

Årsberetning med regnskap 2019

**ARENDAL
KOMMUNE**

Innholdsfortegnelse

Del 1 Årsberetning 2019

Innledning	3
1 Konsernregnskap	4
2 Årsberetning Arendal kommune 2019.....	5
2.1 Driftsregnskapet	5
2.2 Investeringsregnskapet	11
2.3 Balanseregnskapet.....	13
2.4 Gjelds- og finansforvaltning	16
2.5 Internkontroll og etisk standard.....	19
2.6 Fraværsutvikling	20
2.7 Likestilling og diskriminering	20
2.8 Interkommunalt samarbeid	21
3 Årsberetning Arendal eiendom KF	23
3.1 Økonomi.....	23
3.2 Internkontroll og etisk standard.....	27
3.3 Likestilling og diskriminering	28
4 Årsberetning Arendal havnevesen KF	29
4.1 Økonomi.....	29
4.2 Internkontroll og etisk standard.....	32
4.3 Likestilling og diskriminering	32

Del 2 Regnskap 2019

1 Årsregnskap Arendal kommune.....	33
2 Årsregnskap Arendal eiendom KF	69
3 Årsregnskap Arendal havnevesen KF.....	86

Innledning

Både befolkning og næringsliv i Arendal var i vekst i 2019. Sett i forhold til året før har ledigheten lagt stabilt på et lavere nivå, og sysselsettingen har økt.

Sysselsettingsandelen blant befolkningen i arbeidsfør alder er imidlertid fortsatt lav sett i forhold til landet og landsdelen for øvrig. Kommunens oppgave med å legge til rette for næringsutvikling gjennom de virkemidler som er til rådighet er derfor fortsatt stor.

Kommunens drift i 2019 var preget av stramme budsjetttrammer og store oppgaver. Stor nasjonal skatteinngang gjør at Arendal kommune fikk vesentlige merinntekter fra skatt og rammetilskudd slik at endelig netto driftsresultat ble ca. 13 mill. kroner bedre enn siste regulerte budsjett. For konsernets del er likevel netto driftsresultat negativt ca. 6,5 mill. kroner, men regnskapsresultatet positivt med ca. 3,0 mill. kroner.

Omfanget av tjenester som er levert i 2019 er større enn noen gang, og det dominerende inntrykk er at tjenestene holder meget god kvalitet.

Viktige satsinger for kommunen som arbeidsgiver har vært å følge opp lærlingeplanen og heltidssatsingen. Kompetanseheving står sentralt, spesielt i skole og helse/levestandard, men også i tjenestene for øvrig bygges organisasjonen relativt systematisk for å møte en framdrift som for mange både arbeidstakere og innbyggere vil være vesentlig mer digital enn nå.

IKT-Agder IKS er nå blitt landets største kommunale IKT-samarbeid, og det eneste som har både fylkeskommune og kommuner som eiere. Både Agder fylkeskommune og Vennesla kommune er nå inne på eiersiden, og ettersom Vennesla leverer noe IKT-tjenester til Iveland er også denne kommunen indirekte en del av samarbeidet.

Kommunens foretak har levert resultater i pluss for 2019 og også renovasjonsselskapene Agder renovasjon IKS og Returkraft AS har hatt gode driftsår.

Isolert sett har 2019 vært et godt år for Arendal kommune og virksomheter kommunen eier, men at driftsresultatet er negativt til tross for store merinntekter fra skatt/rammetilskudd er et tegn på at de underliggende driftsutgifter er på et høyt nivå. Kommunen har i tillegg både høy lånegjeld og store investeringsambisjoner. Selv om resultatet for 2019 i det store og hele er bedre enn budsjettet, viser de bakenforliggende tallene at store økonomiske omstillinger må til for å opprettholde balanse i kommunens økonomi framover.

Arendal 19/3-2020

Harald Danielsen

rådmann

1 Konsernregnskap

Arendal kommune har store deler av sin virksomhet organisert i kommunale foretak. Sammen med kommunen utgjør Arendal havnevesen KF og Arendal eiendom KF Arendal kommune konsern.

Tabellen under viser samlet resultat for 2019 for Arendal kommune konsern.

Tall i hele 1000	Konsernregnskap 2019	Regulert konsernbudsjett 2019	Konsernregnskap 2018
Sum driftsinntekter	-3 821 504	-3 598 840	- 3 658 438
Sum driftsutgifter	3 829 102	3 605 724	3 589 416
Brutto driftsresultat	7 598	6 884	- 69 022
Sum finans og motpost avskrivninger	-1 161	12 451	14 989
Netto driftsresultat	6 437	19 335	- 54 033
Netto avsetninger	-9 485	-19 335	27 820
Regnskapsmessig mer- forbruk/mindreforbruk	-3 048	0	- 26 213

Figur 1: Sammendrag resultater Arendal kommune konsern

Konserntallene tar utgangspunkt i økonomisk oversikt drift korrigert for interne overføringer mellom kommunen og foretakene (konserninterne transaksjoner).

Tabellen viser samlet et mindreforbruk for konsernet med 3,0 mill. kroner. Dette fordeler seg slik:

- Arendal kommune: 0,2 mill. kroner
- Arendal eiendom KF: 0,3 mill. kroner
- Arendal havnevesen KF: 2,5 mill. kroner

Samlet resultat er redusert med 23,2 mill. kroner fra 2018 til 2019. Resultatet for Arendal kommune står for 18,7 mill. kroner av reduksjonen. Resultatet for Arendal eiendom KF reduseres med 2 mill. kroner og Arendal havnevesen KF reduseres med 2,5 mill. kroner.

Samlet netto driftsresultat er negativt 6,4 mill. kroner. Dette er likevel 12,9 mill. kroner bedre enn forutsatt i budsjettet. Både driftsinntekter og driftsutgifter øker i forhold til 2018, men veksten i utgiftene er høyere enn veksten i inntektene. Netto øker utgiftene med 76,6 mill. kroner. Finans og avskrivninger forbedres med 16,2 mill. kroner. I sum medfører dette at netto driftsresultat forverres fra 2018 til 2019 med 60,4 mill. kroner.

Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene er negativt med 0,17 % i 2019. Dette er en forbedring i forhold til det som var lagt til grunn i budsjettet hvor netto driftsresultat var negativt med 0,54 %. Tilsvarende var netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene positivt med 1,48 % i 2018. Kommunen har vedtatt mål om et samlet netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene på +1,75 %. Dette er ikke oppnådd i 2019.

Det er bystyret som vedtar disponering av årets resultat. Mindreforbruket kan enten avsettes på fond til disposisjon for senere bruk, kan vedtas som en styrking av 2020 eller benyttes til ekstraordinær nedbetaling på lån.

Rådmannen foreslår i bystyresaken om årsberetning og regnskap følgende disponering av årets mindreforbruk:

- Mindreforbruk Arendal kommune: 0,2 mill. kroner avsettes generelt disposisjonsfond.
- Mindreforbruk Arendal eiendom KF: 0,3 mill. kroner avsettes eiendom sitt disposisjonsfond.
- Mindreforbruk Arendal havnevesen KF: 2,5 mill. kroner avsettes havnas disposisjonsfond.

2 Årsberetning Arendal kommune 2019

Regnskapsdokumentet legges frem samlet for Arendal kommune og de to kommunale foretakene. Årsberetningen gir lovpålagt og utfyllende informasjon til regnskapet. I tillegg utarbeides en årsrapport som gir mer utfyllende informasjon fra resultatenehetene.

I det følgende er det gitt kommentarer til regnskapet for Arendal kommune for 2019. Regnskapet ligger bakerst i dokumentet med oversikter og noter. Deretter følger årsberetning og regnskap for de to foretakene.

2.1 Driftsregnskapet

Under følger en vurdering av driftsregnskapet til Arendal kommune, og vurderinger knyttet til obligatoriske oversikter.

Skjema 1A viser Arendal kommunes finansiering, og midler som kan nyttes til driftsformål.

Tall i hele 1000	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Opprinnelig budsjett 2019	Regnskap 2018
Sum frie disponible inntekter	-2 690 140	-2 673 169	-2 633 066	-2 646 070
Netto finansinntekter og -utgifter	110 224	113 619	111 983	117 718
Netto avsetninger	-17 776	-24 989	-24 975	12 667
Overført til investeringsregnskapet	6 903	4 805	4 551	15 286
Til fordeling drift	-2 590 789	-2 579 734	-2 541 507	-2 500 399
Sum fordelt til drift fra skjema 1B	2 590 555	2 579 734	2 541 507	2 481 491
Merforbruk - mindreforbruk	-234	0	0	-18 908

Figur 2: Sammendrag skjema 1A Arendal kommune

Frie disponible inntekter

I gruppen frie disponible inntekter inngår alle inntekter fra skatt, rammetilskudd, eiendomsskatt, andre skatter og generelle statstilskudd. Arendal kommunes frie disponible inntekter ble 2 690 mill. kroner i 2019, vel 17 mill. kroner bedre enn regulert budsjett.

Frie inntekter

Frie inntekter består av skatteinntekter og rammetilskudd fra staten.

Rammetilskuddet baserer seg i utgangspunktet på et likt beløp pr. innbygger. Innbyggertilskuddet justeres gjennom inntektssystemet, og tar høyde for ulike utgiftsbehov. Arendal kommune har et beregnet utgiftsnivå omtrent på snittet av kommunene. Inntektsutjevningen som kompenserer kommuner med lave inntekter fra skatt er også en del av rammetilskuddet. I tillegg er skjønnsmidler inkludert i rammetilskuddet, både ordinære skjønnsmidler og skjønnsmidler til prosjekter.

Rammetilskudd eksklusiv skjønnsmidler og inntektsutjevning ble som budsjettet på 1 082 mill. kroner. Skjønnsmidlene utgjorde 6,97 mill. kroner, 359 000 kroner mer enn budsjettet. Dette skyldes en ekstra utbetaling i november.

Skatt og inntektsutjevning må sees i sammenheng, og resultatet ble 14,3 mill. kroner over regulert budsjett. Skatteveksten for landet endte på 4,67 prosent, Dette er langt over prognosen som ble lagt til grunn i statsbudsjettet og i revidert statsbudsjett i mai. Rådmannen legger til enhver tid finansdepartementets prognoser for skatteinntekter til grunn i budsjettarbeidet.

Avviket mellom føringene i statsbudsjettet og den endelige skatteinngangen for 2019 var særdeles stort for fjoråret. Arendal kommune fikk nærmere 50 mill. kroner mer i samlet skatteinntekt enn prognosene fra finansdepartementet høsten 2018, og som var grunnlaget for budsjettet inntekt for 2019. Selv om dette er svært positivt for regnskapet så er det en styringsutfordring ved at prognosene er betydelig lavere enn faktiske inntekter.

Eiendomsskatt

Kommunens inntekter knyttet til eiendomsskatt viser en merinntekt på 1 mill. kroner i forhold til regulert budsjett. Merinntekten gjelder hovedsakelig boliger og fritidseiendommer.

Andre inntekter

Største andel av kategorien andre inntekter består av statlige overføringer. I Arendal kommune føres disse i hovedsak direkte i enhetenes regnskap. Merinntekt for 2019 utgjør 1,2 mill. kroner og knytter seg hovedsakelig til flyktningeområdet.

Netto finansinntekter/-utgifter

Netto finansinntekter/-utgifter viser et samlet positivt resultat på 3,4 mill. kroner sett i forhold til regulert budsjett. Størsteparten av dette beløpet knytter seg til større renteinntekter enn forutsatt i budsjettet med 4,3 mill. kroner. I dette beløpet inngår merinntekter på kontantbeholdningen med 2,4 mill. kroner, merinntekter mottatte renter på startlån med 1,0 mill. kroner, merinntekter forsinkelsesrenter knyttet til innfordring av kommunale krav med 0,7 mill. kroner og økt utbytte med 0,2 mill. kroner. Kommunen har imidlertid hatt noe større finansutgifter enn budsjettert på renter og avdrag. I sum utgjør dette omlag 0,9 mill. kroner. Renteutgiftene er omtrent på budsjettert nivå og endte med 0,5 mill. kroner lavere enn regulert budsjett.

Minimumsavdrag er betalt i henhold til kommunelovens regler. Ut over det beregnede minimumsavdraget som er budsjettert med 115,57 mill. kroner, er det betalt 1,4 mill. kroner. Dette skyldes forhold som er nærmere beskrevet under kap. 1.5 Gjelds- og finansforvaltning. Konserninterne renter og avdrag er mottatt i henhold til budsjettert beløp fra begge foretakene (Arendal eiendom KF og Arendal havnevesen KF).

Netto avsetninger

Tallene viser at det er hentet inn 17,8 mill. kroner netto fra fond i 2019. Det er hentet inn 7,2 mill. kroner mindre fra fond enn forutsatt i regulert budsjett.

Bundne fond viser en netto avsetning i 2019 med 14,8 mill. kroner. Bundne fond er i liten grad budsjettert på enhetene da beløpene er vanskelig å estimere og avsetning foretas i regnskapsavslutningen. Midlene på bundne fond kan ikke brukes fritt. Disse er øremerket det enkelte formål som ligger til grunn for tildelingen, og det er krav om rapportering for bruk av midlene. Eventuelt ubrukte midler skal tilbakebetales til giver.

Disposisjonsfond viser en netto bruk av fond på 13,6 mill. kroner. Dette er 7,5 mill. kroner mer enn lagt til grunn i budsjettet og henger i stor grad sammen med innhenting av enhetenes fond for å dekke opp merforbruk i resultatenheter.

Det er overført 2,1 mill. kroner mer fra drift til investering i forhold til regulert budsjett. Dette gjelder investeringsutgifter som gjennom året er ført som driftsutgift, men som på grunn av at utgiften er av investeringsmessig karakter, er flyttet fra drift til investering. Justeringen er foretatt på grunnlag av rådmannens fullmakt fra budsjettvedtaket.

Driftsutgifter pr. tjenesteområde

Skjema 1B i regnskapsdokumentet viser fordeling av driftsutgifter pr. enhet i tråd med regnskapsforskriften. Tabellen under viser et sammendrag av skjema 1B, fordelt på de ulike tjenesteområdene. I de enkelte tjenesteområdene inngår driftsenheter og stabsansvar (fra enhet 1101 Rådmannen m/stab og 1103 Felles overføringer og drift) som tilhører det respektive fagområdet.

	Regnskap 2019	Reg. budsjett 2019	Oppr. budsjett 2019	Regnskap 2018
Administrasjon og fellesutgifter	402 543	405 699	456 897	363 516
Barn, unge og familier	1 054 289	1 036 654	989 631	839 380
Helse og Levekår	978 627	947 997	917 048	1 109 185
Kultur og samfunnsutvikling	155 096	189 384	177 931	169 410
Sum	2 590 555	2 579 734	2 541 507	2 481 491

Figur 3: Driftsutgifter pr. tjenesteområde

Gjennom året rapporterer enhetene på vedtatt økonomisk ramme. I denne rammen inngår enkelte fellesinntekter budsjettet på enhetene og bruk av/avsetning til enhetenes fond sammen med nettoutgift i skjema 1B. Avvik mot denne rammen framkommer som enhetenes mer- eller mindreforbruk og er utgangspunktet for enhetenes vurderinger i månedsrapporter, tertialrapporter og årsrapporten. Tabellen under viser driftsenhetenes økonomiske rammer fordelt på tjenesteområdene.

Enhet 1102 Felles finansiering drift er holdt utenfor i oversikten under. Denne består i hovedsak av kommunens fellesinntekter og finansposter som er omtalt under Skjema 1A.

	Regnskap 2019	Reg. budsjett 2019	Oppr. budsjett 2019	Regnskap 2018
Administrasjon og fellesutgifter	480 991	486 449	540 858	381 890
Barn, unge og familier	1 018 154	993 759	948 561	836 625
Helse og Levekår	882 681	865 337	841 177	950 467
Kultur og samfunnsutvikling	161 791	172 493	160 469	160 066
Sum	2 543 617	2 518 038	2 491 065	2 329 048

Figur 4: Økonomiske rammer pr. tjenesteområde

Samlet har kommunens driftsenheter et merforbruk på omlag 25,6 mill. kroner i 2019 sett i forhold til enhetenes vedtatte økonomiske rammer (regulert budsjett). Resultatet framkommer etter at følgende disposisjoner er gjennomført:

- ubrukte bundne midler er avsatt til bundne fond
- enheter med merforbruk har hentet inn midler fra enhetens disposisjonsfond der det har vært midler i fondet
- enhetenes mindreforbruk er avsatt til enhetenes disposisjonsfond etter regler fastsatt i politisk sak 17/4

Før rådmannens vurdering om avsetning av mindreforbruk (iht. regler i PS 17/4) viste 15 av totalt 44 driftsenheter et mindreforbruk i forhold til vedtatt økonomisk nettoramme, 16 enheter viste merforbruk og 13 enheter var i balanse. Enhetene har gjennom månedsrapportene og tertialrapportene informert om økonomisk status gjennom året. Enheter med merforbruk har meldt dette fortløpende og det har vært satt i verk tiltak i 2019 for å redusere og bremse den negative utviklingen. Det har likevel ikke lyktes å oppnå et samlet resultat i balanse for driftsenhetene ved årets slutt. Det er merinntekter og bruk av fond som bidrar til at kommunens regnskap likevel viser et lite mindreforbruk ved året slutt.

Administrasjon og fellesutgifter viser samlet et mindreforbruk på omlag 5,5 mill. kroner. Det er først og fremst det positive resultatet fra de sentrale pensjonspostene som bidrar til dette.

Barn, unge og familier viser samlet et merforbruk på ca. 24,4 mill. kroner. Dette er knyttet til overføringer til private barnehager og overføringer til private skoler, og merforbruk for flere enheter som inngår i tjenesteområdet. De som har hatt størst utfordringer i 2019 er enhetene Spesialpedagogiske tjenester, Barnevern, Asdal skole og Roligheden skole. Flere enheter viser også mindreforbruk, og dette bidrar til å dempe det negative resultatet. Det er først og fremst Forebyggende tjenester som bidrar positivt.

Helse og levekår viser samlet et merforbruk på ca. 17,3 mill. kroner. Dette er først og fremst knyttet til merforbruk innen enhetene Institusjon og Hjemmebaserte tjenester, i sum utgjør dette 22,4 mill. kroner. Enheter som viser mindreforbruk er i hovedsak Mestring og habilitering og Koordinerende enhet. I sum viser disse et mindreforbruk på ca. 6 mill. kroner.

Kultur og samfunnsutvikling viser samlet et mindreforbruk på ca. 10,7 mill. kroner. Dette er i hovedsak knyttet til selvkostområdet vann, avløp og renovasjon.

Enhetenes resultater er nærmere omtalt i årsrapporten.

Netto lønn

Nettolønn er alle lønn- og sosiale utgifter fratrukket sykelønn og er et viktig måltall i forhold til å følge driftsnivået mot enhetenes rammer. For 2019 har enhetene samlet sett et merforbruk på nettolønn på ca. 22,5 mill. kroner i forhold til regulert budsjett.

Lønnsavsetning

Enhetenes driftsrammer ble i 2019 kompensert (i regulert budsjett) for lønnsoppgjør 2018 (helårsvirkning) og lønnsoppgjør 2019 (virkning 8/12) over lønnsavsetningen. Rammene ble kompensert fortløpende når oppgjørene var kjent og beregnet. Det var avsatt ca. 64 mill. kroner i sentral lønnsavsetning til fordeling. Lønnsoppgjøret i 2019 ble dyrere enn anslaget som ble lagt til grunn i budsjettet. Dette i hovedsak som følge av økt helgetillegg i det sentrale oppgjøret. I tillegg var det lokalt i Arendal kommune forhandlet fram økt helgetillegg utover det sentrale oppgjøret som medførte ytterligere økt kostnad. Lønnsavsetningen var ikke tilstrekkelig til å dekke hele økningen på tilleggene (sentralt og lokalt). Det lokale tillegget er derfor bare delvis kompensert for enhetene. Lønnsavsetningen er fordelt i sin helhet til enhetenes rammer.

Pensjon

Kommunen er medlem i og betaler premier til tre ulike pensjonskasser: Arendal kommunale pensjonskasse (AKP), Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK). Tabellen under viser resultatet for 2019 for de mest sentrale pensjonspostene.

Sentrale pensjonsposter inkl. arbeidsgiveravgift (tall i tusen kroner)	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Avvik
Oppgjør løpende pensjonspremie (SPK, KLP og AKP)	-8 649	0	-8 649
Reguleringspremie AKP	0	16 285	-16 285
Premieavvik (SPK, KLP og AKP)	-28 746	-46 639	17 893
Amortisering premieavvik	59 747	59 747	0

Figur 5: Kostnader pensjon og avvik ift. budsjettert nivå

Til dekning av løpende premie til pensjonskassene trekkes enhetene fortløpende for en budsjettert premiesats beregnet av løpende lønn. Premiesatsen er anslag fra pensjonskassene og disse legges til grunn i enhetenes budsjetterrammer. I 2019 viste balansen mellom faktiske innbetalinger og budsjettert sats et positivt avvik for alle de tre pensjonskassene med totalt 8,6 mill. kroner. Av dette var 1,6 mill. kroner fra AKP, 4,7 mill. kroner fra KLP og 2,3 mill. kroner fra SPK.

Reguleringspremien til AKP budsjetteres samlet for hele kommunen (dvs. utgiften inngår ikke i premiesatsen til enheten). I 2019 ble endelig reguleringspremie 83,2 mill. kroner (ekskl. arbeidsgiveravgift). Av dette var det lagt til grunn at kommunen skulle dekke 16,3 mill. kroner i sitt regnskap. Ved årets slutt viste tallene at premiefond i AKP var tilstrekkelig til å dekke hele reguleringspremien.

Lavere innbetalt premie til AKP medfører tilsvarende lavere positivt premieavvik for AKP. Dette medfører også spart arbeidsgiveravgift på premie som dekkes av premiefond.

Endelig premieavvik for KLP og SPK er tilnærmet i tråd med regulert budsjett. Samlet reduseres premieavviket med 17,9 mill. kroner, hvor endring i premieavvik AKP utgjør 17,8 mill. kroner. Amortiseringen av tidligere års premieavvik er i tråd med budsjettert nivå

I tillegg til postene vist i tabellen er det et mindreforbruk på AFP på ca. 1,3 mill. kroner og merutgifter til etterinnmeldinger på ca. 0,3 mill. kroner.

Totalt er kommunens samlede utgifter til pensjon ca. 8 mill. kroner lavere enn budsjettert. Dette er i hovedsak knyttet til lavere løpende pensjonspremier enn forutsatt i budsjettet. Det er i regnskapsavslutningen ikke funnet rom for å avsette disse midlene til pensjonsfond slik rådmannen tidligere har anbefalt.

Økonomisk oversikt drift

Økonomisk oversikt drift viser brutto og netto driftsresultat og regnskapsmessig merforbruk eller mindreforbruk.

Tall i hele 1000	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Opprinnelig budsjett 2019	Regnskap 2018
Sum driftsinntekter	-3 689 883	-3 500 301	-3 399 808	-3 546 605
Sum driftsutgifter	3 748 842	3 565 569	3 465 460	3 537 431
Brutto driftsresultat	58 959	65 268	65 652	-9 174
Sum finans og motpost avskrivninger	-48 320	-45 084	-45 228	-37 687
Netto driftsresultat	10 639	20 184	20 424	-46 861
Netto avsetninger	-10 873	-20 184	-20 424	27 953
Regnskapsmessig merforbruk eller mindreforbruk	-234	0	0	-18 908

Figur 6: Økonomisk oversikt drift, Arendal kommune

Brutto driftsresultat

Brutto driftsresultat viser balansen mellom årets løpende inntekter og utgifter. Brutto driftsresultat er for 2019 negativt med 59 mill. kroner, men vel 6,2 mill. kroner bedre enn budsjettet. For 2018 regnskapet var det et positivt brutto driftsresultat.

Brutto driftsinntekter har et positivt avvik på 189,6 mill. kroner i forhold til regulert budsjett. Dette er først og fremst høyere refusjoner fra staten på 57,8 mill. kroner, og økning i refusjoner fra NAV (sykelønn og refusjon foreldrepenger) med 70 mill. kroner. Inntekts- og formuesskatt ble 18,7 mill. kroner høyere enn budsjettet. I tillegg ble det merinntekter knyttet til refusjoner fra andre kommuner på 9,4 mill. kroner, og salgs- og leieinntekter på 35 mill. kroner.

Merinntekter må sees i sammenheng med økte utgifter. Brutto driftsutgifter viser et negativt avvik på 183,3 mill. kroner i forhold til budsjett. Av dette utgjør lønn og sosiale utgifter 96,1 mill. kroner. Det er i tillegg merforbruk på kjøp av varer og tjenester. For kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjonen viser tallene et merforbruk på 31,8, mill. kroner og for kjøp av varer og tjenester som erstatter tjenesteproduksjonen viser tallene et merforbruk på 43,3 mill. kroner.

Netto driftsresultat

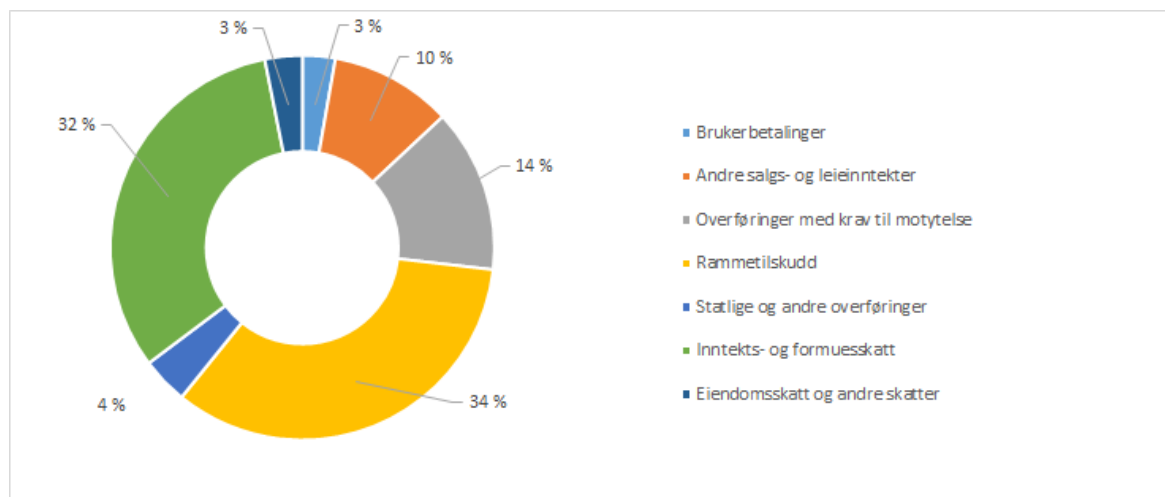
Netto driftsresultat er negativt med 10,6 mill. kroner i 2019. Dette er en forbedring på 9,5 mill. kroner sett i forhold til regulert budsjett. Sammenlignet med netto driftsresultat for 2018 er det likevel en forverring på 57,5 mill. kroner. Avviket fra budsjettet resultat følger av en forbedret løpende driftsbalanse på 6,3 mill. kroner og økte renteinntekter på 3,2 mill. kroner.

Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene er negativt med 0,29 %. Dette er en liten forbedring i forhold til regulert budsjett, men likevel mye lavere enn handlingsregelen. Bystyrets vedtatte handlingsregel for netto driftsresultat er 1,75 % av driftsinntektene. For å oppnå måltallet måtte netto driftsresultat vært positivt med 64,6 mill. kroner, dvs. 75,2 mill. kroner bedre enn netto driftsresultat i 2019.

Regnskapsmessig mindreforbruk

Tallene viser et regnskapsmessig mindreforbruk på ca. 234 000 kroner. Dette er tilnærmet et resultat i balanse. Det er hentet inn disposisjonsfond på enheter med merforbruk i den grad de har hatt oppsparte midler, og dette har bidratt til at det endelige resultatet ble svakt positivt. Uten innhenting av disposisjonsfond ville resultatet blitt negativt.

Oversikt over driftsinntekter

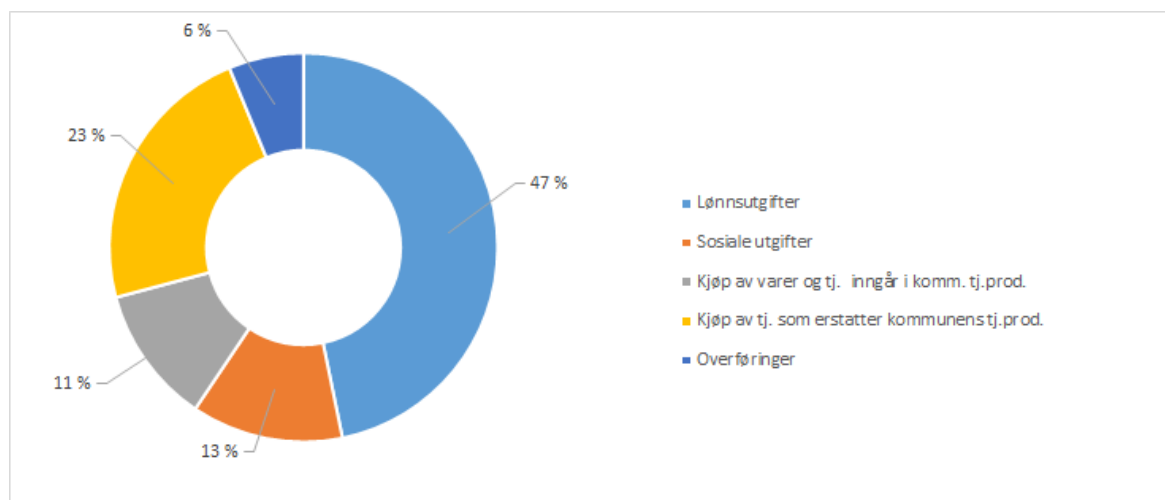

Figur 7: Oversikt driftsinntekter

Figuren viser hvilke inntekter kommunen har, og hvordan de fordeler seg. Skatt og rammetilskudd er kommunens største inntektskilde og utgjør 66 % av de totale driftsinntektene. Overføringer med krav til motytelse er for eksempel sykkelønsrefusjon, momskompensasjon og andre refusjoner fra staten.

Utviklingen siste fem år viser små endringer i hvordan inntektene fordeler seg. Skatt og rammetilskudd utgjorde 67 % i 2015 og holder seg stabilt på 66 % av totalinntektene de siste fire årene. Statlig overføringer og andre overføringer svinger noe mer. Etter en jevn økning fra 2015 til 2018 fra 4 % til 6 %, er 2019 nede på 4 % igjen.

Oversikt over driftsutgifter

Figur 8: Oversikt driftsutgifter

Figuren over viser hvordan kommunens driftsutgifter fordeler seg. Som det framgår av figuren er det lønn og sosiale utgifter som utgjør den største andelen av kommunens totale driftsutgifter med 60 %. Kjøp av varer og tjenester utgjør 34 % av driftsutgiftene. Overføringer utgjør 6 % (overføringer og tilskudd til private, organisasjoner mv).

Utviklingen over siste fem år viser små endringer i hvordan utgiftene fordeler seg fra år til år. Lønn og sosiale utgifter har hatt en svak økning over de siste årene, men økningen har avtatt utover i perioden. I 2016 utgjorde lønn og sosiale utgifter 58 % mot 60 % i 2019. Kjøp av varer og tjenester samlet utgjorde 35 % i 2015. De siste fire årene har denne lagt på stabilt. Overføringer varierer mellom 6 % og 7 % gjennom perioden.

2.2 Investeringsregnskapet

Skjema 2A

Tall i hele 1000	Regnskap 2019	Reg. budsjett 2019	Oppr. budsjett 2019	Regnskap 2018
Årets finansieringsbehov	901 746	532 146	579 914	540 204
Sum ekstern finansiering	-845 584	-513 168	-573 563	-515 134
Overført fra driftsregnskapet	-6 903	-6 079	-4 551	-15 286
Bruk av avsetninger	-49 259	-12 899	-1 800	-9 784
Sum finansiering	-901 746	-532 146	-579 914	-540 204
Udekket/udisponert	0	0	0	0

Figur 9: Investeringsregnskapet, skjema 2A, sammenstilt

Årets finansieringsbehov

Finansieringsbehovet på 901,7 mill. kroner består av:

- Investeringer i anleggsmidler, 248,3 mill. kroner
- Utlån og forskutteringer, 291,9 mill. kroner
- Kjøp av aksjer og andeler, 22,7 mill. kroner
- Avdrag på lån, 315,6 mill. kroner
- Avsetninger, 23,2 mill. kroner

Opprinnelig budsjett er bystyrets vedtak for året 2019. I regulert budsjett er i tillegg tidligere års vedtatte prosjekter som ikke er avsluttet samt bystyrets nye vedtak i løpet av 2019 inkludert. Finansieringsbehovet for 2019 er 369,6 mill. kroner høyere enn regulert budsjett.

Investeringer i anleggsmidler på 248,3 mill. kroner er 25,5 mill. kroner lavere enn opprinnelig budsjett. Dette som følge av vedtak om nedjustering av budsjettrammene på investeringsprosjektene i 2. tertial og bystyrets møte i desember. Økningen av investering i anleggsmidler fra 2018 til 2019 er i hovedsak økt aktivitet innenfor vann og avløp samt kultur.

Utlån er 14,7 mill. kroner høyere enn opprinnelig budsjett som i hovedsak skyldes økt utlån til Arendal eiendom KF. Utlånet er foretatt i henhold til bystyrets vedtak.

Avdrag på lån er 292,1 mill. kroner høyere enn opprinnelig budsjett. Dette skyldes i hovedsak ekstra nedbetaling og avdrag på investeringslån og startlån i henhold til bystyrets vedtak.

Avsetninger er 21,2 mill. kroner høyere enn opprinnelig budsjett. Avviket er i hovedsak avsetning etter saldering av startlån på 19,9 mill. kroner.

Sum ekstern finansiering

Sum ekstern finansiering er 332,4 mill. kroner høyere enn regulert budsjett. Hovedpostene for dette avviket er bruk av lånemidler, 84,4 mill. kroner, tilskudd investeringer, 71,8 mill. kroner og mottatte avdrag på utlån og refusjoner, 172,8 mill. kroner. Disse avvikene skyldes i hovedsak reduksjon av budsjettrammene, både inntekt og kostnadene på investeringsprosjektene i 2. tertial og bystyremøtet i desember og 21,9 mill. kroner i merinntekt på startlån.

Sum finansiering

I tillegg til ekstern finansiering så er sum finansiering ved overføringer fra driftsregnskapet på 6,9 mill. kroner og bruk av avsetninger på 49,3 mill. kroner.

Investeringer fordelt på tjenesteområdene

Tall i hele 1000

Tjenesteområde	Regnskap 2019	Reg. budsjett 2019	Oppr. budsjett 2019	Regnskap 2018
IKT	1 427	1 385	1 120	3 044
Brann	2 405	898	3 200	4 933
Kultur	23 451	22 729	49 400	8 026
Omsorg	2 816	2 881	6 140	2 532
VA (Vann og avløp)	137 613	128 317	127 000	100 133
Infrastruktur for øvrig	13 674	6892	28 100	27 589
Kunnskapshavna	Tas ut			
Diverse	67 285	58 033	58 850	11 660
Sum	248 671	221 135	273 810	157 917

Figur 10: Investeringer 2019 fordelt på tjenesteområde, sammenstilt skjema 2B

Prosjektoversikten i skjema 2B i regnskapsdokumentet gir en detaljert oversikt over hvilke investeringsprosjekt som har vært under arbeid i 2019 i Arendal kommune. Rest ubrukte lånemidler fra tidligere år er lagt til i regulert budsjett 2019. Regulert budsjett er lavere enn opprinnelig budsjett som følge av justeringene av budsjettrammene vedtatt av bystyret.

Regnskapet viser at investeringene er 26,2 mill. kroner høyere enn regulert budsjett. dette skyldes i hovedsak merforbruk på 21 mill. innenfor vann- og avløpssektoren.

Økonomisk oversikt investering

Tall i hele 1000	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Opprinnelig budsjett 2019	Regnskap 2018
Sum inntekter	-105 757	-18 896	-62 911	-51 168
Sum utgifter	248 306	222 135	273 810	157 917
Sum finansieringstransaksjoner	653 440	310 011	306 104	382 288
Finansieringsbehov	795 989	513 250	517 003	489 036
Sum finansiering	-795 989	513 250	-517 003	-489 036
Udekket ev udisponert	0	0	0	0

Figur 11: Økonomisk oversikt investering

Økonomisk oversikt investering viser hvilke investeringsinntekter og -utgifter kommunen har hatt. Budsjettskjemaet inngår ikke i bystyrets vedtak, men blir utarbeidet av rådmannen på basis av bystyrets vedtak knyttet til skjema 2A og 2B.

Sum inntekter og sum kostnader viser hvilke inntekter og kostnader som investeringene har generert i løpet av året. Som omtalt ovenfor så ble det i 2. tertial og i bystyremøtet i desember vedtatt å justere investeringsrammene, både inntekter og kostnader. Dette ble gjort etter samråd med revisor. Investeringene er årlige bevilgninger og skal justeres i løpet av året. Tidligere praksis var å overføre utbrukte investeringsramme til neste år. For 2019 ble dette en betydelig nedjustering av totalt investeringsramme for både kommunen og foretakene. Nedjusteringen ble benyttet til nedbetaling av kommunens investeringsgjeld.

Sum finansieringstransaksjoner gjelder primært avdrag på lån og utlån til de to kommunale foretakene samt videre utlån av startlån fra Husbanken. Disse er omtalt ovenfor.

2.3 Balanseregnskapet

Balanseregnskapet viser kommunens eiendeler, gjeld og egenkapital ved utløpet av regnskapsåret. Fullstendig balanseregnskap er tatt med i del 2 i årsberetningen. I tabellen under vises balansens hovedtall:

Tall i hele 1000

Konto	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Anleggsmidler (A)	9 353 743	8 797 402
Omløpsmidler (B)	701 615	786 226
Sum eiendeler (A+B)	10 055 358	9 583 628
Egenkapital (C)	-658 008	-467 745
Langsiktig gjeld (D)	-8 891 767	-8 624 509
Kortsiktig gjeld (E)	-505 583	-491 374
Sum gjeld og egenkapital (C + D + E)	-10 055 358	-9 583 628

Figur 12: Balanseregnskapet 2019

Eiendeler

Kommunens eiendeler består av anleggsmidler og omløpsmidler. Anleggsmidlene omfatter eiendeler til varig eie eller bruk for kommunen. Disse er vurdert til anskaffelseskost. Omløpsmidlene består av kortsiktige midler/fordringer som forfaller under et år fram i tid.

I anleggsmidlene inngår faste eiendommer, anlegg, driftsmidler og bygninger. Også videreutlån av startlån, utlån til kommunens to foretak (Arendal eiendom KF og Arendal havnevesen KF), aksjer og pensjonsmidler inngår i kategorien anleggsmidler. Omløpsmidlene består av de mest likvide midlene som kontantkasse, bankinnskudd og kortsiktige fordringer.

Kommunens eiendeler har økt med 471,7 mill. kroner fra 2018 til 2019. Økningen relaterer seg i stor grad til aktivering av eiendommer og anlegg med 319,6 mill. kroner. Aktivering av investeringsprosjektene foretas i balansen etter at bystyret har vedtatt prosjektavslutningene. Avskrivninger er foretatt i henhold til regulert budsjett. Pensjonsmidlene er økt fra 2018 til 2019 med 183,9 mill. kroner. Pensjonsmidlene sikrer at kommunen har dekning for opptjente pensjonsrettigheter. Utlånene til kommunens to foretak er redusert med 25,3 mill. kroner i 2019. Foretakene har i 2019 tilbakebetalt mer avdrag på investeringslån enn de har mottatt i utlån til finansiering av sine investeringer. Kommunen tilbyr startlån for personer som ikke får lån i vanlig bank til kjøp av bolig, og som ikke har mulighet til å spare. Saldo på utlån knyttet til startlån økte med 47,0 mill. kroner fra 2018 til 2019,

Bystyret vedtok i sak 19/120 å omdanne kommunens utlån på 12,8 mill. kroner knyttet til Hove drifts- og utviklingsselskap AS (HDU AS) til aksjekapital. Kommunens totale aksjekapital i selskapet utgjør dermed totalt 14,1 mill. kroner.

Det 100 % kommunalt eide selskapet Fløyveien 14 AS bygger nye kontorlokaler til Fylkesmannen i Agder. Finansiering av byggeprosjektet skjer ved låneopptak i bank. Banken forutsatte at egenkapitalen måtte økes med 15 mill. kroner. Kapitalforhøyelsen ble vedtatt i formannskapets sak 19/71.

Gjeld

Kommunens gjeld er delt inn i en kortsiktig og en langsiktig del. Den langsiktige gjelden er økt med 267,2 mill. kroner fra 2018 til 2019, og den kortsiktige gjelden er økt med 14,2 mill. kroner. Den største økningen i langsiktig gjeld knytter seg til pensjonsforpliktelser med en økningen fra 2018 til 2019 på 201,9 mill. kroner. Pensjonsforpliktelse er nåverdien av fremtidige pensjonsutbetalinger som er opptjent av de ansatte pr 31.12. i regnskapsåret. Øvrig langsiktig gjeld er økt med 65,4 mill. kroner og fremkommer som låneopptak til investeringer fratrullet ekstra nedbetaling på lån.

Egenkapital

Egenkapitalen består av frie og bundne (øremerkede) drifts- og investeringsfond, kapitalkonto, prinsippendringer og mer-/mindreforbruk av tidligere års regnskap.

Kommunens egenkapital økte med 190,3 mill. kroner fra 2018 til 2019. Økningen knytter seg i hovedsak til føringer som foretas mot kommunens kapitalkonto. Her utgjorde økningen 233,8 mill. kroner fra 2018 til 2019. Den største faktoren som inngår er avslutning av investeringsprosjekter innen vann-, avløp- og renovasjon med påfølgende aktivering. Også ekstra nedbetaling på investeringslån inngår i kapitalkonto og bidrar til økningen. I bystyrets sak 19/227 ble det vedtatt en stor nedjustering av årlig bevilgning på investeringsprosjekter 2019, og dette skulle benyttes til ekstra nedbetaling på investeringslån.

Kommunens reserver på disposisjons- og investeringsfond er redusert fra 2018 til 2019 med 24,9 mill. kroner. På grunn av stram drift har det vært behov for å innhente midler fra fond til finansiering av påløpte kostnader.

Fondsbeholdning

Tall i hele 1000	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Disposisjonsfond	121 098	136 729	118 851	63 214	82 844	8 669	13 191
Bundne driftsfond u/selvkost	72 905	68 496	57 157	50 133	42 885	41 952	45 065
Bundne selvkostfond	12 247	1 894	2 024	5 767	16 651	30 213	43 761
Ubundne investeringsfond	10 819	19 254	7486	30 376	32 123	16 422	37 450
Bundne investeringsfond	37 625	53 233	30 891	6 363	8 950	10 184	7 329
Sum	254 695	279 606	216 409	155 853	183 453	107 440	146 796

Figur 13: Oversikt fond Arendal kommune, utvikling siste år

Disposisjonsfond

Sum disposisjonsfond er redusert med 15,6 mill. kroner fra 2018 til 2019. Innhenting og bruk av disposisjonsfond er foretatt i henhold til fullmakter og budsjettreguleringer vedtatt av bystyret. Disposisjonsfond utgjør ved utgangen av 2019 totalt 121,1 mill. kroner, herav disposisjonsfond pensjon 64,6 mill. kroner, disposisjonsfond eiendomsskatt 17,9 mill. kroner og enhetenes disposisjonsfond 38,6 mill. kroner.

Totalt er det i 2019 hentet inn 43,2 mill. kroner fra disposisjonsfond. Av disse er 36,5 mill. kroner brukt til inndekning av driftsutgifter mens 6,7 mill. kroner er avsatt til enhetenes disposisjonsfond etter mindreforbruk i regnskapet.

Totalt er det avsatt 29,6 mill. kroner til disposisjonsfond. I dette ligger avsetninger knyttet til vedtatt budsjett med 20,5 mill. kroner i tillegg til nevnte avsetning av mindreforbruk på 6,7 mill. kroner. I tillegg er det avsatt mindreforbruk knyttet til Arendalskonferansen (0,7 mill. kroner), Arendal gamle rådhus (0,1 mill. kroner) og Vitensenteret (1,5 mill. kroner).

Rådmannen har avsatt enhetenes mindreforbruk til disposisjonsfond i tråd med reglene i politisk sak 17/4. Enheter med mindreforbruk har fått avsatt hele eller deler av overskuddet til disposisjonsfond i regnskap 2019. Grunnlaget for avsetningen er at de første 200 000 kroner avsettes fullt ut, og deretter avsettes 50 % av overskytende. For enheter med store mindreforbruk blir beløpet justert til maksimum 1 mill. kroner. Midler på disposisjonsfond skal nyttes innenfor tjenesten og til uforutsette kostnader.

Tilsvarende har rådmannen gjennomført trekk i budsjettrammen for 2020 for enheter med merforbruk etter reglene i samme sak. Trekket er avsatt til disposisjonsfond pensjon i 2020 og utgjør 9,351 mill. kroner.

Tabellen under viser avsetning av mindreforbruk for den enkelte enhet. Totalt er det avsatt 6,72 mill. kroner. Avsetningen er finansiert ved bruk av disposisjonsfond pensjon.

Enhetsnr	Enhet	Forslag avsetning
1202	Kultur	610 000
1203	Brann	392 000
1204	Innovasjon og kompetanse	372 000
1302	Koordinerende enhet	1 000 000
1303	Mestring og habilitering	1 000 000
1306	NAV Arendal	262 000
1405	Avlastning og bosetting	1 000 000
1406	Forebyggende tjenester	1 000 000
1410	Birkenlund skole	173 000
1412	Stuenes skole	254 000
1419	Moltemyr skole	292 000
1424	Strømmen oppvekstsenter	81 000
1450	Tromøy barnehagene	33 000
1451	Hisøy barnehageenhet	51 000
1453	Stinta barnehageenhet	200 000
Sum		6 720 000

Figur 14: Enheter med mindreforbruk ift. vedtatt ramme 2019

Bundne fond

Bundne driftsfond er økt med 14,8 mill. kroner. Midlene avsatt på bundne driftsfond er bundet opp mot bestemte formål (øremerkede) og kan ikke disponeres fritt av bystyret. Bundne midler eksklusiv selvkostområdet er økt med 4,4 mill. kroner.

Ubundne og bundne investeringsfond

Investeringsfond (ubundne og bundne) er redusert med 24,0 mill. kroner fra 2018 til 2019 og er brukt til å finansiere investeringsutgifter påløpt i 2019.

Selvkostfond

Ved regnskap 2018 viste selvkostfondene fortsatt en samlet negativ saldo. Det betyr at det ikke er hentet inn nødvendig inntekt til å dekke de kostnadene som inngår i tjenester i selvkostområdene. De fremførbare underskuddene gjelder selvkostområdene avløp og renovasjon (memoriakonti), mens vann og slamtømming har midler på fond. Underskuddene må dekkes inn ved fremtidige overskudd på selvkostområdene.

For selvkostområdet vann ble det for 2019 et overskudd på 6,7 mill. kroner. Hele dette beløpet er avsatt av til fond, som gir selvkostfond på 8,0 mill. kroner for vann. For avløp ble resultatet et overskudd med 2,5 mill. kroner. Av dette ble hele det fremførbare underskuddet fra 2018 dekket inn med 2,0 mill. kroner. Resterende overskudd ble satt av på selvkostfond avløp med 0,5 mill. kroner. Renovasjon gikk med overskudd på 5,1 mill. kroner i 2019 som dekket inn hele det fremførbare underskudd på 2,2 mill. kroner. Fondsbeholdning for renovasjon utgjør nå 2,9 mill. kroner. Slamtømming viser et underskudd på 0,2 mill. kroner. Beløpet er dekket av selvkostfondet og fondets saldo ved årets slutt er på 0,5 mill. kroner. Selvkostfond tilknyttet utslippstillatelser, kontroll og tilsyn utgjør 0,3 mill. kroner for 2019. Feiing er fortsatt ikke på selvkost ved årsslutt 2019, og det avregnes derfor ikke mot fond.

Ved årets slutt 2019 har alle selvkostområder positiv balanse på selvkostfondet.

Arbeidskapital

Arbeidskapitalen gir uttrykk for kommunens evne til å betale sine forpliktelser etter hvert som de forfaller. I arbeidskapitalen inngår de mest likvide midler som kommunen trenger til sin løpende drift. Regnskapsmessig defineres arbeidskapitalen som omløpsmidler minus kortsiktig gjeld. Kommunens arbeidskapital utgjør 196,0 mill. kroner ved utgangen av 2019. Dette er en reduksjon på 98,8 mill.

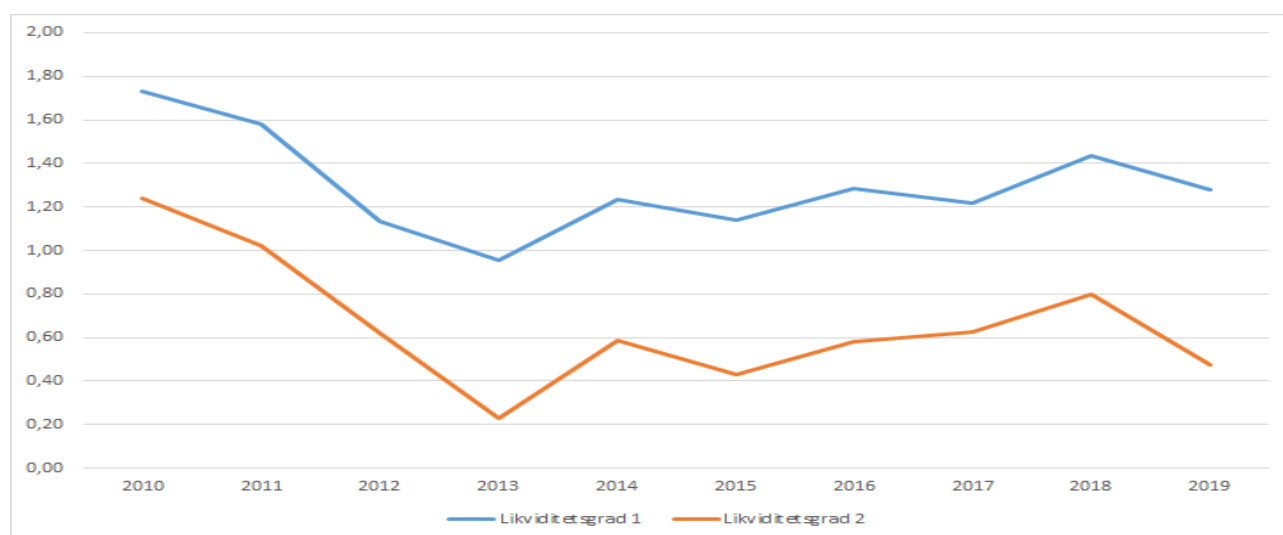
kroner fra 2018 til 2019. Omløpsmidlene er redusert med 84,6 mill. kroner og den kortsiktige gjelda er økt med 14,2 mill. kroner. I arbeidskapitalen inngår også premieavvik. Premieavvik er kun en regnskapsteknisk føring (ikke likvide midler). Beløpet utgjør en stor andel og arbeidskapitalen bør derfor korrigeres for dette. Arbeidskapitalen korrigert for netto premieavvik utgjør 136,7 mill. kroner, og er redusert med totalt 67,8 mill. kroner fra 2018 til 2019, men kommunen har i 2019 likevel hatt tilfredsstillende likviditet.

2.4 Gjelds- og finansforvaltning

Kommunenes reglement for finans- og gjeldsforvaltning ble sist justert i 2017. Reglementet regulerer kommunens forvaltning av aktiva og passiva. Kommunen har ingen finansielle aktiva ved utløpet av 2019 ut over bankinnskudd.

Likviditet

Kommunens likviditet har vært tilfredsstillende i 2019. Figuren nedenfor viser en nedgang i likviditetsgradene fra 2018 til 2019. Dette skyldes hovedsakelig lavere innskudd pr. 31.12.2019 som følge av nedbetaling av langsiktig gjeld på 135,9 mill. kroner i desember. Dette som følge av vedtak om nedtak av rammene for investeringsprosjektene. Trekkrettighetene har ikke vært benyttet i 2019.

Figur 15: Utvikling likviditet 2010-2019

Likviditeten måles ved forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld. Normalt er det anbefalt at likviditetsgrad 1 som måler forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld direkte, skal være større enn 2. Likviditetsgrad 2 måler forholdet mellom de mest likvide midlene (kasse og bank) målt mot kortsiktig gjeld. Dette forholdet bør være minst 1.

Figuren over viser utviklingen for de to likviditetsmålene for perioden 2010-2019. Begge ligger under anbefalt nivå pr. 31.12.2019.

Langsiktig gjeld

Kommunens langsiktige gjeld er 8 891,8 mill. kroner per 31.12.2019. Dette er en økning på 267 mill. kroner fra 2018. Økningen består av langsiktig investeringslån, husbanklån til videre utlån og pensjonsforpliktelser.

Alle eksterne lånemidler hentes inn av kommunen selv. Disse lånes i neste omgang ut til de kommunale foretakene i samsvar med vedtatte investeringsbudsjetter. Kommunen mottar også ordinære avdrag fra foretakene og håndterer avdrag mot långiverne.

Fordelingen av investeringsgjelden mellom kommunen og de to foretakene er vist i figuren nedenfor. Kommunen har en økning i gjelden på 3,2 % men som følge av nedtak av investeringsrammene i henhold til kap. 1.3 så har Arendal eiendom KF og Arendal havnevesen KF en reduksjon i gjelden på henholdsvis 0,4 % og 10,1 %. Formidlingslånene fra husbanken har en økning på 6,3 %.

Figuren langsiktig gjeld - långivere nedenfor viser fordelingen av investeringslån på ulike lånekilder. Spesifikasjonen av lånekildene vises i note 7 til regnskapet. Strategien med å ha god spredning av långivere og lånetyper er videreført. Det er en nedgang i andelen investeringslån finansiert med sertifikatlån ved at antall sertifikatlån er redusert fra 5 til 4 lån. Investeringslånet for 2019 ble tatt opp som et sertifikatlån på 2,5 mnd. med en rente på 1,226 %.

Tall i hele 1000	Regnskap 2019	Regnskap 2018	Endring 2018-2019	
			Beløp	%
Arendal kommune	1 696 752	1 643 936	52 816	3,2 %
Arendal eiendom KF	2 038 784	2 046 642	-7 858	-0,4 %
Arendal havnevesen KF	155 530	172 928	-17 398	-10,1 %
Formidlingslån	640 241	602 418	37 823	6,3 %
Sum	4 531 307	4 465 924	65 383	1,5 %

Figur 16: Sum langsiktig gjeld, konsern

Langsiktig gjeld – långivere

Tall i hele 1000

Investeringslån	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kommunalbanken	1 888 000	1 779 000	1 630 000	1 451 000	1 609 421	1 586 713	1 668 273
Sertifikatlån	1 000 000	1 359 000	1 596 000	1 250 000	1 215 421	909 000	705 000
Obligasjonslån		300 000	300 000	882 000	881 500	1 367 793	1 517 793
Finansiell leasing	145 000						
Sum	3 033 000	3 438 000	3 526 000	3 583 000	3 706 342	3 863 506	3 891 066

Figur 17: Langsiktig gjeld fordelt på långivere

Avdrag

I henhold til kommuneloven skal kommunens gjeld avdras med like store årlige avdrag. Avdragene må være så store at gjenstående veid løpetid for samlet gjeldsbyrde ikke overstiger veid levetid for kommunenes anleggsmidler ved siste årsskifte. Det er videre krevd at mottatte avdrag på utlån uavkortet skal gå til nedbetaling av gjeld.

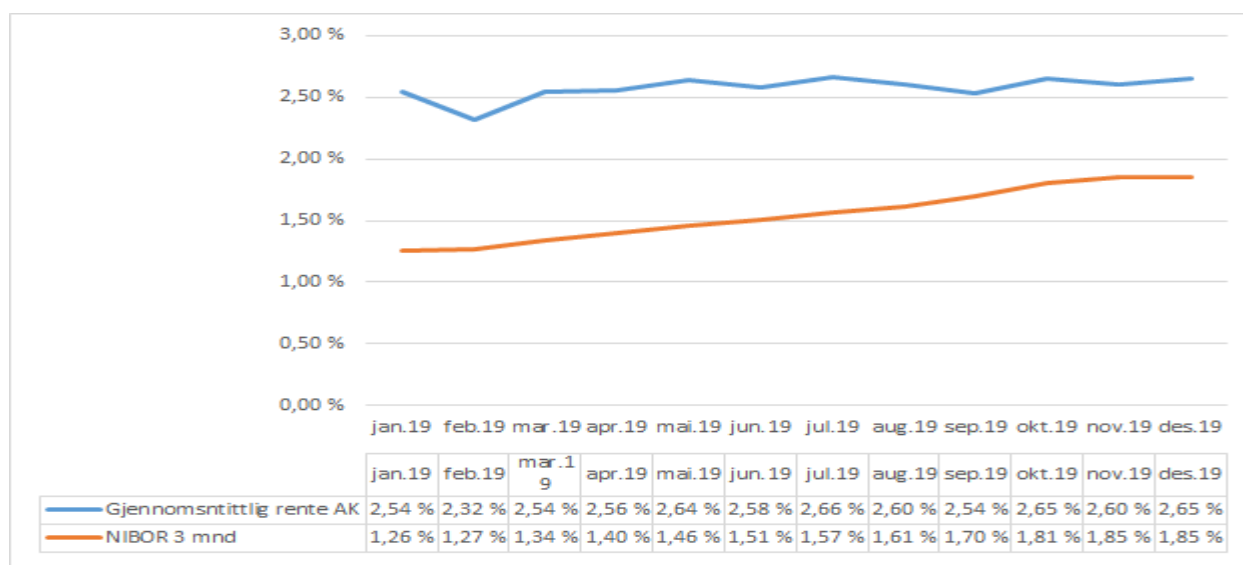
Sertifikat- og obligasjonslån opptas ordinært uten avdrag. Dette innebærer at avdrag håndteres i forhold til løpende lån i Kommunalbanken og ved nedjustering av lånebeløp ved refinansiering av sertifikatlån.

Årets minimumsavdrag er betalt inn i henhold til kommunelovens regler. Dette er 1,4 mill. kroner høyere enn regulert budsjett og skyldes en avstemming av kommunens bokførte eiendeler før årsskiftet. Det viste seg at en delaktivering av Stuenes skole på 250 mill. kroner ikke ble tilbakeført da hele skolen ble aktivert. Korrigering av dette avviket førte til økt minimumsavdrag i 2019. Dette avviket ble betalt inn i desember for å sørge for korrekt innbetalt minimumsavdrag.

Endringen av beregningen av minimumsavdrag i ny kommunelov trer i kraft fra 2020 og kobler minimumsavdrag mot kapitalslitet og «gjeldsgrad», og reflekterer bedre det finansielle ansvarsprinsipp enn dagens modell. Dette fører til en vesentlig økning i minimumsavdraget fra 2020.

Renter

Figuren nedenfor viser at pengemarkedsrenten, NIBOR 3 mnd. har økt jamt i hele 2019 mens kommunens gjennomsnittsrente har vært forholdsvis stabil. Kommunens rentestrategi skal sørge for en tregthet for kommunens påvirkning av pengemarkedsrenten.

Figur 18: Endring i kommunens gjennomsnittrente samt NIBOR

Det har vært store svingninger i 10 års fastrente (swap) som følge av handelskriger og uro markedene internasjonalt. Kommunen har redusert sin andel korte sertifikatlån i 2019 fra 909 mill. kroner til 705 mill. kroner og økt andelen fastrente lån med følgende betingelser:

- 21.02.2019: 10 års fastrente 2,57 %, 204 mill. kroner - Kommunalbanken
- 03.04.2019: 10 års fastrente 2,442 %, 248 mill. kroner - KLP

I tillegg inngikk kommunen 15.08.2019 en rentebytteavtale (swap) med 10 års fastrente, 1,7575 %, 150 mill. kroner.

Økningen i lange lån/avtaler sørger for at kommunen følger sin vedtatte rentestrategi for å sikre en stabil rentekostnad for kommunens samlede gjeldsportefølje.

Dekning av investeringsgjelden

Figuren nedenfor viser kommunens rentestrategi og status ved utgangen av 2019. I strategien er det knyttet opp rentebytteavtaler som er spesifisert i note 8 til regnskapet. Kommunens rentebytteavtaler er kontantstrømsikring som innebærer at rentebytteavtalene ikke balanseføres, heller ikke endringene i verdiene på rentebytteavtalene regnskapsføres. Kommunens rentebytteavtaler/renteswap er kun en avtale om å betale en rente og motta en annen rente, og inkluderer ikke selve lånet

Tall i hele 1000	Tidsperiode	Hovedstrategi	Avvik +/-	Posisjon pr 31. desember 2019
Flytende/kort rentebinding	0-1 år	30 %	15 %	39,25 %
Mellomlang rentebinding	1-5 år	40 %	15 %	35,02 %
Lang rentebinding	5-10 år	30 %	15 %	25,73 %

Figur 19: Rentebinding ift. vedtatt strategi

Investeringslån

Tall i hele 1000	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Investeringsgjeld pr 31.12.	3 437 000	3 526 000	3 583 000	3 706 342	3 863 506	3 891 066
Arendal kommune	1 318 000	1 380 000	1 483 000	1 565 141	1 643 936	1 696 751
Arendal eiendom KF	2 003 000	2 008 000	1 940 000	1 986 905	2 046 642	2 038 785
Arendal havnevesen KF	116 000	138 000	159 000	154 297	172 928	155 530
Investeringsgjeld dekket over driftsbudsjettet	2 380 000	2 789 000	2 787 000	2 845 000	2 770 318	2 812 078
Gjeld med rente/avdrags-kompensasjon/selvkost	641 000	737 000	796 000	861 000	1 093 188	1 168 989

Figur 20: Investeringslån, konsern

2.5 Internkontroll og etisk standard

Etisk bevissthet er viktig i Arendal kommune. Ansatte, ledere og folkevalgte skal være seg bevisst at de danner grunnlaget for innbyggernes tillit og holdning til kommunen. Alle må kunne stå for egne handlinger og vurderinger. Arbeid som utføres skal være i samsvar med lover, regler, retningslinjer og vedtak. Arbeidet skal utføres slik at det tåler offentlig oppmerksomhet og slik at alle som blir berørt blir behandlet på en rimelig måte i en helhetlig sammenheng. Arendal kommunes arbeidsgiverstrategi, «Sammen om framtida!» er vedtatt politisk og tar utgangspunkt i kommuneplanens visjon «Varm, stolt og utadvendt». Som forvalter av samfunnets fellesressurser stilles det spesielt høye krav til etiske holdninger i virksomheten. Det forventes derfor at det i hele organisasjonen jobbes med etisk bevissthet. Arbeidsgiverstrategien, som er presentert i en liten håndterlig folder, gir klare føringer for dette og angir konkret holdninger og tema som det oppfordres til at alle ledd i organisasjonen reflekterer over. Kommunen er medlem av Transparency International.

Kommunen har i henhold til arbeidsmiljøloven egne rutiner for varsling. Det er et mål for Arendal kommune at kritikkverdige forhold skal avdekkes og behandles. Kommunen er avhengig av at svikt i prosedyrer, rutiner og tjenestetilbud påpekes, meldes og om nødvendig varsles.

Arbeidsgiverpolitikken i Arendal kommune skal tilrettelegge for et trygt og åpent arbeidsmiljø og vi ønsker derfor åpenhet om kritikkverdige forhold. I tråd med arbeidsmiljøloven har alle ansatte i Arendal kommune rett til å varsle om kritikkverdige forhold i virksomheten, samtidig som bestemmelsene gir arbeidstakeren vern mot gjengjeldelse. Kommunen ønsker å ha en god ytringskultur, og legge forholdene til rette for intern varsling.

Som en del av arbeidet med kvalitetsforbedring har kommunen forsterket arbeidet med å skape en læringskultur. Kjennetegn på en god læringskultur er når ledere, verneombud og ansatte er opptatt av å skape resultater, nye tankemønstre, fremtidshåp og lærer å lære sammen. I stedet for å lete etter feil leter vi etter forbedringer. For å tilrettelegge for enkel melding og oppfølging av avvik har kommunen i 2019 anskaffet nytt elektronisk avvikssystem.

I 2019 etablerte kommunen etisk råd. Etisk råd er et formelt oppnevnt og tverrfaglig råd i Arendal kommune. Rådet drøfter etiske spørsmål og dilemmaer innenfor tjenestene i helse og levekår. Etisk råd er et rådgivende organ som uttaler seg om anbefalte handlingsalternativer. Rådet behandler ikke klagesaker. Brukere, pårørende og ansatte i helse og omsorg kan ta kontakt med etisk råd. Alle saker blir gjennom samtaler kartlagt og vurdert før de eventuelt tas inn til drøfting i rådet. Rådets hovedoppgave er å tilrettelegge, stimulere og bistå til en bredere dialog om etiske dilemmaer.

2.6 Fraværsutvikling

	2017	2018	2019
Administrative enheter	5,8 %	5,0 %	4,3 %
Enheter kultur, infrastruktur og utvikling	5,6 %	5,5 %	5,9 %
Enheter helse og levekår	9,2 %	9,5 %	9,2 %
Enheter barn, unge og familier	7,5 %	8,3 %	8,4 %
Enheter økonomi	18,4 %	13,3 %	8,0 %
Totalt	8,0 %	8,4 %	8,3 %

Figur 21: Utvikling fravær

2.7 Likestilling og diskriminering

Likestillings- og diskrimineringsloven gir føringer for arbeidet innen likestilling og diskriminering. Arendal kommune skal være en likestilt kommune hvor det ikke foregår noen form for diskriminering.

Bystyret har vedtatt at «Regional plan for Likestilling, Integrering og Mangfold» følges opp i Arendal kommune gjennom kommunedelplanen Tidlig innsats ved å intensivere arbeidet med heltidskultur og ved å tilby nødvendig opplæring innen området LHBT (lesbiske, homofile, bifile, transpersoner). I 2019 igangsatte kommunen arbeidet med å bli sertifisert som «Likestilt arbeidsplass». «Likestilt arbeidsplass» er en sertifiseringsordning som administreres av Agder fylkeskommune.

Tabellen under viser andel fast ansatte 31.12.19 i de ulike sektorene fordelt på kjønn. Alle tall i %.

	Administrative enheter	Kultur infrastruktur og utvikling	Helse og levekår	Barn, unge og familier	Alle
Andel kvinner	63	28	88	85	74
Andel menn	37	72	12	15	26

Figur 22: Fordeling ansatte kjønn

Tabellen under viser antall årsverk og lønnsnivå

Kjønn	Månedsførtjeneste 2019	Grunn-lønn 2019	Endring i månedsførtjeneste 2018-2019	Endring i grunnlønn 2018-2019	Ansatte 2019	Årsverk 2019	Endring i årsverk 2018-2019
Kvinner og menn	44 903	41 913	4,40 %	4,00 %	3 257	2 618	4,50 %
Kvinner	44 550	41 421	4,70 %	4,20 %	2 453	1 994	5,20 %
Menn	46 032	43 485	3,80 %	3,50 %	804	624	2,60 %

Figur 23: Årsverk og lønnsnivå

Tabellen under viser antall kalenderdager med lønnet foreldre- og adopsjonspermisjon for kommunens ansatte fordelt på kjønn. Det er ikke tatt hensyn til ulike stillingsstørrelser.

Tall hentet fra KS' PAI-register per 1.12.2019.

År	Kvinner	Menn
2013	88,43 %	11,57 %
2014	88,62 %	11,38 %
2015	88,03 %	11,97 %
2016	86,87 %	13,13 %
2017	88,2 %	11,9 %
2018	91,7 %	8,3 %
2019	89,5 %	10,5 %

Figur 24: Antall kalenderdager med lønnet foreldre- og adopsjonspermisjon for kommunens ansatte fordelt på kjønn

Seniortiltak

Å beholde seniorer i jobb er viktig for kommunen. Seniorer representerer ofte trygghet, erfaring og kompetanse som det er viktig for kommunen å beholde og videreføre til yngre arbeidstakere. Kommunen er av den oppfatning at de viktigste seniortiltakene handler om god tilrettelegging, utviklende arbeidsoppgaver og et helsefremmende miljø. Alle arbeidstakere over 60 år har rett på 6 virkedager ekstraferie etter ferieloven, det vil si at arbeidstakere over 60 år har en lov- og avtalefestet rett på til sammen 6 uker ferie.

Kommunen har en ordning med at arbeidstakere over 62 år som arbeider i full stilling gis 5 ekstra fridager pr. år. Disse kommer i tillegg til de lov- og avtalefestede 6 ukene. Antall fridager reduseres i forhold til stillingsprosent, men kan kun innvilges for arbeidstakere med minst 80 % stilling. Det var omtrent 180 personer i 2019 som kunne benytte seg av ordningen.

I september ble det gjennomført festmiddag i det gamle rådhuset for ansatte som hadde jobbet 20, 30 eller 40 år i kommunen. Den årlige motivasjons- og inspirasjonssamlingen for seniorer ble som tidligere år gjennomført i Vrådal i samarbeid med Arendal kommunale pensjonskasse.

2.8 Interkommunalt samarbeid

Innledning

Arendal kommune deltar i flere interkommunale ordninger. Interkommunalt samarbeid er fordelaktig for kommunene både når det gjelder økonomi og tjenestekvalitet. Det samlede trykk av interkommunalt samarbeid gir både muligheter og utfordringer til kommunene. Interkommunalt samarbeid har flere funksjoner enn å bidra til kommunal oppgaveløsning og å produsere kommunale tjenester. Det dreier seg både om modernisering og utvikling av kommunal tjenesteyting, om læring og erfaringsutveksling.

Mindre kommuner en Arendal f.eks. kommuner i Østre Agder regionen kan gjennom interkommunalt samarbeid oftere oppnå større besparelser enn større kommuner sett i forhold til å drive den enkelte tjeneste i egen regi. Det er ikke vanlig å samarbeide om kjerneoppgaver som f.eks. skole, barnehage og omsorg. Små kommuner vil ofte, på områder som krever personalressurser med spesialkompetanse, trekke en større fordel av å inngå i et interkommunalt samarbeid.

Ny finansieringsmodell for interkommunale ordninger i Østre Agder

Det har i noe tid vært arbeidet med en ny finansierings modell til bruk i Østre Agder samarbeidet. Den nye Finansierings modellen skal erstatte alle de forskjellige modellene som tidligere er etablert i de ulike samarbeidene og som har vært benyttet over lengre tid. Det ble tidlig nedsatt en arbeidsgruppe sammensatt av representanter fra Arendal (vertskommune), Tvedestrand og Åmli kommune.

Arbeidsgruppens anbefaling ble en hovedmodell som bygger på en finansieringsløsning med en fast prosentvis andel fordelt likt på deltakende kommuner (opptrapping over 3 år 10 %, 12,5 % og deretter 15 %) samt en prosentandel basert på folketall. For noen typer tjenester vil hovedmodellen ikke fange opp reelle kriterier det er relevant å basere finansieringen av tjenestetilbudet på, det er derfor i enkelte samarbeid lagt inn en korrigeringsfaktor. ØABV (Østre Agder brannvesen) er en slik

ordning. Her benyttes hovedmodell 60 % samt 40 % basert på en risiko og sårbarhetsanalyse (ROS) for tjenesten. Det har tatt tid å utarbeide ROS analysen og derfor er innføringen av hovedmodell for ØABV utsatt til 01.01.2020.

Videre ble det vedtatt at **alle nye samarbeid skal** finansieres i henhold til hovedmodell. Ny finansieringsmodell gjøres gjeldende fra 01.01.2019. Modellen evalueres etter 3 år.

Andre interkommunale virksomheter

Det foregår et omfattende interkommunalt samarbeid utenfor Østre Agders ramme. Der hvor Arendal kommune er vertskommune for disse ordningene skal det vurderes å legge den nye hovedmodellen for finansiering av disse samarbeidene. Det er et ønske om å begrense antall modeller for finansiering av interkommunalt samarbeid. Arendal kommune i egenskap av å være vertskommune arbeider videre med å innarbeide disse til samme hovedmodell.

Forøvrig vises det til Østre Agders egen årsmelding www.ostreagder.no

Oversikt over kommunal virksomhet ivaretatt av andre

Agder Arbeidsmiljø IK

Arendal kommune kjøper bedrifts helse-tjenester av Agder Arbeidsmiljø IKS. I 2019 beløp dette seg til 3,83 mill. kroner. Agder Arbeidsmiljø IKS er et interkommunalt selskap som eies av Arendal kommune, Froland kommune og Aust-Agder fylkeskommune.

IKT Agder IKS

IKT Agder IKS er et interkommunalt IKT-driftsselskap for kommunene Arendal, Grimstad, Froland og Aust-Agder fylkes-kommune. Selskapet bidrar til å styrke kompetansen på IKT og derigjennom oppnå god effektivitet. Kommunen kjøpte IKT-tjenester gjennom IKT Agder IKS for 54,3 mill. kroner i 2019. En markant økning fra 2018 nivå.

Aust-Agder Revisjon IKS

Kommunen kjøpte revisjons- og rådgivningstjenester gjennom Aust-Agder Revisjon IKS for 3,3 mill. kroner i 2019.

Telemark og Agder kontrollutvalgssekretariat IKS

Arendal kommune ble med i Telemark og Agder kontrollutvalgssekretariat IKS i 2014. Sekretariatet ivaretar kontrollutvalgs arbeid for kommuner i Telemark og Agder. Arendal kommune betalte 372 000 kroner for tjenester i 2019.

Friluftsrådet Sør

Friluftsrådet Sør består av Arendal, Froland, Grimstad, Tvedestrand, Vegårshei, Åmli, Gjerstad og Nissedal kommuner. Arendal kommune yter tilskudd til Friluftsrådet Sør i 2019, til sammen 472 000 kroner.

Arendal kommunale pensjonskasse

Arendal kommunale pensjonskasse er pliktig pensjonsordning for alle arbeidstakere i virksomhetene Arendal kommune, Arendal havnevesen KF, Arendal eiendom KF, Arendal kirkelige fellesråd, Torbjørnsbu Verksted, Hove Drifts- og Utviklingsselskap, Etablerer senteret IKS, Arendal Kulturhus AS og pensjonskassen. Unntatt fra medlemskap er lærere som er tilsluttet Statens Pensjonskasse og sykepleiere og leger som er tilsluttet Kommunal Landspensjonskasse. (KLP)

Aust-Agder Kulturhistoriske Senter IKS

Det er for 2019 overført 2,08 mill. kroner som driftstilskudd til Aust-Agder museum og arkiv – avd. Kuben. Midlene anvendes og skal dekke depot og arkiveringsordninger.

3 Årsberetning Arendal eiendom KF

3.1 Økonomi

Innledning

Denne årsberetningen er daglig leders årsberetning til bystyret.

Arendal eiendoms måloppnåelse baseres på målbare størrelser i vedtatt strategi- og miljødokument.

Regnskap for 2019 viser et økonomisk resultat på 293 463 kroner etter kommunelovens regnskapsprinsipper. Resultatet må vurderes som akseptabelt sett i forhold til det økonomiske handlingsrommet foretaket har.

Det utvendige vedlikeholdsetterslepet er redusert fra 103 mill. kroner i 2018 til 102 mill. kroner ved utgangen av 2019. Dette betyr at skal vedlikeholdsetterslepet reduseres ytterligere må vedlikeholdsbudsjettet økes betydelig, i tillegg til at vedlikehold må ha et fortsatt sterkt fokus både fra foretakets administrasjon og fra styrets side kommende år. Daglig leder er bekymret for at kostnader til lovpålagte oppgaver, samt utgifter til å vedlikeholde utrangerte basseng, krever en stadig større andel av dagens tilgjengelige vedlikeholdsposter.

Daglig leder vil presisere at vedlikehold av bygningsmassen, som er en av foretakets viktigste oppgaver, ikke kan ivaretas på en god nok måte ved innføring av et høyt konsernbidrag til kommunen.

Sykefraværet i 2019 er på 6,8 % (6,7 %). Fraværet har vist en liten økning fra forrige år og ligger nå over målsettingen om et fravær under 6 %. Selv om nivået fortsatt er akseptabelt, vil styret signalisere at arbeidet med et redusert fravær må følges opp tett og gis tilstrekkelig oppmerksomhet i kommende år.

Etablering av næringsareal, slik at forholdene legges til rette for etablerere og kommunens eget næringsliv, har vært et viktig satsningsområde for Arendal eiendom i 2019. Heftingsdalen næringsområde ble overtatt fra Nye veier i oktober 2019, ett år får avtalt overtakelsestidspunkt. Salg av tomter vil i henhold til fremdriftsplan kunne skje høsten 2020.

Næringstomter på Heftingsdalen er klargjort raskere enn forutsatt i tidligere vedtatte planer. Arbeider med klargjøring av næringstomter i Agderparken Nord er igangsatt i 2019 og forventes klargjort for salg i løpet av 2021.

Arbeidet med etablering av kontorlokaler for et felles fylkesmannsembete lokalisert i Arendal har pågått i løpet av hele 2019. Det er fortsatt ambisjonen at kontorlokalene ferdigstilles i desember 2020 i henhold til planen. Daglig leder vil bemerke at en videre utvikling av Fløyheia vil åpne opp for en ny bydel direkte i tilknytning til Arendal sentrum noe som er en ønsket og gledelig utvikling.

Etableringen av heis til Fløybyen har vært en særlig krevende sak for Arendal eiendom i løpet av 2019. Det er i løpet av byggeprosjektet fremlagt nye kostnadskalkyler som i betydelig grad går ut over grovkalkylen som lå til grunn for bystyrets vedtak. I tillegg er det uavklarte forhold knyttet til kontraktinngåelser som ikke er avklart i løpet av 2019. Daglig leder vil følge denne prosessen tett i løpet av 2020 og har iverksatt tiltak for å styrke kvalitetssikring og prosjektrapportering.

Arendal eiendom har et sterkt fokus på arbeid med helse, miljø og sikkerhet. Det er i løpet av 2019 gjennomført revisjon av Det Norske Veritas uten at det er rapportert om alvorlige avvik.

Bystyrets vedtatte budsjettramme

Økonomisk oversikt drift

Tall i hele 1000	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Opprinnelig budsjett 2019	Regnskap 2018
Brukerbetalinger	0	0	0	0
Andre salgs- og leieinntekter	-58 684	-55 285	-54 685	-58 335
Overføringer med krav til motytelse	-289 787	-275 590	-273 093	-280 009
Rammetilskudd	0	0	0	0
Andre statlige overføringer	0	0	0	0
Andre overføringer	-16 960	-16 960	-13 860	-14 794
Skatt på inntekt og formue	0	0	0	0
Eiendomsskatt	0	0	0	0
Andre direkte og indirekte skatter	0	0	0	0
Sum driftsinntekter (B)	-365 431	-347 834	-341 637	-353 138
Lønnsutgifter	68 443	67 462	65 245	64 460
Sosiale utgifter	18 149	18 570	18 090	17 146
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	138 935	124 534	120 860	131 651
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	1 452	1 375	1 375	1 442
Overføringer	20 708	20 127	20 190	17 796
Avskrivninger	72 136	72 136	69 000	69 294
Fordelte utgifter	-2 901	-4 450	-4 450	-5 033
Sum driftsutgifter (C)	316 922	299 753	290 309	296 756
Brutto driftsresultat (D = B-C)	-48 509	-48 081	-51 328	-56 382
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-2 060	-700	-700	-1 638
Gevinst på finansielle instrumenter	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	0	0	0	0
Sum eksterne finansinntekter (E)	-2 060	-700	-700	-1 638
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	53 394	53 400	53 400	58 631
Tap på finansielle instrumenter	0	0	0	0
Avdrag på lån	67 628	67 628	67 628	66 259
Utlån	0	0	0	0
Sum eksterne finansutgifter (F)	121 022	121 028	121 028	124 890
Resultat eksterne finansieringstransaksjoner	118 962	120 328	120 328	123 253
Motpost avskrivninger	-72 136	-72 136	-69 000	-69 294
Netto driftsresultat (I)	-1 683	112	0	-2 424
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	-2 347	-2 347	0	-3 570
Bruk av disposisjonsfond	-1 800	-1 800	0	-4 100
Bruk av bundne fond	0	0	0	-5 781
Sum bruk av avsetninger (J)	-4 147	-4 147	0	-13 451
Overført til investeringsregnskapet	3 188	1 688	0	9 958
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	2 347	2 347	0	3 570
Avsetninger til bundne fond	0	0	0	0
Sum avsetninger (K)	5 535	4 035	0	13 528
Regnskapsmessig mer- mindreforbruk (L = I+J-K)	-294	0	0	-2 347

Figur 25: Økonomisk oversikt drift, Arendal eiendom KF

Endringer driftsinntekter

Arendal eiendom KF har noe høyere driftsinntekter i 2019 sammenlignet med 2018. Årsak er overføring fra kommunen for å dekke økning i strømutgifter. Leieinntekter formålsbygg har ingen større endring med unntak av kommunal deflator som utgjør 3 %. Av denne økningen er 66 % lønnsvekst og øvrig økning prisstigning. I tillegg er det mottatt mer refusjon enn budsjett.

Endringer driftsutgifter

Poster for lønnsutgifter viser en økning på ca. 6 % i 2019 noe som skyldes generell lønnsøkning i foretaket samt en økning på renhold knyttet til nye oppdrag på Maxis, Agder renovasjon og full virkning av renhold på legevakten. Generell økning på lønn medfører økte kostnader for pensjon og arbeidsgiveravgift. Strømutgiftene har hatt en økning på om lag 8 % sett i forhold til 2018, dette skyldes høy strømpris. Forbruket i kWh har gått noe ned. Kostnader knyttet til kjøp av varer og tjenester, som inngår i tjenesteproduksjonen, er høyere enn i 2018. Konsernbidrag på 2 mill. kroner er ført som driftsutgift.

Regnskapsskjema 2A

Tall i hele 1000	Regnskap 2019	Regulert budsjett	Opprinnelig	Regnskap 2018
Investeringer i anleggsmidler	144 260	138 617	207 800	216 701
Utlån og forskutteringer	0	0	0	0
Kjøp av aksjer og andeler	0	0	0	0
Avdrag på lån	87 764	0	0	4 585
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0
Avsetninger	0	5 000	28 100	26 109
Årets finansieringsbehov	232 024	143 617	235 900	247 395
Bruk av lånemidler	-177 361	-116 862	-140 734	-147 483
Inntekter fra salg av	-20 402	-5 000	-28 100	-26 582
Tilskudd til investeringer	0	-4 386	-8 206	-3 296
Kompensasjon for	-22 633	-9 869	-30 760	-35 037
Mottatte avdrag på utlån og	0	0	0	-5 717
Andre inntekter	-140	0	0	-1 674
Sum ekstern finansiering	-220 535	-136 117	-207 800	-219 789
Overført fra driftsregnskapet	-3 188	0	0	-9 958
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	-8 300	-7 500	-28 100	-17 648
Sum finansiering	-232 024	-143 617	-235 900	-247 395
Udekket/udisponert	0	0	0	0

Figur 26: Skjema 2A Investeringer, Arendal eiendom KF

Inntekter investering

Arendal eiendom har solgt tomter, bygg og eiendommer for 20,4 mill. kroner i 2019. Dette er i hovedsak salg av boliger. Salg av tomter utgjør 5 mill. kroner som er i henhold til budsjett 2019. Foretaket har innbetalt 87,7 mill. kroner ekstra i avdrag på lån i forbindelse med prosjektavslutninger og budsjettendringer utført i desember i henhold til veileder for budsjettering av investeringer og avslutning av investeringsregnskapet. Dette medførte et likviditets problem samt at memoriakonto i balansen står i minus ved regnskapsavslutningen. Nye lån tas opp i januar 2020 for å dekke opp memoriakonto.

Inntekter fra salg av bolig har tidligere år blitt overført til boligfond, som i påfølgende år har blitt benyttet til kjøp av egnede boliger. I forbindelse med regnskapsavslutning ble imidlertid inntektene brukt som finansiering av andre investeringer. En slik praksis innebærer at handlingsrommet og målsettingene om geografisk spredning ikke kan realiseres, og bør rettes ved tertialbehandling.

Utgifter investering

Det var i 2019 investert for 144 mill. kroner (217 mill. kroner). Store investeringer er Roligheden skole, lokaler til ny kulturskole, to nye boenheter på Madshaven, samt kjøp av boliger.

Foretakets satsingsområder

Kunder

Mål	Resultat 2019
Gjennomføre kundeundersøkelse hvert 2. år	Kundeundersøkelse gjennomføres i 2020
Ekstern kvalitetskontroll	Gjennomføres løpende ift. brann, heis, vann, inneklima etc.

Figur 27: Strategidokument kunder, Arendal eiendom KF

Økonomi

Mål	Resultat 2019
God økonomistyring og realistisk budsjettering. Oppnå et positivt driftsresultat	Sterkt press på vedlikeholdsposter og innført konsernbidrag på 2 mill. kroner medførte et tilnærmet nullresultat i 2019.
Vedlikeholdsetterslepet reduseres fra ca. 120 mill. kroner i 2016 til 90 mill. kroner i 2022	Ytre vedlikeholdsetterslep er redusert med 1 mill. kroner til 102 mill. kroner
Avhende eiendommer som ikke benyttes til kommunal kjernevirksomhet	Ingen solgte formålsbygg Solgt tomter på Marisberg

Figur 28: Strategidokument økonomi, Arendal eiendom KF

Samfunnsrollen/næringsutvikling

Mål	Resultat 2019
Nulltoleranse for sosial dumping og øvrige brudd på arbeidslivets regler	Ikke innrapportert avvik i 2019
Kommunens energiforbruk skal reduseres i henhold til krav fastsatt i miljødokumentet	Akkumulert energiforbruk er 32,2 MWh (32,9) Dette er ikke temperaturkorrigerte tall.
Tilrettelegge for boligbygging	Marisberg
Tilby hensiktsmessige næringsarealer	Agderparken nord og Heftingsdalen
Tilrettelegge for spredt etablering av kommunale boliger	Pågår

Figur 29: Strategidokument samfunnsrollen, Arendal eiendom KF

Organisasjonsutvikling/innovasjon

Mål	Resultat 2019
Sykefravær lavere enn 6 %	Oppnådd 6,8 %, det henvises til eget punkt om nærvær
Økte inntekter og effekt av organisatoriske tiltak benyttes til forsterket vedlikehold	Krav om konsernbidrag vanskeliggjør måloppnåelse.
Ivareta ansatte ved å innføre og vedlikeholde systemer for HMS	Gjennomført resertifisering (ISO 45001)
Gjennomføre samlinger og tiltak for å fremme god bedriftskultur og forståelse for ulike arbeidsfunksjoner	Fellessamling gjennomført 9. - 10. april. Tema arbeidsglede og omdømme.
Oppdatere kompetanseplan	Årlige revideringer av Veritas i forbindelse med ISO 45001
Tilby lærlingeplasser for byggdrift og renhold	Har 2 lærlingekontrakter

Figur 30: Strategidokument organisasjon, Arendal eiendom KF

Miljødokumentet - måloppnåelse

I henhold til miljødokumentet skal vi jobbe med aktiv miljøatsatsing og benytte miljøsmarte løsninger.

Mål	Resultat 2019
50 % biler som bruker ikke-fossilt brennstoff i 2020	41 % i løpet av 2019. Dette innebærer at 5 biler i dagens bilpark må byttes i 2020 for å oppnå målet
Legge til rette for løsninger hvor energiforbruket ligger 10 % under gjeldende regelverk. Økonomiske konsekvenser vurderes	Innarbeides i alle relevante anbud
Miljøsertifisering etter ISO 14001	Revisjon gjennomført

Figur 31: Strategidokument miljø, Arendal eiendom KF

Spesielle utfordringer

Vedlikeholdsetterslep / konsernbidrag

En liten nedgang på etterslepet på utvendig vedlikehold viser at organisasjonen, tross store utfordringer med et for lavt vedlikeholdsbudsjett, viser evne til riktig prioritering. Det er likevel grunn til bekymring over at en stadig større andel av foretakets budsjett må avsettes til lovpålagte oppgaver samt drift av utrangerte basseng. Konsernbidraget var 2 millioner kroner i 2019. Ytterligere krav om konsernbidrag vil etter hvert medføre at vedlikeholdsetterslepet vil øke.

Kapasitet tilpasset oppdragsmengde

Bystyret har gitt Arendal eiendom flere nye og svært arbeidskrevende, investeringsoppdrag både på byggeprosjekt og på oppfølging av næringsområder. Agderparken Nord, nye helsehus, svømmeanlegg, KØH/legevakt/korttidsplasser, Heis og vei til Fløyheia, lokaler til ny kulturskole (Kilden) og krematoriet er blant disse prosjektene. I tillegg har nytt kontorbygg for Fylkesmannen krevd mye kapasitet.

Nye oppdrag er offensivt tatt imot blant foretakets ansatte men det er krevende i løpet av kort tid å tilpasse organisasjonens kapasitet og kompetanse til en større oppdragsmengde. Dette, sett i sammenheng med overføring av et større konsernbidrag til kommunen, medfører en betydelig utfordring.

Heis til Fløyheia

Heis til Fløyheia er også behandlet under punktet om "utvalgte byggeprosjekt". For organisasjonen og også hva gjelder omdømme, har prosjektet vært svært krevende. Selv om bystyresaken informerte om stor kompleksitet og en vesentlig økonomisk risiko, illustrerer prosjektet nødvendigheten av tid og ressurser til å gjennomføre grundige forprosjekt i så kompliserte byggeprosjekt. Styret i Arendal eiendom har behandlet en rapport som konkretiserte læringspunkter sett i sammenheng med erfaringer prosjektet har gitt.

3.2 Internkontroll og etisk standard

Internkontroll

Vi har systemet Facilit som benyttes til internkontroll av blant annet lovpålagte oppgaver i Eiendomsdrift. Vi har digital håndbok og avvikssystem sammen med Arendal kommune som sikrer oppfyllelse av krav i lover og forskrifter. Det gjennomføres også full samsvarsvurdering med internkontroll i løpet av treårs sertifiseringsperiode. I tillegg gjennomføres det vernerunder, risikovurderinger med farekartlegging, internopplæring mm årlig.

HMS-årshjul benyttes for å sikre at alle oppgavene blir gjennomført.

Årlig ekstern revisjon av ISO 45001 og 14001 som gjennomføres av DNV.

Vi jobber kontinuerlig med forbedring av systemer for dokumentasjon i prosjekter og generell dokumentoversikt.

Etikk

Arendal eiendom KF følger samme etiske retningslinjer som i Arendal kommune

3.3 Likestilling og diskriminering

Vår personalpolitikk bygger på prinsippet om like muligheter uavhengig av kjønn, seksuell orientering, alder og etisk tilhørighet.

4 Årsberetning Arendal havnevesen KF

4.1 Økonomi

Innledning

Høyeste inntekt (41,6 mill. kroner) noen gang for Arendal havn 2018.

Økning til 672 000 tonn gods (2019) viderefører 10 år med svært høy vekst i havnetrafikken i Arendal (2018: 513 000 tonn gods).

Regnskap inntekt: ca. 41, 6 mill. kroner (opprinnelig budsjett : 26,1 mill. kroner).

Netto driftsresultat 2,5 mill. kroner (alle aktiviteter).

Havn (Eydehavn, Sandvikodden tankanlegg, Cruise, Fiskemottak):

Ordinær havnedriften har høy aktivitet, 30 % godsvekst. Tjenester, landstrøm og inntekter fra rigg bidrar til inntekts økning og resultat. Sandvikodden tankanlegg bidro til økning i godsmengde og resultat.

Tonn gods over kai 2019: 672 000 tonn. Økning med 30 % fra 2018.

Antall kommersielle anløp (kun godsfartøy) er 293 fartøy.

Småbåt: ledige plasser (ca. 300 stk.) gir reduserte inntekter

Gjestehavn: antall båtbesøk ca. 5 300

Generelt: Inntektsøkningen for den ordinære havnedriften er gledelig, men økning i utgifter inkl. tap på fordringer er for høyt.

Tilgjengelig kaier og areal for godset er i perioder under sterkt press. Havnen har måttet avvise oppdrag og kunder pga. manglende kapasitet.

Bystyrets vedtatte budsjetttramme

Havn mottar ingen økonomiske overføringer fra Bystyret.

Budsjettet utarbeides på bakgrunn av forventninger til markedet og de kunder havnen selger varer og tjenester til - dette vil naturlig variere gjennom regnskapsåret.

Tapsavsetningene i regnskapet er høye – ut fra et forsiktighetsprinsipp.

Økonomisk oversikt drift

Tall i hele 1000	Regnskap 2019	Opprinnelig budsjett 2019	Regnskap 2018
Brukerbetalinger	0	0	0
Andre salgs- og leieinntekter	-41 628	-26 119	-32 482
Overføringer med krav til motytelse	-6	0	-88
Rammetilskudd	0	0	0
Andre statlige overføringer	0	0	0
Andre overføringer	0	0	-10
Skatt på inntekt og formue	0	0	0
Eiendomsskatt	0	0	0
Andre direkte og indirekte skatter	0	0	0
Sum driftsinntekter (B)	-41 634	-26 119	-32 579
Lønnsutgifter	6 689	6 695	6 387
Sosiale utgifter	1 594	1 524	1 485
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	8 943	6 086	6 221
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	11 762	1 510	5 634
Årsberetning med regnskap 2019			29(100)

Tall i hele 1000	Regnskap 2019	Opprinnelig budsjett 2019	Regnskap 2018
Overføringer	1 513	0	401
Avskrivninger	8 280	0	8 986
Fordelte utgifter	0	0	0
Sum driftsutgifter (C)	38 782	15 815	29 114
Brutto driftsresultat (D = B-C)	-2 852	-10 304	-3 466
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-989	-250	-359
Gevinst på finansielle instrumenter	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	0	0	0
Sum eksterne finansinntekter (E)	-989	-250	-359
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	4 018	4 010	2 968
Tap på finansielle instrumenter	0	0	0
Avdrag på lån	5 583	5 583	5 095
Utlån	0	0	0
Sum eksterne finansutgifter (F)	9 601	9 593	8 063
Resultat eksterne finansieringstransaksjoner	8 612	9 343	7 703
Motpost avskrivninger	-8 280	0	-8 986
Netto driftsresultat (I)	-2 520	-961	-4 748
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	-4 958	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0
Bruk av bundne fond	0	0	-210
Sum bruk av avsetninger (J)	-4 958	0	-210
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	4 958	961	0
Avsetninger til bundne fond	0	0	0
Sum avsetninger (K)	4 958	961	0
Regnskapsmessig mer- mindreforbruk (L = I+J-K)	-2 520	0	-4 958

Figur 32: Økonomisk oversikt drift, Arendal havnevesen KF

Endringer driftsinntekter

Økning i aktivitet medfører økte inntekter men også økt utgiftsside til drift.
Innleie av eksterne kontraktører og utstyr gir press på fortjeneste og marginer.

Utleie av mannskaper til Sandvikodden tankanlegg

300 ledige småbåtplasser gir lavere inntekter. Omlegging til digitalisert administrasjon 2019 har gitt økte utgifter. Vedlikeholds etterslepet har økt i 2019.

Gjestehavna har økte utgifter til bemanning i sesong, og økte utgifter til renhold utenom sesong.

Endringer driftsutgifter

Økte strømudgifter.

Økt innleie av kontraktører til lastehåndtering.

Regnskapsskjema 2A

Tall i hele 1000	Regnskap 2019	Regulert budsjett	Opprinnelig	Regnskap 2018
Investeringer i anleggsmidler	18 648	14 663	35 000	23 242
Utlån og forskutteringer	0	0	0	0
Kjøp av aksjer og andeler	0	0	0	0
Avdrag på lån	51 460	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0
Avsetninger	0	0	0	0
Årets finansieringsbehov	70 109	14 663	35 000	23 242
Bruk av lånemidler	-68 335	-12 888	-34 670	-18 558
Inntekter fra salg av	0	0	0	0
Tilskudd til investeringer	-1 774	-1 775	-330	-5 584
Kompensasjon for	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån og	0	0	0	0
Andre inntekter	0	0	0	900
Sum ekstern finansiering	-70 109	-14 663	-35 000	-23 242
Overført fra driftsregnskapet	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	0	0	0	0
Sum finansiering	-70 109	-14 663	-35 000	-23 242
Udekket/udisponert	0	0	0	0

Figur 33: Oversikt investeringer, skjema 2A, Arendal havnevesen KF

Foretakets satsingsområder

SAMFUNNSNYTTE – SJØ – SKIP - SKJÆRGÅRD

Målet for all havnevirksomhet er samfunnsnytten og verdiskapningen knyttet til sjø, skip og skjærgård.

Arendal havn har følgende ansvar: Industri og trafikkhavn, Rigg og prosjekthavn, Fiskemottak, Cruise, Småbåt og Gjestehavn. Havnestyret er kommunal myndighet etter lov om havner og farvann. Havneforetaket er kommunens havnefaglige organ.

30 % økning til 672 000 tonn gods i 2019.

MILJØ: Landstrømsanlegg Eydehavn har konvertert 3,4 mill. KWh fra fossilt (ikke fornybar) til grønn landstrøm.

Havnens kran er konvertert til el. drift.

Landstrøm til fiskemottakskai etablert 2019.

Lokalferger: Prosjekt utslippsfrie ferger 2022 er førende for havnen.

Småbåt: Skjærgården tilgjengelig for flest mulig til en pris alle kan klare. Økt bostedsattraktivitet.

Gjestehavnen: Besøksindustri. Økt sentrumsattraktivitet.

Havn skal drive kommersielt og mottar ingen tilskudd eller overføringer fra kommunen.

Spesielle utfordringer

Foretakets organisering

Et tydeligere skille mellom den kommersielle havnevirksomheten, gjestehavn og småbåt bør utredes.

Ordinær havnevirksomhet bør undersøke samarbeid med andre kommersielle havneaktører i et samlet Agder, i tråd med regjeringens havnestrategi og til regionens beste.

Vil annen organisering inkl. vurdering av selskapsform, avklaring av ansvarsområder, kunne bidra til bedre måloppnåelse, bedre økonomisk resultat, og nødvendig politisk kontroll med virksomheten?

Kaikapasitet og godshåndterings utstyr

Total kaikapasitet og håndteringsutstyr (kran, hjullaster mm) ved hovedkai er under sterkt press i perioder grunn økt trafikk og godsmengde, større skip samt press på operasjonstider (støy, naboklager mm). Havnen er i dag svært sårbar for teknisk driftsavbrudd, og må øke kaikapasiteten og investeringer i håndteringsutstyr i kommende periode. Investeringsplanen inneholder forslag om slike investeringer for å styrke havnedriften.

Nye arealer - forsinkelser i tilrettelegging og masseuttak

Nye aktører på havnen krever plass for etablering og godshåndtering. I perioden 2011-2018 har masseuttaket og tilrettelegging av nye arealer vært mangelfull. Fremdriften i perioden har vært langt unna forventningene og har medført rettsprosesser.

4.2 Internkontroll og etisk standard

Kommunens etiske regler gjelder også for havneforetaket. Det er ikke observert forhold som gir grunn til bekymring i 2019.

4.3 Likestilling og diskriminering

Foretaket har riktig kjønnsbalanse i nytt styre valgt 2019.

Det er kun 1 kvinnelig ansatt i fast stilling. Det må fortsatt arbeides for bedre kjønnsmessig sammensetting blant ansatte.

1 Årsregnskap Arendal kommune

Regnskapsskjema 1A – Driftsregnskapet

Tall i hele 1000	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Opprinnelig budsjett 2019	Regnskap 2018
Skatt på inntekt og formue	-1 184 749	-1 166 095	-1 155 825	-1 138 207
Ordinært rammetilskudd	-1 254 476	-1 258 502	-1 234 675	-1 202 388
Skatt på eiendom	-115 390	-114 400	-114 400	-113 862
Andre direkte eller indirekte skatter	-446	-300	-300	-348
Andre generelle statstilskudd	-135 080	-133 872	-127 866	-191 265
Sum frie disponible inntekter	-2 690 140	-2 673 169	-2 633 066	-2 646 070
Renteinntekter og utbytte	-125 262	-120 919	-114 085	-120 156
Gevinst på finansielle instrumenter	0	0	0	0
Renteutgifter provisjoner og andre finansutgifter	118 446	118 968	111 068	111 874
Tap på finansielle instrumenter	0	0	0	0
Avdrag på lån	117 040	115 570	115 000	126 000
Netto finansinntekter/-utgifter	110 224	113 619	111 983	117 718
Dekning av tidl års regnskm merforbruk	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	29 606	20 513	1 580	43 399
Til bundne avsetninger	36 709	5 986	1 976	34 353
Bruk av tidl års regnskm mindreforbruk	-18 908	-18 908	0	-16 423
Bruk av ubundne avsetninger	-43 236	-26 638	-26 257	-25 519
Bruk av bundne avsetninger	-21 946	-5 942	-2 274	-23 144
Netto avsetninger	-17 776	-24 989	-24 975	12 667
Overført til investeringsbudsjettet	6 903	4 805	4 551	15 286
Til fordeling drift	-2 590 789	-2 579 734	-2 541 507	-2 500 399
Sum fordelt til drift fra skjema 1B	2 590 555	2 579 734	2 541 507	2 481 491
Merforbruk/mindreforbruk	-234	0	0	-18 908

Regnskap 2019 viser regnskapsmessig mindreforbruk.

Regnskapsskjema 1B - Fordeling driftsutgifter

Tall i hele 1000		Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Opprinnelig budsjett 2019	Regnskap 2018
1101	Rådmannen m/stab	117 017	115 390	135 243	774 818
1102	Felles finansiering drift	-84 653	-85 006	-84 591	-9 907
1103	Felles overføringer og drift	786 676	777 593	825 770	0
1201	Kommunalteknikk og geodata	-54 849	-38 263	-41 751	-46 206
1202	Kultur	66 077	78 930	76 218	79 353
1203	Brann	33 180	34 047	32 526	35 467
1204	Innovasjon og kompetanse	17 978	18 463	17 866	17 987
1205	Vitensenteret	2 062	5 198	10 358	8 090
1206	Arendal voksenopplæring	27 175	28 828	24 720	20 107
1207	Østre Agder	15 326	15 992	15 992	10 827
1301	Psykisk helse og rus	67 821	69 064	72 075	182 270
1302	Koordinerende enhet	93 788	98 303	84 901	82 556
1303	Mestring og habilitering	130 706	136 526	129 182	142 165
1304	Hjemmebaserte tjenester	234 150	224 830	213 812	220 365
1305	Institusjoner	210 308	198 021	189 418	205 600
1306	NAV Arendal	180 204	157 840	149 604	177 910
1307	Østre Agder krisesenter	4 886	6 017	3 628	4 590
1308	Legevakten	13 453	13 206	14 892	14 548
1309	Tjenester enslige mindreårige flyktninger	0	0	0	35 149
1402	Spesialpedagogiske tjenester	43 847	39 569	41 399	39 066
1403	Lunderød skole og ressurscenter	21 956	21 624	20 601	20 540
1404	Barnevern	92 861	95 449	78 632	0
1405	Avlastning og bosetting	53 875	53 241	53 133	0
1406	Forebyggende tjenester	35 392	40 569	34 025	0
1410	Birkenlund skole	34 716	34 858	33 591	34 176
1411	Asdal skole	39 343	37 028	34 741	36 783
1412	Stuenes skole	39 059	39 336	37 868	38 129
1413	Nedenes skole	35 030	34 700	32 821	33 699
1414	Stinta skole	39 529	39 173	38 265	38 961
1415	Roligheden skole	39 014	37 646	34 028	37 265
1416	Hisøy skole	35 081	34 261	32 026	34 256
1417	Eydehavn skole	11 438	10 892	10 495	10 683
1418	Flosta skole	10 015	9 820	9 560	10 194
1419	Moltemyr skole	36 595	37 024	35 066	34 712
1420	Myra skole	20 323	19 921	18 744	18 837
1421	Nesheim skole	10 811	10 629	9 424	10 931
1422	Rykene oppvekstsenter	17 917	17 839	17 193	15 659
1423	Sandnes skole	20 600	19 818	18 481	19 647
1424	Strømmen oppvekstsenter	20 594	20 675	19 811	20 980
1450	Tromøy barnehagene	9 551	9 585	9 093	9 528
1451	Hisøy barnehageenhet	13 289	13 340	10 714	12 097
1452	Barnehager sentrum øst	11 670	11 066	9 717	11 266
1453	Stinta barnehageenhet	13 643	13 842	12 350	13 777
1454	Jovannslia barnehageenhet	14 117	13 926	12 037	13 246
1455	Øyestad barnehageenhet	7 561	7 269	6 249	9 779
1501	Interkommunal arbeidsgiverkontroll i Agder	1 424	1 655	1 580	1 593
Sum		2 590 555	2 579 734	2 541 507	2 481 491

Enhetenes økonomiske rammer

Tall i hele 1000	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Opprinnelig budsjett 2019	Regnskap 2018
1101 Rådmannen m/stab	109 913	109 856	132 975	783 699
1102 Felles finansiering drift	-2 543 617	-2 518 038	-2 491 065	-2 329 048
1103 Felles overføringer og drift	781 659	773 337	825 140	0
1201 Kommunalteknikk og geodata	-46 296	-37 207	-40 695	-45 043
1202 Kultur	71 674	72 084	70 845	73 499
1203 Brann	33 687	33 878	32 357	33 453
1204 Innovasjon og kompetanse	18 292	18 463	17 866	17 889
1205 Vitensenteret	4 202	4 202	3 930	3 903
1206 Arendal voksenopplæring	24 206	24 206	20 720	18 221
1207 Østre Agder	14 854	15 312	15 312	13 867
1301 Psykisk helse og rus	67 307	67 307	70 318	175 339
1302 Koordinerende enhet	93 671	95 092	81 690	84 314
1303 Mestring og habilitering	131 955	136 526	129 182	143 168
1304 Hjemmebaserte tjenester	234 548	224 830	213 812	220 368
1305 Institusjoner	210 693	198 021	189 418	205 603
1306 NAV Arendal	80 375	80 438	78 701	76 638
1307 Østre Agder krisesenter	5 727	5 727	3 628	5 052
1308 Legevakten	13 460	13 206	14 892	14 507
1309 Tjenester enslige mindreårige flyktninger	0	0	0	-18 944
1402 Spesialpedagogiske tjenester	43 659	39 569	41 399	38 147
1403 Lunderød skole og ressurscenter	21 624	21 624	20 601	20 747
1404 Barnevern	93 211	89 779	74 432	0
1405 Avlastning og bosetting	14 683	16 993	16 663	0
1406 Forebyggende tjenester	39 721	40 569	34 025	0
1410 Birkenlund skole	34 858	34 858	33 591	34 186
1411 Asdal skole	39 316	37 028	34 741	35 878
1412 Stuenes skole	39 282	39 336	37 868	38 199
1413 Nedenes skole	34 834	34 700	32 821	33 443
1414 Stinta skole	39 173	39 173	38 265	39 017
1415 Roligheden skole	38 983	37 646	34 028	37 265
1416 Hisøy skole	35 081	34 261	32 026	33 920
1417 Eydehavn skole	10 892	10 892	10 495	10 761
1418 Flosta skole	9 985	9 820	9 560	10 197
1419 Moltemyr skole	36 932	37 024	35 066	34 696
1420 Myra skole	20 288	19 921	18 744	18 841
1421 Nesheim skole	10 811	10 629	9 424	10 688
1422 Rykene oppvekstsenter	17 839	17 839	17 193	15 710
1423 Sandnes skole	20 570	19 818	18 481	19 647
1424 Strømmen oppvekstsenter	20 675	20 675	19 811	20 956
1450 Tromøy barnehagene	9 585	9 585	9 093	9 580
1451 Hisøy barnehageenhet	13 340	13 340	10 714	12 103
1452 Barnehager sentrum øst	11 671	11 066	9 717	11 143
1453 Stinta barnehageenhet	13 843	13 842	12 350	13 746
1454 Jovannslia barnehageenhet	13 849	13 849	12 037	13 340
1455 Øyestad barnehageenhet	7 564	7 269	6 249	9 700
1501 Interkommunal arbeidsgiverkontroll i Agder	1 424	1 655	1 580	1 604

Regnskapsskjema 2A - Investeringsregnskapet

Tall i hele 1000	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Opprinnelig budsjett 2019	Regnskap 2018
Investeringer i anleggsmidler	248 306	222 135	273 810	157 917
Utlån og forskutteringer	291 928	266 080	277 204	266 159
Kjøp av aksjer og andeler	22 719	18 431	3 400	3 101
Avdrag på lån	315 577	23 500	23 500	39 926
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	29 210
Avsetninger	23 216	2 000	2 000	43 892
Årets finansieringsbehov	901 746	532 146	579 914	540 204
Bruk av lånemidler	-553 235	-468 772	-485 152	-405 170
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-2 000	-2 000	-2 000	-14 725
Tilskudd til investeringer	-71 703	77	-33 900	-9 947
Kompensasjon for merverdiavgift	-19 607	-18 884	-27 802	-5 744
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-196 381	-23 589	-24 709	-78 503
Andre inntekter	-2 659	0	0	-1 044
Sum ekstern finansiering	-845 584	-513 168	-573 563	-515 134
Overført fra driftsregnskapet	-6 903	-6 079	-4 551	-15 286
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	-49 259	-12 899	-1 800	-9 784
Sum finansiering	-901 746	-532 146	-579 914	-540 204
Udekket/udisponert	0	0	0	0

Regnskapsskjema 2B - Investeringer i anleggsmidler

Tall i hele 1000

Proj. nr	Prosjekt	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Opprinnelig budsjett 2019
1000	Startlån	0	1 000	1 000
1012	Tilfluktsrom plan (fra 2012)	0	-4	0
1019	Salg av lpader	0	-10	0
1050	Arendal kirkelige fellesråd	2 750	2 750	2 750
1071	IKT-utstyr krisesenteret 2015	0	0	0
1072	Skanning oppmålingsarkiv 2014	0	0	0
1074	Veikryss til byggefelt på Løddesøl	1 465	486	0
1075	Ventebu og sykkelparkering ferjeleier Arendal	70	58	0
1142	Transporttjenesten - buss 2016	0	0	0
1148	Utstyr omsorgsenhetene 2015	765	0	1 000
1149	IKT-utstyr omsorg (2016)	449	360	0
1150	Utskifting biler - enhet funksj.hemmede 2017	342	0	0
1153	Nesheim skole - møbler 2017	8	8	0
1154	Teknologipakke - Nye signalanlegg 5 omsorgsbygg	0	0	1 500
1156	Hjemmebaserte tjenester - samlokalisering	176	326	150
1157	Hjemmebaserte tjenester - Solhaug, omgjøring	90	0	150

Prosj. nr	Prosjekt	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Opprinnelig budsjett 2019
1158	Hjemmebaserte tjenester - Myratunet, utvidelse	174	0	200
1159	Hjemmebaserte tjenester - Nytt nøkkelsystem	556	2 556	2 000
1160	Enhet funksjonshemmede - Bil til avlastning	730	730	800
1163	Enhet funksjonshemmede - Post 4 - utskifting kjøkken	158	0	150
1165	Kjøp av inventar barnevern Maxis 2018	4 832	4 799	0
1166	Helseutstyr - avdeling Røedtunet avlastningsinstitusjon (2019)	279	279	0
1167	Transporttjenesten - bil 2019	317	0	0
1202	Inventar Hisøy skole (2015)	-1	-1	0
1204	Nettbrett i Arendalsskolen 2015	0	0	0
1207	Flosta skole - Møbler og inventar	-46	-46	0
1210	Oppvekst - inv. møbler/utstyr	0	0	700
1215	Moltemyr skole - utstyr SFO-kjøkken	79	79	0
1216	Sandnes skole - interaktive tavler	128	0	0
1218	Stinta skole - digitale tavler (2019)	540	390	0
1303	Justering MVA, tunnel P-hus vest	4 237	0	0
1502	Musikkbinger 2017	13	13	0
1635	Biler/utstyr Østre Agder brannvesen (2016)	-7 093	-7 094	2 900
1636	Feiebil Arendal	37	-135	300
1638	Brann - PR 39159	2 089	2 073	0
1639	Brann - PD 61470	498	336	0
1640	Brann - RK 72619	359	359	0
1641	Brann - RK62761	3 165	3 165	0
1642	Brann - ZA 10893	819	819	0
1643	Brann - PB 8211	657	657	0
1644	Brann - ZS22869	135	135	0
1645	Brann - RA46939	584	584	0
1646	Brann - JV 23083	281	0	0
1647	Brann - KZ 63680	622	0	0
1648	Brann - BT 21018	254	0	0
1814	H&L: Moduler til Gerica - Legemodul og medisinmodul	400	235	200
1815	H&L: Mobilt vaktrom med digitalt sykesignalanlegg	347	377	800
1816	Velferdsteknologi	47	48	120
1817	Adm.: utvidelse trådløst bynett, oppgr. stillerom, møterom og nettverk	157	307	0
1818	Barnevern IKT	0	0	290
4635	Arendal by- og regionhistorie bind 1	2	-258	0
4640	Langbryggen (Nesbakken-Havfruen) 2015	0	300	0
4657	Turstier nærområder - kulturenheten 2017	70	74	300
4658	Turløyper Arendal øst - fin. v/vegvesen 2017	16 592	14 786	35 250
4660	Kilden - innvendig primært inventar 2017	206	181	0
4662	Bjønnes stadion - Arendal fotball 2017	163	233	0
4664	Friområder - tilrettelegging	10	10	0
4666	Livssynsnøytrale seremonirom	67	67	0

Prosj. nr	Prosjekt	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Opprinnelig budsjett 2019
4668	Arendal by- og regionhistorie bind 2	871	857	3 050
4672	Løypemaskin 2020	0	0	1 500
4673	Ballbinger - rehabilitering	0	401	800
4674	Arendal by- og regionhistorie bind 3	0	0	1 000
4677	Tursti fra trafo ved Engene kirke til undergang E18	8	-262	0
4678	Inventar kilden/kanalgården	500	374	2 000
4679	Kyststi	200	200	200
4681	Biblioteket - fornyelse datautstyr/teknisk utstyr	151	150	150
4683	Elementer skatehall	0	0	500
4685	Bomuldsfabrikken - Takkonstruksjoner/overbygg 3 møteplasser gruvene	0	0	500
4687	Garasje og lagerplass - Skjærgårdstjenesten	0	0	750
4688	Rehabilitering av fryseanlegg skøytebanen	2 508	2 565	3 000
4689	Lagerplass sentrum	0	0	100
4690	Kunst Kilden - innovasjonsstipend	153	153	0
4691	Turveier i Arendal øst, Belysning	278	50	0
4692	Turveier i Arendal øst, Turstier	50	50	0
4693	Avslutning turløype Sør Amfi 2019	292	292	0
4694	Lekeplassutstyr 2019	4	4	0
4697	Lager AIP (2019)	0	500	0
4698	Utskifting bil - Park, idrett, friluft	378	446	0
4699	Utsmykking nye kulturlokaler	0	610	0
5100	AM Feiemaskin nr. 07-3	1 125	1 125	0
5101	AM BV6432 henger	45	45	0
5102	AM PD51364/2014 verkstedvogn	255	255	0
5103	AM PD51967/9603 verkstedvogn med kran	337	337	0
5104	AM PD64307/9605 Lastebil med utstyr	1 545	1 545	0
5105	AM 07-2 Kobelco gravemaskin SK75SR-7	1 065	1 065	0
5107	AM Caddy 122 TDI 4M	284	284	0
5354	Veidatabase (2012)	125	125	0
5392	Parkeringsautomater 2013	0	0	0
5393	Utskifting av lysarmaturer(2014)	238	238	0
5395	Hovedvannledning Rykene - Lerestvedt 2013	1 576	1 576	0
5404	V Sanering Sandvigveien 2013	18	18	0
5405	A Sanering Sandvigveien 2013	26	26	0
5445	Rundkjøring Barbu 2014	-3 398	-3 398	0
5450	A - Melkedammen 2014	0	0	0
5451	V - Melkedammen 2014	0	0	0
5464	Renovasjonsbeholdere - nedgravde (2015)	860	2 896	2 000
5465	Forsterkn. hovedanlegg / forbedrede renseprosesser (2015)	0	0	40 000
5466	Utbygging nye utb.områder(2015)	0	0	15 000
5471	Forvaltningsprogram veilys 2016	0	0	0
5475	A Barbugårdsjordet	45	45	0

Prosj. nr	Prosjekt	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Opprinnelig budsjett 2019
5476	V Barbugårdsjordet	30	30	0
5477	Massivadressering - vei (2015)	0	0	0
5484	A Gunnarsboveien	7 171	7 171	0
5485	V Gunnarsboveien	4 707	4 707	0
5486	V Krøgenes - Longum	22 170	22 170	0
5487	A Krøgenes - Longum	7 815	7 815	0
5494	Opprustning av bruer (2016)	114	114	1 000
5495	Kaifront, del av GS fra BB mot øst (2016)	1 200	1 200	0
5498	V Håvet - Håveheia	0	0	0
5499	A Håvet - Håveheia	0	0	0
5500	V Damgaten området	0	0	0
5501	A Damgaten området	0	0	0
5504	A Slambehandling Saulekilen	0	0	0
5505	V Bratteklev - Hollender Jonas vei	-16	-16	0
5506	A Bratteklev - Hollender Jonas vei	-25	-25	0
5507	Reasfaltering (2016)	180	0	1 000
5508	Oppfølging trafikksikkerhetsplan (2016)	424	344	1 500
5509	Biler/maskiner 2016-2018	-1 831	-1 832	1 400
5510	VA fornyelse ledningsnett	0	-11 039	70 000
5511	Asfaltering grusveier (2016)	364	363	300
5512	Rehabilitering gatelys (2016)	1 367	1 049	1 200
5513	V Klodeborgkleiva - Skarvedalen (2016)	1 738	1 738	0
5514	A Klodeborgkleiva - Skarvedalen (2016)	1 801	1 801	0
5515	Miljøtiltak forurensa sjøbunn sentrum (2016)	6 086	6 109	10 000
5516	V Vollene - Vollenetoppen (2016)	0	0	0
5517	A Vollene - Vollenetoppen (2016)	0	0	0
5518	V Skolebakken 8-14	-46	-46	0
5519	A Skolebakken 8-14	-46	-46	0
5525	Driftsovervåkning Avløp	1 158	1 158	0
5526	V Skilsø	9	9	0
5527	A Skilsø	0	0	0
5528	V Tybakken	0	0	0
5529	A Tybakken	3	3	0
5530	Parkeringsautomater 2017	0	1	200
5535	Rehabilitering pumpestasjoner vann 2017	0	0	0
5536	V Centralgaten og omegn (2017)	4 992	4 992	0
5537	A Centralgaten og omegn (2017)	6 200	6 200	0
5538	V Bjønnes	0	0	0
5539	A Bjønnes	0	0	0
5542	Renovasjon Høgedal deponi	-158	-158	0
5543	V Hasselåsen - Hasselhaugen 2017	312	312	0
5544	A Hasselåsen - Hasselhaugen 2017	452	452	0

Prosj. nr	Prosjekt	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Opprinnelig budsjett 2019
5545	V Joåsveien 2017	3 877	3 877	0
5546	A Joåsveien 2017	3 832	3 832	0
5547	V His Allé 2017	-10	-10	0
5548	A His Allé 2017	-14	-14	0
5549	V Bjønnes - Myrene Del 1 (2017)	150	150	0
5550	A Bjønnes - Myrene Del 1 (2017)	150	150	0
5551	A Ny driftsovervåking Saulekilen 2017	1 064	1 064	0
5552	A Rehabilitering ledningsnett avløp	-98	-98	0
5553	A Rehabilitering pumpestasjoner avløp	603	603	0
5554	V Marisberg - Tiltak avløpsnett 2017	0	0	0
5555	Etterslepskostnader prosj VA 2017	575	575	0
5556	V Havsøyveien	0	0	0
5557	A Havsøyveien	0	0	0
5558	V Tybakken Øst 2	21	21	0
5559	A Tybakken Øst 2	31	31	0
5560	A Høgedal trerenne renovering	7	7	0
5562	Kunnskapshavna del 3	933	490	0
5563	V Gamle Songevei	4 442	4 442	0
5564	A Gamle Songevei	6 532	6 532	0
5565	Forsterkning av veikroppen	170	155	500
5566	Opprusting av murer og veisikring	736	425	500
5567	Utskifting brøyteutstyr og sommerutstyr	0	0	0
5568	Lage strødepoter med tak	0	0	500
5569	V Vann Stoa Vest	0	0	0
5570	A Kuviga overvann	0	0	0
5571	Videreutvikling av Barbu - Vei/infrastruktur	0	0	10 000
5573	Tiltak Barbuelva 2017	3 100	3 100	0
5574	V Sandvigheia	34	34	0
5575	A Sandvigheia	51	51	0
5576	V Skrubbedalen	8 641	8 641	0
5577	Heis Fløyheia	39 789	31 447	0
5577	V Myreneområdet 2018	0	0	50 000
5578	A Myreneområdet 2018	4	4	0
5579	V Møllebakken og området 2018	2 057	2 057	0
5580	A Møllebakken og området 2018	307	307	0
5581	V Nesbakken mm 2018	0	0	0
5582	A Nesbakken mm 2018	0	0	0
5583	V Bendiksklev 2018	0	0	0
5584	A Bendiksklev 2018	0	0	0
5585	A Høgedal-Myrene Borehull overvann	0	0	0
5587	V Krisevannkilde Longum	558	558	0
5588	V Opprusting trykkforsterkere	157	157	0

Prosj. nr	Prosjekt	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Opprinnelig budsjett 2019
5589	V Generell rehab vann 2018-2020	295	295	0
5590	A Generell rehab avløp 2018-2020	198	198	0
5591	A 1880 trappene	0	0	0
5592	A KP Nedre Sandstø	42	42	0
5593	V Tybakken 3	5 141	5 141	0
5594	A Tybakken 3	7 394	7 394	0
5595	V Dyvika 2018	0	0	0
5596	A Dyvika 2018	0	0	0
5597	V Friergangen	0	0	0
5598	A Friergangen	0	0	0
5600	V Biler og maskiner ledningsnett	-712	-712	0
5601	A Biler og maskiner ledningsnett	-764	-764	0
5602	V Stærveien	8	8	0
5603	A Stærveien	9	9	0
5604	V Myreneområdet 2018	3	3	0
5605	Renseanlegg - Saulekilen/Narestø	3 172	3 172	0
5606	V Kirkeveien Nord	248	248	0
5607	A Kirkeveien Nord	372	372	0
5608	V Frydentopp - Hauene	2 879	2 879	0
5609	A Frydentopp - Hauene	2 833	2 833	0
5610	V Stærveien	2 508	2 508	0
5611	A Stærveien	3 764	3 764	0
5612	V Holtet - Skudereis	183	183	0
5613	A Holtet - Skudereis	185	185	0
5614	V Kirkeveien Joker	35	35	0
5615	A Kirkeveien Joker	50	50	0
5616	V Barbu Kystveien 2019	0	0	0
5617	A Barbu Kystveien 2019	0	0	0
5618	VBA - Rore	1 164	1 164	0
5619	V TF Tukarten	395	395	0
5621	V P-hus Tyholmen - Rådhusgata	932	932	0
5622	V Skibvik etterarb.	80	80	0
5623	A Skibvik etterarb.	81	81	0
5624	V Barbubukt etterslep	1 500	1 500	0
5625	A Barbubukt etterslep	2 400	2 400	0
5626	V Furuliveien	2 071	2 071	0
5627	A Furuliveien	2 853	2 853	0
5628	Massivadressering - vei	12	100	0
5633	V Nygaten-Hylleveien	13	13	0
5634	A Nygaten-Hylleveien	61	61	0
5635	V Skydebanen sanering	57	57	0
5636	A Skydebanen sanering	163	163	0

Prosj. nr	Prosjekt	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Opprinnelig budsjett 2019
5637	V Bedriftsveien Krøgenes	171	171	0
5638	A Bedriftsveien Krøgenes	200	200	0
5639	Renovasjonsbeholdere - nedgravde (2019)	176	250	0
5640	V Infrastruktur Marisberg 2019	80	0	0
5641	A Infrastruktur Marisberg 2019	80	0	0
5643	V Strømsbusletta 2019	204	204	0
5644	A Strømsbusletta 2019	305	305	0
6358	Kommunedelplan - Myrene	0	0	0
6470	Utvikling av portaler	26	60	0
6524	Bomuldsfabriken/Torbjørnsbu - kunst (2014)	867	866	0
6526	Avsluttende arbeider Kunnskapshavna del 2	0	231	0
6527	Energiutstilling Vitensenter 2016	0	0	0
6528	Utstilling Kjevik (2016)	-1	-1	0
6529	Lydanlegg Vitensenteret (2016)	0	0	0
6530	Infrastruktur Kunnskapshavna del 3 2017 - 2026	0	60	0
6531	Opparbeidelse Langbrygga 2017	27	27	300
6532	Barbu park 2017	-8 342	-8 342	0
6534	Etablering Kristiansand	461	424	0
6535	Fornyelse utstilling	0	0	0
6537	Gatefotballbane - Arendal Gatefotball og Motbakkefestivalen	240	0	0
6538	Lekeplasser/nærmiljøanlegg	41	41	0
6539	Raet velkomstsenter	33	33	0
6540	Raet Nasjonalparksenter - forprosjekt	296	293	4 000
6543	Oppfølging bilfritt sentrum	0	0	300
6544	Nytt parkeringssystem Torvet P-hus	547	567	0
6545	Fløybyen - ny trasé	17 207	16 369	0
6546	Gyro - Vitensenteret	131	131	0
6547	Barbu Park 2019	349	170	0
6548	Grunnerverv Barbu	3 600	3 600	0
Sum prosjekter		248 306	222 135	273 810

Prosjektene 1635, 5445, 5509 og 6532 står i minus da det tidligere år er ført utgifter på disse prosjektene som i 2019 er fordelt ut på andre prosjekter.

Økonomisk oversikt drift

Tall i hele 1000	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Opprinnelig budsjett 2019	Regnskap 2018
Brukerbetalinger	-102 054	-102 343	-101 685	-102 440
Andre salgs- og leieinntekter	-380 091	-345 093	-341 396	-329 400
Overføringer med krav til motytelse	-507 784	-369 315	-318 885	-456 986
Rammetilskudd	-1 254 476	-1 258 502	-1 234 675	-1 202 388
Andre statlige overføringer	-135 080	-133 872	-127 866	-191 265
Andre overføringer	-9 813	-10 381	-4 777	-11 710
Skatt på inntekt og formue	-1 184 749	-1 166 095	-1 155 825	-1 138 207
Eiendomsskatt	-115 390	-114 400	-114 400	-113 862
Andre direkte og indirekte skatter	-446	-300	-300	-348
Sum driftsinntekter (B)	-3 689 883	-3 500 301	-3 399 808	-3 546 605
Lønnsutgifter	1 747 143	1 639 375	1 596 541	1 665 327
Sosiale utgifter	472 059	483 747	466 849	428 075
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	427 243	395 485	381 140	383 645
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	854 706	811 416	803 674	830 865
Overføringer	233 038	224 915	207 630	220 325
Avskrivninger	85 492	85 492	84 000	84 314
Fordelte utgifter	-70 839	-74 861	-74 375	-75 120
Sum driftsutgifter (C)	3 748 842	3 565 569	3 465 460	3 537 431
Brutto driftsresultat (D = B-C)	58 959	65 268	65 652	-9 174
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-125 262	-120 919	-114 085	-120 156
Gevinst på finansielle instrumenter	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	-73 514	-73 271	-73 271	-71 665
Sum eksterne finansinntekter (E)	-198 776	-194 190	-187 356	-191 821
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	118 446	118 968	111 068	111 874
Tap på finansielle instrumenter	0	0	0	0
Avdrag på lån	117 040	115 570	115 000	126 000
Utlån	462	60	60	574
Sum eksterne finansutgifter (F)	235 948	234 598	226 128	238 448
Resultat eksterne finansieringstransaksjoner	37 172	40 408	38 772	46 627
Motpost avskrivninger	-85 492	-85 492	-84 000	-84 314
Netto driftsresultat (I)	10 639	20 184	20 424	-46 861
Bruk av tidligere års regnskapsmessig	-18 908	-18 908	0	-16 423
Bruk av disposisjonsfond	-43 236	-26 638	-26 257	-25 519
Bruk av bundne fond	-21 946	-5 942	-2 274	-23 144
Sum bruk av avsetninger (J)	-84 090	-51 489	-28 531	-65 085
Overført til investeringsregnskapet	6 903	4 805	4 551	15 286
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	29 606	20 513	1 580	43 399
Avsetninger til bundne fond	36 709	5 986	1 976	34 353
Sum avsetninger (K)	73 217	31 304	8 107	93 038
Regnskapsmessig mer- mindreforbruk (L = I+J-K)	-234	0	0	-18 908

Økonomisk oversikt investering

Tall i hele 1000	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Opprinnelig budsjett 2019	Regnskap 2018
Salg av driftsmidler og fast eiendom	0	0	0	-12 725
Andre salgsinntekter	-2 659	0	0	-1 044
Overføringer med krav til motytelse	-11 789	-89	-1 209	-21 707
Kompensasjon for merverdiavgift	-19 607	-18 884	-27 802	-5 744
Statlige overføringer	-20 000	39 576	-1 900	-2 706
Andre overføringer	-51 703	-39 499	-32 000	-7 241
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	0	0	0	0
Sum inntekter (L)	-105 757	-18 896	-62 911	-51 168
Lønnsutgifter	863	661	0	754
Sosiale utgifter	57	0	0	177
Kjøp av varer og tj som inngår i kommunal tj.prod.	224 296	217 724	270 060	147 971
Kjøp av varer og tj som erstatter kommunal tj.prod	666	0	0	48
Overføringer	22 423	3 750	3 750	8 513
Renteutg, provisjoner og andre finansutg	0	0	0	453
Fordelte utgifter	0	0	0	0
Sum utgifter (M)	248 306	222 135	273 810	157 917
Avdragsutgifter	315 577	23 500	23 500	39 926
Utlån	291 928	266 080	277 204	266 159
Kjøp av aksjer og andeler	22 719	18 431	3 400	3 101
Dekning tidligere års udekket	0	0	0	29 210
Avsetning til ubundne investeringsfond	2 365	2 000	2 000	19 550
Avsetninger til bundne fond	20 851	0	0	24 342
Sum finansieringstransaksjoner (N)	653 440	310 011	306 104	382 288
Finansieringsbehov (O = M+N-L)	795 989	513 250	517 003	489 036
Bruk av lån	-553 235	-468 772	-485 152	-405 170
Salg av aksjer og andeler	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Mottatte avdrag på utlån	-184 592	-23 500	-23 500	-56 796
Overføringer fra driftsregnskapet	-6 903	-6 079	-4 551	-15 286
Bruk av tidligere års overskudd	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-2 000	-2 000	0	-2
Bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	-10 800	-10 899	-1 800	-7 782
Bruk av bundne investeringsfond	-36 459	0	0	-2 000
Sum finansiering (R)	-795 989	-513 250	-517 003	-489 036
Udekket/udisponert (S = O-R)	0	0	0	0

Balanseregnskapet

Tall i hele 1000	Regnskap 31.12.2019	Regnskap 31.12.2018
EIENDELER		
A. Anleggsmidler		
Faste eiendommer og anlegg	2 004 869	1 685 256
Utstyr, maskiner og transportmidler	81 434	81 833
Utlån	618 528	571 554
Konserninterne langsiktige fordringer	2 194 315	2 219 570
Aksjer og andeler	411 376	379 879
Pensjonsmidler	4 043 221	3 859 310
Sum anleggsmidler	9 353 743	8 797 402
B. Omløpsmidler		
Kortsiktige fordringer	336 440	297 485
Konserninterne kortsiktige fordringer	57 740	1 353
Derivater	0	0
Premieavvik	73 902	110 498
Aksjer og andeler	0	0
Sertifikater	0	0
Obligasjoner	0	0
Kasse, bankinnskudd	233 533	376 890
Sum omløpsmidler	701 615	786 226
Sum eiendeler	10 055 358	9 583 628
EGENKAPITAL OG GJELD		
C. Egenkapital		
Disposisjonsfond	-121 098	-136 729
Bundne driftsfond	-85 153	-70 390
Ubundne investeringsfond	-10 819	-19 254
Bundne investeringsfond	-37 625	-53 233
Regnskapsmessig mindreforbruk	-234	-18 908
Regnskapsmessig merforbruk	0	0
Udisponert i investeringsregnskapet	0	0
Udekket i investeringsregnskapet	0	0
Kapitalkonto	-423 301	-189 453
Endring av regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	20 222	20 222
Endring av regnskapsprinsipp som påvirker AK (investering)	0	0
Sum egenkapital	-658 008	-467 745
D. Gjeld		
Langsiktig gjeld		
Pensjonsforpliktelse	-4 360 460	-4 158 585
Ihendehaverobligasjonslån	-1 517 793	-1 367 793
Sertifikatlån	-705 000	-909 000
Andre lån	-2 308 514	-2 189 131
Konsernintern langsiktig gjeld	0	0
Sum langsiktig gjeld	-8 891 767	-8 624 509
Kortsiktig gjeld		

Tall i hele 1000	Regnskap 31.12.2019	Regnskap 31.12.2018
Kassekredittlån	0	0
Annen kortsiktig gjeld	-479 240	-471 212
Annen konsernintern kortsiktig gjeld	-11 776	0
Derivater	0	0
Premieavvik	-14 567	-20 162
Sum kortsiktig gjeld	-505 583	-491 374
Sum egenkapital og gjeld	-10 055 358	-9 583 628
Memoriakonti		
Ubrukte lånemidler	-38 675	16 560
Ubrukte konserninterne lånemidler	0	0
Andre memoriakonti	14 594	18 773
Motkonto for memoriakontiene	24 081	-35 333
Sum memoriakonti	0	0

Ubrukte lånemidler står til kredit pga. ekstraordinær nedbetaling på lån i desember 2019.

Beskrivelse av regnskapsprinsipper

Regnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven, forskrifter for kommunalt foretak og god kommunal regnskapsskikk.

Regnskapsprinsipper

All tilgang og bruk av midler i løpet av året som vedrører foretakets virksomhet fremgår av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet. Regnskapsføring av tilgang og bruk av midler bare i balanseregnskapet gjøres ikke. Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger er regnskapsført brutto. Dette gjelder også interne finansieringstransaksjoner. Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke. For lån er kun den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året ført i investerings-regnskapet. Den delen av lånet som ikke er brukt, er registrert som memoriapost. I den grad enkelte utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger ikke kan fastsettes eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, registreres et anslått beløp i årsregnskapet.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for foretaket. Andre eiendeler er omløpsmidler. Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon, samt markedsbaserte verdipapirer som inngår i en handelsportefølje er omløpsmidler. Andre markedsbaserte verdipapirer er klassifisert som omløpsmidler med mindre foretaket har foretatt investeringen ut fra næringspolitiske eller samfunnsmessige hensyn. I slike tilfeller er verdipapirene klassifisert som anleggsmidler. Andre fordringer er omløpsmidler dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Ellers er de klassifisert som anleggsmidler.

Foretaket følger KRS (F) nr. 4 Avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Standarden har særlig betydning for skille mellom vedlikehold og påkostning i forhold til anleggsmidler. Utgifter som påløper for å opprettholde anleggsmiddelet kvalitetsnivå utgiftsføres i driftsregnskapet. Utgifter som representerer en standardheving av anleggsmiddelet utover standarden ved anskaffelsen utgiftsføres i investeringsregnskapet og aktiveres på anleggsmiddelet i balansen.

Klassifisering av gjeld

Langsiktig gjeld er knyttet til formålene i kommunelovens § 50 med unntak av likviditetstrekkrettighet/ likviditetslån jf. kl § 50 nr. 5. All annen gjeld er kortsiktig gjeld. Neste års avdrag på utlån inngår i anleggsmidler og neste års avdrag på lån inngår i langsiktig gjeld.

Vurderingsregler

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler er vurdert til virkelig verdi. Utestående fordringer er vurdert til pålydende med fradrag for forventet tap. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningene starter året etter at anleggsmidlet er anskaffet / tatt i bruk av virksomheten. Avskrivningsperiodene er i tråd med § 8 i forskrift om årsregnskap og årsberetning.

Anleggsmidler som har hatt verdifall som forventes ikke å være forbigående er nedskrevet til virkelig verdi i balansen. Vurderingene for eiendeler gjelder tilsvarende for kortsiktig og langsiktig gjeld. Opptakskost utgjør gjeldspostens pålydende i norske kroner på det tidspunkt som gjelden oppstår. Låneomkostninger (gebyrer, provisjoner mv.), samt over- og underkurs er finansutgifter og inntekter. Over- og underkurs periodiseres over lånets løpetid som kortsiktig fordring/gjeld etter samme prinsipp som gjelder for obligasjoner som holdes til forfall.

Mva-plikt og mva-kompensasjon

Kommunen følger reglene i mva-loven for de tjenesteområdene som er omfattet av loven. For kommunens øvrige virksomhet krever kommunen mva-kompensasjon.

Noter til årsregnskapet

Noter er utarbeidet iht. KRS nr. 6 (F)

Standarden trådte i kraft fra regnskapsåret 2014.

Organisering av kommunens virksomhet (regnskapsenheter)

	Type virksomhet	Type enhet
Enheter som avlegger særregnskap		
Arendal eiendom KF	Forvaltning, drift og vedlikehold kommunal eiendom	Kommunalt Foretak
Arendal havnevesen KF	Drift og forvaltning av havne- og kaianlegg	Kommunalt Foretak
IKT Agder IKS	Datadrift og innkjøp	Egen juridisk enhet (kommuner Aust-Agder)
Agder kommunale støttetjenester	Regnskaps-, lønns- og arkivtjenester	Egen juridisk enhet (Arendal og Grimstad kommune)
Hove drifts- og utviklingsselskap AS	Utvikling og drift av Hove-området	Aksjeselskap (heleid Arendal kommune)
Andre rettssubjekter		
Agder Renovasjon IKS	Avfall husholdning	IKS (Arendal, Grimstad og Froland kommune)
Aust-Agder Revisjon IKS	Revisjonstjenester	IKS (kommuner Aust-Agder)
Agder Arbeidsmiljø IKS	Arbeidsmiljøtjenester	IKS (Arendal, Froland og Aust-Agder fylkeskommune)
Etablerersenteret IKS	Tjenester for nyetablering	IKS (kommuner Aust-Agder)
Aust-Agder Museum og Arkiv IKS	Museum og arkiv	IKS (kommuner Aust-Agder)
Agder og Telemark Kontrollutvalgssekretariat IKS	Sekretariat-tjenester kontrollutvalg	IKS (kommuner Aust-Agder og Telemark)
Konsesjonskraft IKS	Forvalter av konsesjonskraftrettigheter	IKS (kommuner i Agder)

1.1 Noter

Note nr. 1 Endring arbeidskapital

Del 1 Endring i arbeidskapital drifts- og investeringsregnskapet

	Konto	2019	2018
Anskaffelse av midler			
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	Sum (600:670;700:780;800:895)	3 689 883 242	3 546 604 982
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	Sum (600:670;700:770:800:895)	105 756 826	51 168 003
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	Sum(900:929)	938 603 300	655 786 861
Sum anskaffelse av midler		4 734 243 369	4 253 559 846
Anvendelse av midler			
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	Sum (010:285;300:480) -690	-3 663 350 217	-3 453 116 642
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	Sum (010:285;300:480) -690	-248 306 094	-157 463 708
Utbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	Sum (500:529)	-866 172 019	-548 087 314
Sum anvendelse av midler		-4 777 828 330	-4 158 667 663
Anskaffelse - anvendelse av midler		-43 584 961	94 892 183
Endring i ubrukte lånemidler	Bal: 2.91(Rt) - 2.91(Rt-1)	-55 235 149	31 747 814
Endring i arbeidskapital		-98 820 110	126 639 997

Del 2 Endring i arbeidskapital balansen

	Kontogruppe	2019	2018
Omløpsmidler	2.1		
Endring kortsiktige fordringer	2.13 - 2.17	95 341 675	19 228 860
Endring aksjer og andeler	2.18	0	0
Premieavvik	2.19	-36 595 808	19 813 390
Endring sertifikater	2.12	0	0
Endring obligasjoner	2.11	0	0
Endring betalingsmidler	2.10	-143 357 254	79 989 443
Endring omløpsmidler		-84 611 387	119 031 693
Kortsiktig gjeld	2.3		
Endring kassekredittlån	2.31	0	0
Endring annen kortsiktig gjeld	2.32 - 2.38	-19 803 610	2 013 416
Premieavvik	2.39	5 594 887	5 594 887
Endring arbeidskapital		-98 820 110	126 639 997

Note nr. 2 Ytelser til ledende personer og revisor

Lønn og godtgjørelser til ledende personer	2019	2018
Rådmann	1 375 359	1 318 685
Ordfører	1 050 562	1 017 822

Godtgjørelse til revisor

Aust-Agder Revisjon IKS har mottatt følgende godtgjørelser, ekskl. mva	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Regnskapsrevisjon	1 027 000	1 008 000
Forvaltningsrevisjon	715 000	693 000
Rådgivning	1 024 000	585 500
Andre felleskostnader	858 000	848 500
Sum	3 624 000	3 135 000

Note nr. 3 Pensjonsforpliktelser del 1

Arendal kommunale pensjonskasse

Tall i hele 1000

Pensjonskostnad	2019	2018
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	112 378	110 407
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	119 586	113 803
Brutto pensjonskostnad	231 964	224 210
Forventet avkastning på pensjonsmidler	(130 631)	(126 028)
Netto pensjonskostnad ekskl. adm.kostn.	101 333	98 182
Sum amortisert premieavvik	42 599	20 668
Administrasjonskostnad	13 934	13 188
Samlet pensjonskostnad (inkl. adm.)	157 866	132 038

Kommunen har følgende amortiseringstid:

Premieavvik t.o.m. 2010 amortiseres over 15 år

Premieavvik f.o.m. 2011 t.o.m. 2013 amortiseres over 10 år

Premieavvik f.o.m. 2014 amortiseres over 1 år

Premieavvik og amortisering	2019	2018
Årets regnskapsførte premieavvik (inntekt)	(11 523)	(39 469)
Årets amortisering av tidligere års premieavvik (kostnad)	42 599	20 668
Gjenstående premieavvik 31.12 til amortisering (kostnadsføres senere år)	32 880	63 956

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser

Balanseført pensjonsforpliktelse	Estimat 31.12.2019	Estimat 31.12.2018
Brutto pensjonsforpliktelse	3 173 357	3 024 422
Brutto pensjonsmidler	3 041 705	2 950 640
Netto forpliktelse	131 652	73 782
Arb.g.avgift av netto forpliktelse (balanseført)	18 563	10 403

Spesifikasjon av brutto pensjonsforpliktelse UB - Estimat	2019
Brutto pensjonsforpl. IB 1.1 - estimat i fjor	3 024 422
Årets opptjening	112 378
Rentekostnad	121 517
Utbetalinger	(98 471)
Amortisering estimatavvik - forpliktelse	13 511
Brutto pensjonsforpl. UB 31.12. - estimat	3 173 357
Gjenstående amortisering - forpliktelser	-
Brutto pensjonsforpl. UB 31.12. Estimat - fullt amortisert	3 173 357

Spesifikasjon av brutto pensjonsmidler UB - Estimat	2019
Brutto pensjonsmidler IB 1.1 - estimat i fjor	2 950 641
Innbetalt premie/tilskudd (inkl. adm.)	115 395
Administrasjonskostnad	-
Utbetalinger	(98 712)
Forventet avkastning	130 264
Amortisering estimatavvik - midler	(55 883)
Brutto pensjonsforpl. UB 31.12. - estimat	3 041 705
Gjenstående amortisering - pensjonsmidler	-
Brutto pensjonsmidler. UB 31.12. Estimat - fullt amortisert	3 041 705

Antall personer i ordningen	2019	2018
Aktive	2836	2 834
Oppsatte	5750	5 393
Pensjonister	1702	1 606

Premiefond	2019	2018
IB	84 875 947	46 517 742
Bruk i årets regnskap	85 993 615	31 336 072
UB	2 831 259	84 875 947

Økonomiske forutsetninger	2019	2018	2017
Avkastning på pensjonsmidler	4,50 %	4,50 %	4,50 %
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %	4,00 %
Årlig lønnsvekst	2,97 %	2,97 %	2,97 %
Årlig G-regulering	2,97 %	2,97 %	2,97 %

Note nr. 3 Pensjonsforpliktelser del 2

Kommunal Landspensjonskasse (KLP)

Tall i hele 1000

Pensjonskostnad	2019	2018
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	29 050	27 158
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	23 405	21 901
Brutto pensjonskostnad	52 455	49 058
Forventet avkastning på pensjonsmidler	(23 738)	(22 500)
Netto pensjonskostnad ekskl. adm.kostn.	28 717	26 558
Sum amortisert premieavvik	11 974	4 561
Administrasjonskostnad	1 733	2 008
Samlet pensjonskostnad (inkl. adm.)	42 423	33 127

Kommunen har følgende amortiseringstid:

Premieavvik t.o.m. 2010 amortiseres over 15 år

Premieavvik f.o.m. 2011 t.o.m. 2013 amortiseres over 10 år

Premieavvik f.o.m. 2014 amortiseres over 1 år

Premieavvik og amortisering	2019	2018
Årets regnskapsførte premieavvik (inntekt)	(9 293)	(9 182)
Årets amortisering av tidligere års premieavvik (kostnad)	11 974	4 561
Gjenstående premieavvik 31.12 til amortisering (kostnadsføres senere år)	17 643	20 324

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser

Balanseført pensjonsforpliktelse	Estimat 31.12.2019	Estimat 31.12.2018
Brutto pensjonsforpliktelse	599 976	561 443
Brutto pensjonsmidler	561 715	532 409
Netto forpliktelse	38 260	29 034
Arb.g.avgift av netto forpliktelse (balanseført)	5 395	4 094

Spesifikasjon av brutto pensjonsforpliktelse UB - Estimat	2019
Brutto pensjonsforpl. IB 1.1 - estimat i fjor	561 443
Estimatavvik forpliktelse IB 1.1	3 160
Årets opptjening	29 050
Rentekostnad	23 405
Utbetalinger	(17 083)
Amortisering estimatavvik - forpliktelse	-
Brutto pensjonsforpl. UB 31.12. - estimat	599 975
Gjenstående amortisering - forpliktelser	-
Brutto pensjonsforpl. UB 31.12. Estimat - fullt amortisert	599 975

Spesifikasjon av brutto pensjonsmidler UB - Estimat	2019
Brutto pensjonsmidler IB 1.1 - estimat i fjor	532 409
Estimatavvik pensjonsmidler IB 1.1	(15 360)
Innbetalt premie/tilskudd (inkl. adm.)	39 743
Administrasjonskostnad	(1 733)
Utbetalinger	(17 083)
Forventet avkastning	23 738
Amortisering estimatavvik - midler	-
Brutto pensjonsforpl. UB 31.12. - estimat	561 715
Gjenstående amortisering - pensjonsmidler	-
Brutto pensjonsmidler. UB 31.12. Estimat - fullt amortisert	561 715

Antall personer i ordningen	2019	2018
Aktive	497	487
Oppsatte	423	393
Pensjonister	344	315
Premiefond	2019	2018
IB 01.01	64	59
Bruk i årets regnskap	3 783	5 462
UB 31.12	44	64

Økonomiske forutsetninger	2019	2018	2017
Avkastning på pensjonsmidler	4,50 %	4,50 %	4,50 %
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %	4,00 %
Årlig lønnsvekst	2,97 %	2,97 %	2,97 %
Årlig G-regulering	2,97 %	2,97 %	2,97 %

Note nr. 3 Pensjonsforpliktelser del 3

Statens Pensjonskasse (SPK)

Tall i hele 1000

Pensjonskostnad	2019	2018
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	30 696	31 471
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	19 893	19 395
Brutto pensjonskostnad	50 589	50 865
Forventet avkastning på pensjonsmidler	(16 169)	(14 463)
Netto pensjonskostnad ekskl. adm.kostn.	34 420	36 402
Sum amortisert premieavvik	(2 210)	(371)
Administrasjonskostnad	1 099	1 063
Samlet pensjonskostnad (inkl. adm.)	33 309	37 095

Kommunen har følgende amortiseringstid:

Premieavvik t.o.m. 2010 amortiseres over 15 år

Premieavvik f.o.m. 2011 t.o.m. 2013 amortiseres over 10 år

Premieavvik f.o.m. 2014 amortiseres over 1 år

Premieavvik og amortisering	2019	2018
Årets regnskapsførte premieavvik (inntekt 2019)	(4 377)	1 524
Årets amortisering av tidligere års premieavvik (inntekt)	(2 210)	(371)
Gjenstående premieavvik 31.12 til amortisering	1 509	-5 077

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser

Balanseført pensjonsforpliktelse	Estimat 31.12.2019	Estimat 31.12.2018
Brutto pensjonsforpliktelse	599 976	561 443
Brutto pensjonsmidler	561 715	532 409
Netto forpliktelse	38 260	29 034
Arb.g.avgift av netto forpliktelse (balanseført)	5 395	4 094

Spesifikasjon av brutto pensjonsforpliktelse UB - Estimat	2019
Brutto pensjonsforpl. IB 1.1 - estimat i fjor	535 737
Estimatavvik forpliktelse IB 1.1	(38 401)
Årets opptjening	30 696
Rentekostnad	19 893
Utbetalinger	
Amortisering estimatavvik - forpliktelse	
Brutto pensjonsforpl. UB 31.12. - estimat	547 925
Gjenstående amortisering - forpliktelser	-
Brutto pensjonsforpl. UB 31.12. Estimat - fullt amortisert	547 925

Spesifikasjon av brutto pensjonsmidler UB - Estimat		2019
Brutto pensjonsmidler IB 1.1 - estimat i fjor		376 260
Estimatavvik pensjonsmidler IB 1.1		8 574
Innbetalt premie/tilskudd (inkl. adm.)		39 896
Administrasjonskostnad		(1 099)
Utbetalinger		-
Forventet avkastning		16 169
Amortisering estimatavvik - midler		-
Brutto pensjonsforpl. UB 31.12. - estimat		439 801
Gjenstående amortisering - pensjonsmidler		-
Brutto pensjonsmidler. UB 31.12. Estimat - fullt amortisert		439 801

Antall personer i ordningen		2019	2018
Aktive		593	594
Oppsatte		394	409
Pensjonister		403	396

Økonomiske forutsetninger	2019	2018	2017
Avkastning på pensjonsmidler	4,50 %	4,50 %	4,50 %
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %	4,00 %
Årlig lønnsvekst	2,97 %	2,97 %	2,97 %
Årlig G-regulering	2,97 %	2,97 %	2,97 %

Note nr. 4 Anleggsmidler

Tall i hele 1000

Utstyr, maskiner og transportmidler

Under kapittel	Tekst	Avskrivningsperiode	Anskaffelseskost	Akkumulerte avskrivninger	Tilgang i regnskapsåret	Avgang i regnskapsåret	Avskrivninger i regnskapsåret	Nedskrivninger	Reverserte nedskrivninger	Bokført verdi 31.12.2019	Bokført verdi 31.12.2018
22499100	EDB-utstyr og kontormaskiner	5 år	132 954	116 295	10 882	0	7 354	0	0	20 187	16 659
22499200	Maskiner, verktøy, inventar og utstyr	10 år	58 998	32 440	4 609	0	4 854	0	0	26 314	26 559
22499300	Anleggsmaskiner og transportmidler	*8/10/20 år	105 263	66 648	5 988	0	6 797	2 874	0	34 932	38 616
2.24	Sum utstyr, maskiner og transportmidler		297 216	215 383	21 479	0	19 004	2 874	0	81 434	81 833

*

8 år: Person-, vare- og lastebiler

10 år: Anleggsmaskiner

20 år: Brannbiler

Faste eiendommer og anlegg

Under kapittel	Tekst	Avskrivningsperiode	Anskaffelseskost	Akkumulerte avskrivninger	Tilgang i regnskapsåret	Avgang i regnskapsåret	Avskrivninger i regnskapsåret	Nedskrivninger	Reverserte nedskrivninger	Bokført verdi 31.12.2019	Bokført verdi 31.12.2018
22799100	Kommunale bygninger	*40/50 år	625 761	65 913	190 533	0	14 174	0	0	736 207	559 848
22799200	Kommunale eiendommer	Avskrives ikke	29 986	0	3 600	0	0	0	0	33 586	29 986
22799300	Vann- og avløpsanlegg	40 år	621 563	225 420	72 607	0	14 608	0	0	454 142	396 143
22799350	Produksjon av vann	40 år	282	85	0	0	7	0	0	190	197
22799400	Distribusjon av vann	40 år	400 898	128 954	72 645	0	9 133	0	0	335 455	271 944

Under kapittel	Tekst	Avskrivningsperiode	Anskaffelseskost	Akkumulerte avskrivninger	Tilgang i regnskapsåret	Avgang i regnskapsåret	Avskrivninger i regnskapsåret	Nedskrivninger	Reverserte nedskrivninger	Bokført verdi 31.12.2019	Bokført verdi 31.12.2018
22799500	Avløpsnett/innsamling av avløpsvann	20 år	128 516	79 729	0	0	4 441	0	0	44 346	48 787
22799600	Avløpsrensing	20 år	179 892	85 763	418	0	8 795	0	0	85 752	94 129
22799700	Distribusjon av vann	20 år	96 173	70 538	0	0	2 252	0	0	23 383	25 635
22799800	Produksjon av vann	20 år	42 629	15 262	1 253	0	2 291	0	0	26 329	27 367
22799900	Kommunale veier	40 år	332 509	132 853	45 047	0	9 267	0	0	235 436	199 656
22799901	Kommunale veier, miljø- og trafiksikkerhetstiltak	40 år	58 433	26 868	0	0	1 521	0	0	30 043	31 564
2.27	Sum faste eiendommer og anlegg		2 516 641	831 385	386 102	0	66 488	0	0	2 004 869	1 685 255
*											
40 år:	Skoler, barnehager, boliger og idrettshaller										
50 år:	Administrasjonsbygg, institusjoner, kulturbygg, lager og forretningsbygg										

Sammendrag 2.24 og 2.27

Under kapittel	Tekst	Avskrivningsperiode	Anskaffelseskost	Akkumulerte avskrivninger	Tilgang i regnskapsåret	Avgang i regnskapsåret	Avskrivninger i regnskapsåret	Nedskrivninger	Reverserte nedskrivninger	Bokført verdi 31.12.2019	Bokført verdi 31.12.2018
2.24	Utstyr, maskiner og transportmidler		297 216	215 383	21 479	0	19 004	2 874	0	81 434	81 833
2.27	Faste eiendommer og anlegg		2 516 641	831 385	386 102	0	66 488	0	0	2 004 869	1 685 256
	Sum		2 813 856	1 046 768	407 580	0	85 492	2 874	0	2 086 303	1 767 089

Note nr. 5 Aksjer og andeler

Selskap	Eierandel	Anskaffelses kostnad	Regnskap 31.12.2019	Regnskap 31.12.2018	Endring fra forrige år
Proflex AS	82,8 %	425 000	425 000	425 000	0
Durapart AS	59,4 %	3 621 000	3 651 500	3 621 000	30 500
Hove drifts- og utviklingsselskap AS	100,0 %	1 300 000	14 110 000	1 300 000	12 810 000
Agder energi AS	6,4 %	172 524 000	172 524 000	172 524 000	0
Agder arbeidsmiljø IKS	50,0 %	100 000	100 000	100 000	0
Teaterplassen, Grid FN-universitet	0,0 %	2 000 000		2 000 000	-2 000 000
Fløyveien 14 AS	100 %		15 000 001		15 000 001
Biblioteksentralen AL	0,8 %	8 700	8 700	8 700	0
Rehabiliteringssenteret Air AS	0,1 %	10 000	10 000	10 000	0
Aust-Agder næringselskap AS	4,5 %	136 000	136 000	136 000	0
Norges blindforbund		5 000	5 000	5 000	0
Arendal lufthavn Gullknapp AS	6,0 %	10 251 000	7 151 000	9 151 000	-2 000 000
Longum næringspark AS	7,6 %	1 364 000	1 364 000	1 364 000	0
Eydehavn næringsutvikling AS	14,5 %	1 000 000	1 000 000	1 000 000	0
Norsk informasjonstekn.		22 000	0	22 000	-22 000
Actieselskabet Kolbjørn	0,6 %	500	500	500	0
Fløybyen AS	100,0 %	Tinginnskudd	1	1	0
Syd-Norge		10 000		10 000	-10 000
P-hus Vest AS	19,8 %	5 000 000	5 000 000	5 000 000	0
Orkla AS		500		500	-500
Canal Street AS	25,0 %	500 000	500 000	500 000	0
Arendal festival supply AS	34,0 %	500 000	500 000	500 000	0
Sørnorsk filmsenter AS	8,7 %	10 000	10 000	10 000	0
Sørlandets europakontor AS	8,9 %	18 340	18 340	18 340	0
Usus AS (tidl. Visit Sørlandet AS)	3,6 %	170 000	170 000	170 000	0
Arendal by AS	19,4 %	75 000	75 000	75 000	0
Myra biovarme AS	51,0 %	2 555 100	2 555 100	2 555 100	0
Pollen p-hus AS	33,7 %	10 100 000	10 100 000	10 100 000	0
Kystveien utvikling AS - aksjekapital 3)	33,3 %	250 000	1	1	0
At skog SA		49 400	49 400	49 400	0
Jordøya tomteutvikling AS, 758 - 1000	4,3 %	758 000	758 000	758 000	0
Innoventus Sør AS, 2000-250	4,8 %	500 000	500 000	500 000	0
Studentboliger, 52 andeler		50	0	50	-50
Tyholmen p-hus, 156 - 10000	33,6 %	7 800 000	7 800 000	1 560 000	6 240 000
AKP egenkapitaltilskudd		153 216 351	153 216 351	153 216 351	0
KLP - egenkapitalinnskudd		13 189 402	14 637 624	13 189 402	1 448 222
Sum		387 469 343	411 375 518	379 879 345	31 496 173

Aksjene i Arendal Lufthavn Gullknapp AS er i 2019 nedskrevet med ytterligere 2,0 mill. kroner. Dette på bakgrunn av vesentlige nedskrivninger i selskapets aktiva i regnskap 2018, samt fortsatt lave inntekter i selskapet.

Bokført verdi Teaterplassen, Grid FN-Universitet, er 0 kroner etter at siste delbeløp i nedbetalingsavtalen mellom GRID-Arendal og kommunen er innbetalt i 2019.

Det er i 2019 innskutt aksjekapital i Fløyveien 14 AS på 15,0 mill. kroner og Tyholmen P-hus på 6,24 mill. kroner. Tidligere utlån til Hove Drifts- og Utviklingsselskapet AS på 12,81 mill. kroner er i 2019 konvertert til aksjekapital. Kommunens egenkapitaltilskudd i KLP er i 2019 økt med 1 448 222 kroner. Det er forøvrig foretatt mindre nedskrivninger på til sammen 32 550 kroner.

Note nr. 6 Salg av finansielle anleggsmidler

Det er i 2019 ikke foretatt salg av finansielle anleggsmidler.

Se imidlertid note nr. 5 vedrørende nedbetalingsavtale med GRID-Arendal, inngått i 2013. Denne nedbetalingsavtalen er sluttført i 2019 ved at de siste 2,0 mill. kroner er betalt til Arendal kommune. Beløpet er inntektsført i investeringsregnskapet.

Note nr. 7 Langsiktig lånegjeld og avdrag på lån

	Regnskap 31.12.2019	Regnskap 31.12.2018
Obligasjonslån	1 517 793 000	1 367 793 000
Sertifikatlån	705 000 000	909 000 000
Formidlingslån Husbanken	640 241 078	602 418 165
Andre lån	1 668 272 768	1 586 712 640
Sum langsiktig gjeld 31.12.	4 531 306 846	4 465 923 805

Spesifikasjon over langsiktig gjeld

	Beløp	Rente pr 31.12.19
Swedbank - Obl. lån NO 0010767700	316 500 000	Fast til 15.06.2023 - 2,017 %
Nordea - Obl. lån NO 001077465.6	265 000 000	Fast til 16.09.2026 - 2,208 %
Swedbank - Obl. lån 2018 NO0010814056	236 293 000	Fast til 11.01.2023 - 1,843 %
Swedbank - Obl. lån NO 0010834161	250 000 000	FRN - Nibor 3 mnd. + 0,2275 %
Kommunalbanken - Obl. lån 20160634	300 000 000	FRN - Nibor 3 mnd. + 0,21 %
Kommunalbanken - Obl. lån 20190525	150 000 000	FRN - Nibor 3 mnd. + 0,1 %
Sum obligasjonslån	1 517 793 000	
DNB NO 0010860711	245 000 000	6 mnd. - 1,684 %
DNB NO 0010865462	160 000 000	12 mnd. - 1,86 %
DNB NO 0010866254	150 000 000	6 mnd. - 1,955 %
Handelsbanken NO 0010863681	150 000 000	6 mnd. - 1,65 %
Sum sertifikatlån	705 000 000	
Husbanken - 115089930 Etabl. lån 2009	28 541 906	Flytende (2 mnd.) - 2 %
Husbanken - 115128893/4 Etabl. lån 2010	44 501 848	Flytende (2 mnd.) - 2 %
Husbanken - 11516355/2 Etabl. lån 2011	77 750	Flytende (2 mnd.) - 2 %
Husbanken - 115202111/ Etabl. lån 2012	46 181 882	Flytende (2 mnd.) - 2 %
Husbanken - 1152419811/E Etabl. lån 2013	54 271 922	Flytende (2 mnd.) - 2 %
Husbanken - 11528760/Etabl. lån 2014	64 452 400	Flytende (2 mnd.) - 2 %
Husbanken - 11532052/ Etabl. lån 2015	30 566 333	Flytende (2 mnd.) - 2 %
Husbanken - 11534947/Startlån 2016	44 189 963	Flytende (2 mnd.) - 2 %
Husbanken - 11537776/Startlån 2017	94 013 704	Flytende (2 mnd.) - 2 %

Husbanken - 115398026/Startlån 2018	134 735 314	Flytende (2 mnd.) - 2 %
Husbanken - 11541679/Startlån 2019	98 708 056	Flytende (2 mnd.) - 2 %

Sum formidlingslån (etableringslån/Startlån)	640 241 078	
Kommunalbanken - 20070636 Konv. sert. lån til fastr. lån 07	26 662 203	P.t. rente - 1,85 %
Kommunalbanken - 20120087 Refin. 2012	117 248 066	P.t. rente - 1,80 %
Kommunalbanken - 20120158 Refin. 2012	207 375 050	Flytende (3 mnd.) - 1,88 %
Kommunalbanken - 20120192 Refin. 2012	113 227 450	Flytende (3 mnd.) - 1,67 %
Kommunalbanken - 20170074 Div. inv. 2017	185 118 370	Fastrente 7 år - 2,29 %
Kommunalbanken - 20170092 Refin. 2017	233 441 630	Fastrente 7 år - 2,41 %
Kommunalbanken - 20180449	145 000 000	Fastrente 7 år - 2,599 %
Kommunalbanken - 20190084	198 900 000	Fastrente 10 år - 2,57 %
Sum lån Kommunalbanken	1 226 972 769	
KLP - 83175565038 Fastrentelån Refin. 2018	199 500 000	Fastrente 7 år - 2,35 %
KLP - 83175612354 Refin. 2019	241 799 999	Fastrente 10 år - 2,442 %
Sum lån KLP	441 299 999	
Langsiktig gjeld	4 531 306 846	

	Regnskap 31.12 2019	Regnskap 31.12. 2018
Kommunens samlede lånegjeld	4 531 306 846	4 465 923 805
Herav: andel knyttet til selvkostområder	983 176 579	837 141 621
Herav: andel knyttet til kompensasjonsordninger	185 811 563	256 046 862
Herav: andel knyttet lån som finansieres av andre enn kommunen	640 241 078	602 418 165
Resterende gjeld som finansieres av kommunens frie inntekter	2 812 077 626	2 770 317 157

For sertifikatlånene avtales 1 til 12 måneders løpetid. For avdrag på den langsiktige gjelden gjelder kommunelovens § 50. I driftsregnskapet er det i 2019 regnskapsført minimumsavdrag på 117 mill. kr, som da samsvarer med minste lovlig avdrag. For avdrag på formidlingslånene i Husbanken gjelder 30 års avdragstid. For disse lånene er det i 2019 betalt avdrag på 62,2 mill. kroner, inkl. innbetaling på avsluttede lån. I 2019 er det tatt opp 385,152 mill. kroner til finansiering av investeringer i 2019-budsjettet. I tillegg er det i 2019 tatt opp 100 mill. kroner i formidlingslån i Husbanken. Disse kan lånes ut videre som startlån(etableringslån).

Gjennomsnittlig rente lånegjeld (veid gjennomsnitt)	1,94 %
Lånebeløp som forfaller og må refinansieres i år 2020	909 000 000

Del 7.1

Avdrag	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Opprinnelig budsjett 2019	Regnskap 2018
Betalt avdrag driftsregnskap (Regnskapsført)	117 040 000	115 570 000	115 000 000	126 000 000
Beregnet minste lovlig avdrag	117 040 000	115 570 000	115 000 000	111 089 251
Differanse	0,00	1 470 000,00	2 040 000,00	14 910 749

Del 7.2

Avdrag	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Opprinnelig budsjett 2019	Regnskap 2018
Betalte avdrag lån utlån i investering (051*)	315 576 958	23 500 000	23 500 000	39 926 204
Mottatte avdrag fra videreutlån og forskutteringer (092*)	186 592 110	25 500 000	25 500 000	5 6795 710
Avsatte midler på bundet investeringsfond (055*)	20 851 148	0	0	24 265 680

I betalte avdrag 2019 inngår 250,9 mill. kroner i ekstra nedbetaling på investeringslån. Dette iht. bystyresak desember 2019. Det er videre foretatt ekstra nedbetaling på formidlingslån i Husbanken med 36,4 mill. kroner. Budsjettet beløp omfatter avdrag på formidlingslån.

I mottatte avdrag inngår 64,5 mill. kroner i ekstra nedbetaling på lån til Arendal Eiendom KF og 51,4 mill. kroner i ekstra nedbetaling på lån til Arendal havnevesen KF. Dette iht. bystyresak desember 2019. Budsjett omfatter mottatte avdrag på startlån.

Del 7.3

Avdrag	Regnskap 31.12.2019	Regnskap 31.12.2018
Utlån, startlån	613 267 006	555 610 597
Utlån, øvrige	5 260 850	15 943 363
Memoriakonti ubrukte lånemidler knyttet til utlån (kto 29100050)	13 534 810	16 383 058
Bundet investeringsfond utlån (kto 25599940)	26 345 638	42 052 190
Sum A	658 408 304	629 989 208
Langsiktig gjeld Husbanken (startlån)	640 241 078	602 418 165

Note nr. 8 Renter - sikring

Avtalepartner	Beløp	Fastrente % - rente kommunen betaler	Avtale fra dato	Avtale til dato
Nordea	185 000 000	1,2140 %	20.10.2015	20.10.2020
Nordea	226 000 000	3,6900 %	07.11.2016	09.11.2020
Nordea	175 000 000	4,4700 %	23.02.2016	26.02.2024
Nordea	100 000 000	3,4200 %	25.09.2015	25.09.2025
Nordea	350 000 000	4,1770 %	01.12.2013	01.03.2021
Swedbank	150 000 000	1,7575 %	15.08.2019	15.08.2029

Ovenstående avtaler er inngått for å redusere renterisikoen for deler av kommunens gjeldsportefølje. For det oppgitte beløpet betaler kommunen den avtalte renten i avtaleperioden i bytte mot at avtalepartneren betaler flytende rente (NIBOR 3 mnd.) til kommunen. For hjemmel vises til kap 4.4.1 i kommunens finansreglement.

Note nr. 9 Garantiansvar

Kommunen kan gi garantier med hjemmel i KL § 51 og forskrift om kommunale og fylkeskommunale garantier KR.D. 2.februar 2001.

NOTE Garantier gitt av kommunen – nedkvittert per 31.12

Garanti gitt til	Type garanti	Opprinnelig garantibeløp	Gjenstående garantibeløp	Garantien utløper
Husbanken: Læringsverkstedet AS (tidligere Soria Moria barnehage) (11 445704)	Simpel garanti	2 565 000	949 050	2030
Komm.banken: Hauene boligstiftelse (20030960)	Simpel garanti	4 440 000	2 388 425	2037
Komm.banken: Elim boligstiftelse (19990264)	Simpel garanti	14 162 848	9 365 466	2038
Arendal bowling AS (beregnet utfra vedtak)	Simpel garanti	2 700 000	0	2019
Nordea Bank Norge ASA: Returkraft AS	Selvskyldner-garanti	238 000 000	174 309 835	2032
Kommunalbanken AS: Returkraft AS	Selvskyldner-garanti	248 200 000	184 377 152	2032
Sparebanken Sør: Myra U.I.L.	Selvskyldner-garanti	3 618 500	250 000	* Byggelån
Sparebanken Sør: Steinerskolen i Arendal	Selvskyldner-garanti	4 000 000	4 000 000	2044
Sum garantier		517 686 348	375 639 928	
Arendal kommunale pensjonskasse:		0	0	
Samlet garantier ansatte		0	0	
Herav garanti for adm. sjefen		0	0	

Totalt garantibeløp alle garantier

517 686 348

375 639 928

* Garantiansvaret opphører når byggelånet er innfridd

Note nr. 10 Andre vesentlige forpliktelser

Kommunens vesentlige forpliktelser gjelder pensjon (se note 3), langsiktig gjeld (se note 7) og garantier (se note 9).

Kommunen har ikke vesentlige forpliktelser utover disse.

Note nr. 11 Finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til virkelig verdi

Denne noten er ikke aktuell for Arendal kommune i 2019.

Note nr. 12 Avsetninger og bruk av avsetninger

Del 1 Alle fondsavsetninger og bruk av avsetninger drifts- og investeringsregnskapet

Alle fond	KOSTRA-art	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Avsetninger til fond	SUM(530:550)+ 580	89 764 620	140 552 417
Bruk av avsetninger	SUM(930:958)	-133 349 581	-74 869 782
Regnskapsmessig merforbruk/udekket	980	0	0
Netto avsetninger		-43 584 961	65 682 635

Del 2 Disposisjonsfond avsetninger og bruk av avsetninger

Disposisjonsfond	KOSTRA-art/balanse	Regnskap 2019	Regnskap 2018
IB 01.01	2.56	-136 728 724	-118 851 091
Avsetninger driftsregnskapet	540	-29 605 734	-43 399 023
Herav budsjettskjema 1A		-20 413 191	
Herav brutto budsjettskjema 1B		-9 192 543	
Bruk av avsetninger driftsregnskapet	940	43 236 237	25 519 049
Herav budsjettskjema 1A		19 003 000	
Herav brutto budsjettskjema 1B		24 233 237	
Bruk av avsetninger investeringsregnskapet	940	2 000 000	2 340
UB 31.12	2.56	-121 098 222	-136 728 724

Overføring	KOSTRA-art	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Overført fra drifts- til investeringsregnskapet	570/970	6 902 936	15 286 011
Herav budsjettskjema 1A		4 600 931	
Herav brutto budsjettskjema 1B		2 302 005	

Del 3 Bundet driftsfond avsetninger og bruk av avsetninger

Bundet driftsfond	KOSTRA art/balanse	Regnskap 2019	Regnskap 2018
IB 0101	2.51	-70 390 024	-59 180 283
Avsetninger	550	-36 708 680	-34 353 324
Bruk av avsetninger driftsregnskapet	950	21 946 003	23 143 583
Bruk av avsetninger investeringsregnskapet	950	0	0
UB 31.12	2.51	-85 152 701	-70 390 024

UB 31.12 viser saldoen på bundet driftsfond. Bruk av fondets midler er bundet til bestemte formål og kan ikke endres av kommunestyret.

Vesentlige avsetninger til bundet driftsfond (1000 kr)

Formål	Beløp	Vedtak sak/dato
Overskudd VAR	10 529	Bundne iht. lov og forskrift
Fritidskort barn og unge under 18 år	3 861	Avsatt iht. avtale med BUF-dir.
Øremerket tilskudd/samarbeid	22 318	Bundet til bestemte formål

Del 4 Ubundet investeringsfond avsetninger og bruk av avsetninger

Ubundet investerings fond	KOSTRA art/balanse	Regnskap 2019	Regnskap 2018
IB 0101	2.53	-19 254 419	-7 486 419
Avsetninger	548	-2 365 000	-19 550 000
Bruk av avsetninger	948	10 800 000	7 782 000
UB 31.12	2.53	-10 819 419	-19 254 419

Del 5 Bundet investeringsfond avsetninger og bruk av avsetninger

Bundet investerings fond	KOSTRA art/balanse	Regnskap 2019	Regnskap 2018
IB 0101	2.55	-53 232 854	-30 890 974
Avsetninger	550	-20 851 148	-24 341 880
Bruk av avsetninger	958	36 459 151	2 000 000
UB 31.12	2.55	-37 624 852	-53 232 854

UB 31.12 viser saldoen på bundet investeringsfond. Bruk av fondets midler er bundet til bestemte investeringsformål og kan ikke endres av kommunestyret.

Vesentlige avsetninger til bundet investeringsfond (1000 kr)

Formål	Beløp	Vedtak sak/dato
Startlån	20 753	Mindreforbruk på startlån settes av til bundet fond, for nedbetaling på lån i 2020

Note nr. 13 Strykninger

Denne noten er ikke aktuell for Arendal kommune i 2019.

Note nr. 14 Opplysninger om egenkapitalkontoene drift**Spesifikasjon over regnskapsmessig mer/mindreforbruk drift**

Regnskapsmessig merforbruk	Budsjett 2019	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Tidligere opparbeidet merforbruk	0	0	0
Årets avsetning til inndekking	0	0	0
Nytt merforbruk i regnskapsåret	0	0	0
Totalt merforbruk til inndekking	0	0	0
Resterende antall år for inndekking			
Regnskapsmessig mindreforbruk	Budsjett 2019	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Tidligere opparbeidet mindreforbruk	18 908 190	18 908 190	18 908 190
Årets disponering av mindreforbruk	18 908 190	18 908 190	0
Nytt mindreforbruk i regnskapsåret		234 057	0
Totalt mindreforbruk til disponering		234 057	18 908 190

Note nr. 15 Kapitalkonto

KAPITALKONTO			
01.01.2019 Balanse	189 453 313	01.01.2019 Balanse (kapital)	
Debetposterings i året:		Kreditposterings i året:	
Salg av fast eiendom og anlegg		Aktivisering av fast eiendom og anlegg	386 101 726
Nedskrivninger fast eiendom		Oppskrivning av fast eiendom	
Avskrivning av fast eiendom og anlegg	66 488 057		
Salg av utstyr, maskiner og transportmidler		Aktivisering av utstyr, maskiner og transportmidler	21 478 744
Nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	2 873 999	Oppskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	
Avskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	19 003 934		
Salg av aksjer og andeler	2 000 000	Kjøp av aksjer og andeler	22 718 723
Nedskrivning av aksjer og andeler	2 032 550	Oppskrivning av aksjer og andeler	
Avdrag på utlånte egne midler	258 106 407	Utlån egne midler	292 390 698
Avskrevet andre utlån	23 687	Oppskrivning utlån	268 336
Bruk av lånemidler	553 235 149	Avdrag lån på eksterne lån	432 616 958
Pensjonsforpliktelser	201 875 654	Pensjonsmidler	183 911 855
31.12.2019 Balanse		423 300 917	

Note nr. 16 Investeringsoversikt

Prosjekt	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Tidligere års utgifter
5577 - Heis Fløyheia	39 789 249	31 447 474	2 310 526
5486 - V Krøgenes - Longum	22 169 600	22 169 600	2 849 500
6545 - Fløybyen - ny trasé	17 207 169	16 369 000	0
4658 - Turløyper Arendal øst - fin. v/vegvesen 2017	16 591 541	14 785 826	95 798
5576 - V Skrubbedalen	8 640 751	8 640 751	767 276
5487 - A Krøgenes - Longum	7 815 488	7 815 488	3 260 505
5594 - A Tybakken 3	7 394 344	7 394 344	745 471
5484 - A Gunnarsboveien	7 170 857	7 170 857	470 458
5564 - A Gamle Songevei	6 531 963	6 531 963	2 905 210
5537 - A Centralgaten og omegn (2017)	6 199 911	6 199 911	8 283 506
5515 - Miljøtiltak forurensa sjøbunn sentrum (2016)	6 085 957	6 108 930	8 435 603
5536 - V Centralgaten og omegn (2017)	4 992 423	4 992 423	7 261 269
5563 - V Gamle Songevei	4 441 807	4 441 807	1 938 054
5545 - V Joåsveien 2017	3 876 822	3 876 822	3 191 306
5546 - A Joåsveien 2017	3 832 366	3 832 366	3 180 704

Investeringsoversikten viser årets og tidligere års utgifter, samt vedtatte utgiftsrammer for større investeringsprosjekter knyttet til nybygg og anleggsinvesteringer.

Prosjekter med utgifter i 2019 og samlet investeringsutgift 6,0 mill. er tatt med i oversikten over.

Note nr. 17 Selvkost

2019 Etterkalkyle selvkost	Vann	Avløp	Renovasjon	Slamtømming	Utslippstillatelser, kontroll og tilsyn	Totalt
Gebyrinntekter	60 916 964	97 679 310	71 129 138	3 327 547	1 075 270	234 128 229
Øvrige driftsinntekter	2 859 198	4 051 779	77 153	27 178	118 196	7 133 505
Driftsinntekter	63 776 162	101 731 089	71 206 291	3 354 726	1 193 466	241 261 734
Direkte driftsutgifter	31 140 539	57 504 611	65 624 282	3 513 661	838 043	158 621 136
Avskrivningskostnad	16 208 661	27 862 983	247 976			44 319 620
Kalkulatorisk rente (2,30 %)	8 879 126	12 641 851	68 655			21 589 633
Indirekte netto driftsutgifter	804 187	1 258 369	176 563	31 058	38 045	2 308 223
Indirekte avskrivningskostnad	1 522	2 063	112	87	79	3 863
Indirekte kalkulatorisk rente (2,30 %)	64	87	5	4	3	163
Driftskostnader	57 034 099	99 269 965	66 117 593	3 544 809	876 171	226 842 638
Resultat	6 742 063	2 461 123	5 088 698	-190 084	317 295	14 419 096
 Selvkostfond 01.01	 1 180 843	 0	 0	 713 198	 0	 1 894 041
+ Avsetning til selvkostfond	6 742 063	487 066	2 883 710	0	317 295	10 430 135
- Bruk av selvkostfond	0	0	0	-190 084	0	-190 084
+ Kalkulert renteinntekt selvkostfond (2,30 %)	104 693	-17 100	7 805	14 218	3 649	113 265
Selvkostfond 31.12 (inkl. rente)	8 027 599	469 966	2 891 516	537 331	320 944	12 247 356
 Fremførbart underskudd 01.01	 0	 -1 974 057	 -2 204 988	 0	 0	 -4 179 045
+ Inndekning av fremførbart underskudd	0	1 974 057	2 204 988	0	0	4 179 045
- Underskudd til fremføring	0	0	0	0	0	0
- Kalkulert rentekostnad fremførbart underskudd (2,30 %)	0	0	0	0	0	0
Fremførbart underskudd 31.12 (inkl. rente)	0	0	0	0	0	0

Gebyrinntekter	60 916 964	97 679 310	71 129 138	3 327 547	1 075 270	234 128 229
Gebyrgrunnlag ekskl. ev. subsidiering	54 174 901	95 218 186	66 040 440	3 517 631	757 975	219 709 133
Finansiell dekningsgrad (%)	112,4 %	102,6 %	107,7 %	94,6 %	141,9 %	106,6 %

Regnskapsføringsforslag balanse	Vann	Avløp	Renovasjon	Slamtømming	Utslippstillatelser, kontroll og tilsyn	Totalt
+/- 2.51xxxx Selvkostfond	6 846 756	469 966	2 891 515	-175 866	320 944	10 353 316
+/- 2.92xxxx Memoriakonto selvkostfond	0	-1 974 057	-2 204 988	0	0	-4 179 045
Regnskapsføringsforslag driftsregnskap	Vann	Avløp	Renovasjon	Slamtømming	Utslippstillatelser, kontroll og tilsyn	Totalt
1550 Avsetninger til bundne fond	6 846 756	469 966	2 891 515	0	320 944	10 529 182
1950 Bruk av bundne fond	0	0	0	-175 866	0	-175 866

Note nr. 18 Usikre forpliktelser og hendelser etter balansedagen

Det er ingen kjente usikre forpliktelser etter balansedagen.

Note nr. 19 Spesifikasjon av uvanlige og vesentlige poster og transaksjoner

Vesentlige forpliktelser er omtalt i note 3,7 og 9.

Det er ingen poster eller transaksjoner i regnskapet som er uvanlige og vesentlige.

Note nr. 20 Virkning av endring av regnskapsprinsipper, regnskapsestimer og korrigering av tidligere års feil

Det er i 2019 ingen endringer i prinsipper eller regnskapsestimer.

Note nr. 21 Eiendeler, gjeld og EK overdratt til KF ved etablering. Eiendeler, gjeld og EK mottatt fra KF ved avvikling

Det er ikke etablert eller avviklet kommunale foretak i 2019.

Note nr. 22 Fordringer og gjeld til kommunale foretak og § 27 samarbeid

	Regnskap 31.12.2019	Regnskap 31.12.2018
Kommunens samlede fordringer	3 207 022 758	3 089 962 144
Herav fordring på:		
Lån til Arendal eiendom KF	2 038 784 684	2 046 642 309
Lån til Arendal havnevesen KF	155 530 423	172 927 755
Kortsiktig fordring på Arendal havnevesen KF	20 000 000	0
Kortsiktig fordring på Arendal eiendom KF	37 739 884	1 353 295
Kortsiktig fordring på AKST	0	0
Kommunens samlede gjeld	5 022 322 830	4 937 136 180
Herav gjeld til:		
Kortsiktig gjeld overfor Arendal eiendom KF	6 800 000	0
Kortsiktig gjeld overfor Arendal havnevesen KF	4 976 000	0
Kortsiktig gjeld overfor AKST	0	0

AKST= Agder Kommunale Støttetjenester

Kommunens samlede fordringer er summen av kortsiktige og langsiktige fordringer, ekskl. fordringer knyttet til pensjon.

Kommunens samlede gjeld er summen av kortsiktig og langsiktig gjeld, ekskl. gjeld knyttet til pensjon.

Note nr. 23 Overføringer til/fra § 27-samarbeid

Denne noten er ikke aktuell for kommunen for regnskap 2019.

Note nr. 24 Tap på utlån og forskutteringer

Kommunen har ikke hatt vesentlige tap i 2019 på utlån eller forskutteringer.

2 Årsregnskap Arendal eiendom KF

Økonomisk oversikt drift

Tall i hele 1000	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Opprinnelig budsjett 2019	Regnskap 2018
Brukerbetalinger	0	0	0	0
Andre salgs- og leieinntekter	-58 684	-55 285	-54 685	-58 335
Overføringer med krav til motytelse	-289 787	-275 590	-273 093	-280 009
Rammetilskudd	0	0	0	0
Andre statlige overføringer	0	0	0	0
Andre overføringer	-16 960	-16 960	-13 860	-14 794
Skatt på inntekt og formue	0	0	0	0
Eiendomsskatt	0	0	0	0
Andre direkte og indirekte skatter	0	0	0	0
Sum driftsinntekter (B)	-365 431	-347 834	-341 637	-353 138
Lønnsutgifter	68 443	67 462	65 245	64 460
Sosiale utgifter	18 149	18 570	18 090	17 146
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	138 935	124 534	120 860	131 651
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	1 452	1 375	1 375	1 442
Overføringer	20 708	20 127	20 190	17 796
Avskrivninger	72 136	72 136	69 000	69 294
Fordelte utgifter	-2 901	-4 450	-4 450	-5 033
Sum driftsutgifter (C)	316 922	299 753	290 309	296 756
Brutto driftsresultat (D = B-C)	-48 509	-48 081	-51 328	-56 382
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-2 060	-700	-700	-1 638
Gevinst på finansielle instrumenter	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	0	0	0	0
Sum eksterne finansinntekter (E)	-2 060	-700	-700	-1 638
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	53 394	53 400	53 400	58 631
Tap på finansielle instrumenter	0	0	0	0
Avdrag på lån	67 628	67 628	67 628	66 259
Utlån	0	0	0	0
Sum eksterne finansutgifter (F)	121 022	121 028	121 028	124 890
Resultat eksterne finansieringstransaksjoner	118 962	120 328	120 328	123 253
Motpost avskrivninger	-72 136	-72 136	-69 000	-69 294
Netto driftsresultat (I)	-1 683	112	0	-2 424
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	-2 347	-2 347	0	-3 570
Bruk av disposisjonsfond	-1 800	-1 800	0	-4 100
Bruk av bundne fond	0	0	0	-5 781
Sum bruk av avsetninger (J)	-4 147	-4 147	0	-13 451
Overført til investeringsregnskapet	3 188	1 688	0	9 958
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	2 347	2 347	0	3 570
Avsetninger til bundne fond	0	0	0	0
Sum avsetninger (K)	5 535	4 035	0	13 528
Regnskapsmessig mer- mindreforbruk (L = I+J-K)	-294	0	0	-2 347

Regnskap 2019 viser regnskapsmessig mindreforbruk.

Regnskapsskjema 2A

Tall i hele 1000	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Opprinnelig budsjett 2019	Regnskap 2018
Investeringer i anleggsmidler	144 260	138 617	207 800	216 701
Utlån og forskutteringer	0	0	0	0
Kjøp av aksjer og andeler	0	0	0	0
Avdrag på lån	87 764	0	0	4 585
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0
Avsetninger	0	5 000	28 100	26 109
Årets finansieringsbehov	232 024	143 617	235 900	247 395
Bruk av lånemidler	-177 361	-116 862	-140 734	-147 483
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-20 402	-5 000	-28 100	-26 582
Tilskudd til investeringer	0	-4 386	-8 206	-3 296
Kompensasjon for merverdiavgift	-22 633	-9 869	-30 760	-35 037
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	0	0	0	-5 717
Andre inntekter	-140	0	0	-1 674
Sum ekstern finansiering	-220 535	-136 117	-207 800	-219 789
Overført fra driftsregnskapet	-3 188	0	0	-9 958
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	-8 300	-7 500	-28 100	-17 648
Sum finansiering	-232 024	-143 617	-235 900	-247 395
Udekket/udisponert	0	0	0	0

Regnskapsskjema 2B - Investeringer i anleggsmidler

Tall i hele 1000

Prosj. nr	Prosjekt	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Opprinnelig budsjett 2019
01003	Finansiering HP 2018-2021	4 000	4 000	0
06009	Lovpålagte tiltak kommunale bygg årlig	0	0	2 000
06020	Fjellsikringstiltak samlet årlig	854	1 103	500
06026	Eiendomsutvikling (avs. 25399900)	1 198	1 320	5 000
06113	Ulleråsen 2012 (fra P 06026)	15	15	10 500
06117	Marisberg boligfelt 2013	36	36	0
06118	Romstølen vest 2013	25	156	0
06119	Løvold - Solåsen 2013	1	0	0
06212	Ny Roligheden skole 2013	60 921	62 979	65 000
06244	Tilrettelegging for el bil lading 2014	0	0	0
06253	Etterarbeid innomhus Sør amfi 2014	22	22	0
06254	Etterarbeid utenomhus Sør amfi 2014	0	0	0
06264	Transportmidler miljøvennlige HP 2015-2018	339	339	500
06266	Kjøp av boliger HP 2015 - 2018	6 203	2 572	3 500
06275	Kjøp av næringsarealer inkl. Heftingsdalen ifm E18 HP 2015-2018	33	33	0
06316	Nye øvingslokaler kulturskolen HP 2016-2019	95	95	0

Prosj. nr	Prosjekt	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Opprinnelig budsjett 2019
06318	Nybygg legevakt/KØH HP 2016-2019	2 625	1 531	0
06321	Rådhusgaten 10, 4 etg.	30	29	0
06353	Grunnerverv Roligheden skole 2016	3 960	4 034	0
06360	Marisberg felt C1, opparbeidelse av tomt 2016	1 904	1 969	0
06367	Brukerstyrte endringer HP 2017-2020	0	-725	1 000
06368	Rehabilitering skolebygg HP 2017-2020	0	-750	2 500
06369	Rehabilitering omsorgsbygg HP 2017-2020	0	-250	2 500
06373	Næringsutvikling, kjøp av næringstomter HP 2017 - 2020	0	0	0
06374	Ny barnehage Tromøy	345	342	19 000
06377	Myra skole HP 2017-2020	1 036	1 236	0
06381	Asdal skole, påbygg ressurscenter HP 2017-2020	2 660	2 910	0
06382	Madshaven, 2 boenheter HP 20147-2020	10 368	10 429	0
06383	Ombygning Fagerheim HP 2017-2020	650	661	0
06389	Drømmenes hus HP 2017-2020	653	628	0
06390	ENØK årlig HP 2017-2020	0	0	2 500
06402	Boliger med heldøgnsomsorg HP 2018-2021	93	118	5 000
06403	ENØK- hp led, sd alle bygg, red - HP 2018-2021	155	63	0
06404	Næringsutvikling HP 2018-2021	10	10	0
06405	Riving gml Roligheden skole HP 2018-2021	2 004	0	0
06409	Flosta bos utvidelse HP 2018-2021	184	184	1 500
06410	Forprosjekt bolig psykisk helse HP 2018-2021	0	0	500
06411	Myratunet omb 3.etg.HP 2018-2021	1 700	1 700	0
06412	Bomuldsfabriken kunsthall - fuktskader HP 2018-2021	91	91	0
06413	Bomuldsfabriken kunsthall - lysanlegg HP 2018-2021	745	722	200
06418	Agderparken nord - kjøp av næringsarealer 2017	1 555	2 142	15 000
06421	Saltrødpark skileikanlegg	233	90	0
06424	Svømmeanlegg i Arendal kommune 2017	197	197	0
06443	Marisberg gs-vei til Roligheden skole	2 077	2 077	0
06452	El avvik 2018	117	117	0
06454	Rehab Bjorbekk base 2018	443	443	0
06457	Lokaler til ny kulturskole HP 2019-2022	10 822	9 086	10 000
06458	Stinta anlegg	922	960	5 000
06459	Ny bolig yngre funksjonshemmede HP 2019.-2022	7	57	2 000
06460	Kjøp av bhg tomt Marisberg HP 2019-2022	2 168	2 400	4 000
06461	Beredskap omsorg HP 2019-2022	18	18	2 000
06464	Hj baserte tj mottakskjøkken og oppholdsrom HP 2019-2022	895	944	2 000
06465	Hj baserte tj baser til hj sykepleien HP 2019-2022	0	0	100
06466	Boliger psykisk helse HP 2019-2022	32	32	500
06467	Enhet funksjonshemmede avlastningstilbud HP 2019-2022	343	685	1 000
06469	Ny avlastningsenhet HP 2019-2022	384	7	0
06470	Heftingsdalen HP 2019-2022	362	500	500
06471	Marisberg HP 2019-2022	0	0	0

Prosj. nr	Prosjekt	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Opprinnelig budsjett 2019
06472	Marisberg, videre utvikling HP 2019-2022	15	15	10 000
06473	Ny flerbrukshall Sør amfi HP 2019 -2022	17	17	1 000
06474	Røed HP 2019-2022	606	606	20 000
06477	Marisberg - barnas bydel 2018	1 152	2 348	0
06478	Rykene skole - nytt klasserom 2019	0	0	2 500
06480	Nye boliger Høgedal 2018	1 986	1 072	0
06482	Lia boligstiftelse, kjøp og omb 2018	256	256	0
06483	Lassens hus HP 2019-2022	0	0	10 000
06484	Forprosjekt krematorium HP 2019-2022	250	206	500
06485	Kjøp av Fløyveien 25	3 487	3 487	0
06486	Nødlysanlegg- oppgradering 2019	1 399	1 399	0
06487	Branndokumentasjon iht. nye krav 2019	258	334	0
06488	Nedenes skole, omb bibliotek og datarom 2019	198	198	0
06489	Oppgradering brannsikkerhet oppvekst iht. nye regler 2019	1 811	1 754	0
06490	Oppgradering Nesheim sfo 2019	220	220	0
06491	Oppgradering av sd anlegg 2019	321	300	0
06492	Konvertering til LED 2019	371	300	0
06493	Varmepumpe brannstasjonen 2019	893	1 000	0
06494	Oppgradering garderobes Stueneshallen 2019	238	238	0
06495	Oppgradering Bjorbekktunet (rør, kjøll og frys) 2019	658	658	0
06496	Tromøy røde kors, brannoppgr. iht. nye regler 2019	141	150	0
06497	Nedenes skole og hall, oppgrad nødlys 2019	1 264	1 264	0
06498	Solhaug, oppgr beboerrom (7 stk) 2019	279	279	0
06499	Regulering ny flerbrukshall Sør amfi 2019	426	551	0
06500	Myra grendehus - oppgradering brannsikring 2019	465	500	0
06501	Engene barnehage - oppgr. og solavskjerming lekeplass 2019	126	2	0
06502	Jovannstunet - nytt kjøkken 2019	151	151	0
06503	Tiltak for syns og hørselshemmede elever 2019	132	150	0
06504	Myratunet - kjøling og solavskjerming 2019	549	549	0
06505	Asdal u-skole - kamera og skallsikring 0219	250	250	0
06506	Røed og Nyskogen - tilrettelegging livsglede 2019	149	149	0
06518	Kilden - SD anlegg-led 2019	500	500	0
06519	Tiltak energi haller og skole 2019	212	400	0
06520	Oppgradering tak bak bygning Elim 2019	200	200	0
06521	Uteområder Asdal skole 2019	261	261	0
06523	Utvendige arbeider Fløyveien 25 - 2019	544	540	0
06524	Oppgradering matter oppvekst- 2019	354	354	0
06525	Eydehavn kulturhus, ventilasjon 2019	587	600	0
Sum prosjekter		144 260	138 617	207 800

Balanseregnskapet

Tall i hele 1000	Regnskap 2019	Regnskap 2018
EIENDELER		
A. Anleggsmidler		
Faste eiendommer og anlegg	2 630 567	2 613 145
Utstyr, maskiner og transportmidler	20 709	23 628
Utlån	0	0
Konserninterne langsiktige fordringer	0	0
Aksjer og andeler	2 008	2 008
Pensjonsmidler	92 789	82 209
Sum anleggsmidler	2 746 073	2 720 991
B. Omløpsmidler		
Kortsiktige fordringer	20 315	42 768
Konserninterne kortsiktige fordringer	6 800	0
Derivater	0	0
Premieavvik	2 003	2 679
Aksjer og andeler	0	0
Sertifikater	0	0
Obligasjoner	0	0
Kasse, bankinnskudd	26 263	25 278
Sum omløpsmidler	55 381	70 725
Sum eiendeler	2 801 453	2 791 716
EGENKAPITAL OG GJELD		
C. Egenkapital		
Disposisjonsfond	-667	-120
Bundne driftsfond	0	0
Ubundne investeringsfond	-5 932	-14 232
Bundne investeringsfond	0	0
Regnskapsmessig mindreforbruk	-294	-2 347
Regnskapsmessig merforbruk	0	0
Udisponert i investeringsregnskapet	0	0
Udekket i investeringsregnskapet	0	0
Kapitalkonto	-581 796	-589 244
Endring av regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	0	0
Endring av regnskapsprinsipp som påvirker AK (investering)	0	0
Sum egenkapital	-588 796	-605 943
D. Gjeld		
Langsiktig gjeld		
Pensjonsforpliktelse	-97 796	-87 235
Ihendehaverobligasjonslån	0	0
Sertifikatlån	0	0
Andre lån	0	0
Konsernintern langsiktig gjeld	-2 038 785	-2 046 642
Sum langsiktig gjeld	-2 136 580	-2 133 878

Tall i hele 1000	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Kortsiktig gjeld		
Kassekredittlån	0	0
Annen kortsiktig gjeld	-38 444	-50 495
Annen konsernintern kortsiktig gjeld	-37 740	-1 400
Derivater	0	0
Premieavvik	0	0
Sum kortsiktig gjeld	-76 183	-51 895
Sum egenkapital og gjeld	-2 801 453	-2 791 716
Memoriakonti:		
Ubrukte lånemidler	0	0
Ubrukte konserninterne lånemidler	-27 696	2 131
Andre memoriakonti	0	0
Motkonto for memoriakontiene	27 696	-2 131
Sum memoriakonti	0	0

Ubrukte lånemidler står til kredit pga. ekstraordinær nedbetaling på lån i desember 2019.

Beskrivelse av regnskapsprinsipper

Regnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven, forskrifter for kommunalt foretak og god kommunal regnskapsskikk.

Regnskapsprinsipper

All tilgang og bruk av midler i løpet av året som vedrører foretakets virksomhet fremgår av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet. Regnskapsføring av tilgang og bruk av midler bare i balanseregnskapet gjøres ikke. Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger er regnskapsført brutto. Dette gjelder også interne finansieringstransaksjoner. Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke. For lån er kun den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året ført i investerings-regnskapet. Den delen av lånet som ikke er brukt, er registrert som memoriapost. I den grad enkelte utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger ikke kan fastsettes eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, registreres et anslått beløp i årsregnskapet.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for foretaket. Andre eiendeler er omløpsmidler. Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon, samt markedsbaserte verdipapirer som inngår i en handelsportefølje er omløpsmidler. Andre markedsbaserte verdipapirer er klassifisert som omløpsmidler med mindre foretaket har foretatt investeringen ut fra næringspolitiske eller samfunnsmessige hensyn. I slike tilfeller er verdipapirene klassifisert som anleggsmidler. Andre fordringer er omløpsmidler dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Ellers er de klassifisert som anleggsmidler.

Foretaket følger KRS (F) nr. 4 Avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Standarden har særlig betydning for skille mellom vedlikehold og påkostning i forhold til anleggsmidler. Utgifter som påløper for å opprettholde anleggsmiddelet kvalitetsnivå utgiftsføres i driftsregnskapet. Utgifter som representerer en standardheving av anleggsmiddelet utover standarden ved anskaffelsen utgiftsføres i investeringsregnskapet og aktiveres på anleggsmiddelet i balansen.

Klassifisering av gjeld

Langsiktig gjeld er knyttet til formålene i kommunelovens § 50 med unntak av likviditetstrekkrettighet/ likviditetslån jf. kl § 50 nr. 5. All annen gjeld er kortsiktig gjeld. Neste års avdrag på utlån inngår i anleggsmidler og neste års avdrag på lån inngår i langsiktig gjeld.

Vurderingsregler

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler er vurdert til virkelig verdi. Utestående fordringer er vurdert til pålydende med fradrag for forventet tap. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningene starter året etter at anleggsmidlet er anskaffet / tatt i bruk av virksomheten. Avskrivningsperiodene er i tråd med § 8 i forskrift om årsregnskap og årsberetning.

Anleggsmidler som har hatt verdifall som forventes ikke å være forbigående er nedskrevet til virkelig verdi i balansen. Vurderingene for eiendeler gjelder tilsvarende for kortsiktig og langsiktig gjeld. Opptakskost utgjør gjeldspostens pålydende i norske kroner på det tidspunkt som gjelden oppstår. Låneomkostninger (gebyrer, provisjoner mv.), samt over- og underkurs er finansutgifter og inntekter. Over- og underkurs periodiseres over lånets løpetid som kortsiktig fordring/gjeld etter samme prinsipp som gjelder for obligasjoner som holdes til forfall.

Mva-plikt og mva-kompensasjon

Foretaket følger reglene i mva-loven for de tjenestekområdene som er omfattet av loven. For foretakets øvrige virksomhet krever foretaket mva-kompensasjon.

Noter til årsregnskapet

Noter er utarbeidet iht. KRS nr. 6 (F)

Standarden trådte i kraft fra regnskapsåret 2014.

2.1 Noter

Note nr. 1 Endring arbeidskapital

Del 1 Endring i arbeidskapital drifts- og investeringsregnskapet

	Konto	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Anskaffelse av midler			
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	Sum (600:670;700:780;800:895)	365 431 020	353 137 803
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	Sum (600:670;700:770:800:895)	43 174 755	72 305 945
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	Sum (900:929)	179 420 688	149 121 070
Sum anskaffelse av midler		588 026 463	574 564 818
Anvendelse av midler			
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	Sum (010:285;300:480) - 690	-244 786 069	-227 461 667
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	Sum (010:285;300:480) - 690	-144 260 241	-216 701 137
Utbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	Sum (500:529)	-208 785 982	-129 475 456
Sum anvendelse av midler		-597 832 292	-573 638 260
Anskaffelse - anvendelse av midler		-9 805 829	926 558
Endring i ubrukte lånemidler	Bal: 2.91(Rt) - 2.91(Rt-1)	-29 826 711	-16 901 692
Endring i arbeidskapital		-39 632 540	-15 975 135

Del 2 Endring i arbeidskapital balansen

	Kontogruppe	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Omløpsmidler	2.1		
Endring kortsiktige fordringer	2.13 - 2.17	-15 653 202	15 546 659
Endring aksjer og andeler	2.18	0	0
Premieavvik	2.19	-676 020	124 635
Endring sertifikater	2.12	0	0
Endring obligasjoner	2.11	0	0
Endring betalingsmidler	2.10	984 962	-32 483 519
Endring omløpsmidler		-15 344 260	-16 812 225
Kortsiktig gjeld	2.3		
Endring kassekredittlån	2.31	0	0
Endring annen kortsiktig gjeld	2.32 - 2.38	-24 288 280	837 091
Premieavvik	2.39	0	0
Endring arbeidskapital		-39 632 540	-15 975 135

Note nr. 2 Ytelser til ledende personer og revisor

Lønn og godtgjørelser til ledende personer	2019	2018
Daglig leder	1 103 458	1 017 617
Aust-Agder Revisjon IKS har mottatt følgende godtgjørelser, ekskl. mva		
	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Regnskapsrevisjon	83 600	
Forvaltningsrevisjon		
Rådgivning	10 640	
Andre felleskostnader	57 760	
Sum	152 000	90 000

Note nr. 3 Pensjonsforpliktelser

Arendal kommunale pensjonskasse

Tall i hele 1000

Pensjonskostnad	2019	2018
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	8 005	7 499
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	3 490	3 093
Brutto pensjonskostnad	11 495	10 592
Forventet avkastning på pensjonsmidler	(3 881)	(3 411)
Netto pensjonskostnad ekskl. adm.kostn.	7 614	7 181
Sum amortisert premieavvik	480	406
Administrasjonskostnad	920	847
Samlet pensjonskostnad (inkl. adm.)	9 014	8 434

Foretaket har følgende amortiseringstid:

Premieavvik t.o.m. 2010 amortiseres over 15 år

Premieavvik f.o.m. 2010 amortiseres over 10 år

Premieavvik og amortisering

Premieavvik og amortisering	2019	2018
Årets regnskapsførte premieavvik (kostnad 2019)	112	(516)
Årets amortisering av tidligere års premieavvik (kostnad)	480	406
Gjenstående premieavvik 31.12 til amortisering (kostnadsføres senere år)	1757	2349

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser

Balanseført pensjonsforpliktelse	Estimat 31.12.2019	Estimat 31.12.2018
Brutto pensjonsforpliktelse	97 176	86 613
Brutto pensjonsmidler	92 789	82 209
Netto forpliktelse	4 387	4 404
Arb.g.avgift av netto forpliktelse (balanseført)	619	621

Spesifikasjon av brutto pensjonsforpliktelse UB - Estimat	2019
Brutto pensjonsforpl. IB 1.1 - estimat i fjor	86 613
Årets opptjening	8 005
Rentekostnad	3 552
Utbetalinger	(3 168)
Amortisering estimatavvik - forpliktelse	2 174
Brutto pensjonsforpl. UB 31.12. - estimat	97 176
Gjenstående amortisering - forpliktelser	-
Brutto pensjonsforpl. UB 31.12. Estimat - fullt amortisert	97 176

Spesifikasjon av brutto pensjonsmidler UB - Estimat	2019
Brutto pensjonsmidler IB 1.1 - estimat i fjor	82 209
Innbetalt premie/tilskudd (inkl. adm.)	8 611
Administrasjonskostnad	-
Utbetalinger	(3 176)
Forventet avkastning	3 762
Amortisering estimatavvik - midler	1 383
Brutto pensjonsforpl. UB 31.12. - estimat	92 789
Gjenstående amortisering - pensjonsmidler	-
Brutto pensjonsmidler. UB 31.12. Estimat - fullt amortisert	92 789

Antall personer i ordningen	2019	2018
Aktive	170	167
Oppsatte	123	115
Pensjonister	49	43
Premiefond		
Premiefond	2019	2018
IB	2 558	1 179
Bruk i årets regnskap	2 558	-548
UB	377	2 558

Økonomiske forutsetninger	2019	2018	2017
Avkastning på pensjonsmidler	4,50 %	4,50 %	4,50 %
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %	4,00 %
Årlig lønnsvekst	2,97 %	2,97 %	2,97 %
Årlig G-regulering	2,97 %	2,97 %	2,97 %

Note nr. 4 Anleggsmidler

Kommunen følger inndelingen av anleggsmidler og avskrivningsplan i henhold til regnskapsforskriftens § 8. Detaljert oversikt foreligger i eget dokument. Kommunen har følgende anleggsmiddelgrupper med tilhørende avskrivningsplan:

Anleggs-gruppe	Avskrivningsplan	Eiendeler
Gruppe 1	5 år	EDB-utstyr, kontormaskiner
Gruppe 2	10 år	Transportmidler, maskiner, verktøy, inventar, utstyr, anleggsmaskiner
Gruppe 3	20 år	Tekniske anlegg (VA), renseanlegg, pumpestasjoner, forbrenningsanlegg, parkeringsplasser, trafikklys
Gruppe 4	40 år	Boliger, skoler, barnehager, idrettshaller, veier, ledningsnett (VA)
Gruppe 5	50 år	Forretningsbygg, lagerbygg, administrasjonsbygg, aldershjem, institusjoner, kulturbygg, kirker, brannstasjoner

Tall i hele 1000

Utstyr, maskiner og transportmidler

Under kapittel	Tekst	Avskrivningsperiode	Anskaffelseskost	Akkumulerte avskrivninger	Tilgang i regnskapsåret	Avgang i regnskapsåret	Avskrivninger i regnskapsåret	Nedskrivninger	Reverserte nedskrivninger	Bokført verdi 31.12.2019	Bokført verdi 31.12.2018
22499100	EDB-utstyr og kontormaskiner	5 år	334	280	0	0	27	0	0	27	54
22499200	Maskiner, verktøy, inventar og utstyr	10 år	30 392	11 887	864	0	2 882	0	0	16 488	18 506
22499300	Anleggsmaskiner og transportmidler Maskiner, verktøy, inventar og utstyr	10 år	8 751	3 682	0	0	875	0	0	4 194	5 069
2.24	Sum utstyr, maskiner og transportmidler		39 478	15 849	864	0	3 784	0	0	20 709	23 628

Faste eiendommer og anlegg

Under kapittel	Tekst	Avskrivningsperiode	Anskaffelseskost	Akkumulerte avskrivninger	Tilgang i regnskaps-året	Avgang i regnskaps-året	Avskrivninger i regnskaps-året	Nedskrivninger	Reverserte nedskrivninger	Bokført verdi 31.12.2019	Bokført verdi 31.12.2018
22799100	Kommunale bygninger	40/50 år	2 917 614	561 849	317 708	0	65 701	250 000	0	2 357 772	2 355 765
22799200	Kommunale eiendommer	Avskrives ikke	201 904	0	2 673	0	0	0	0	204 576	201 904
22799201	Kommunale eiendommer, miljøtiltak	Avskrives ikke	6 951	0	0	0	0	0	0	6 951	6 951
22799300	Vann- og avløpsanlegg	20 år	53 023	4 497	15 393	0	2 651	0	0	61 268	48 526
2.27	Sum faste eiendommer og anlegg		3 179 491	566 346	335 774	0	68 352	250 000	0	2 630 567	2 613 145

Sammendrag 2.24 og 2.27

Under kapittel	Tekst	Avskrivningsperiode	Anskaffelseskost	Akkumulerte avskrivninger	Tilgang i regnskaps-året	Avgang i regnskaps-året	Avskrivninger i regnskaps-året	Nedskrivninger	Reverserte nedskrivninger	Bokført verdi 31.12.2019	Bokført verdi 31.12.2018
2.24	Utstyr, maskiner og transportmidler		39 478	15 849	864	0	3 784	0	0	20 709	23 628
2.27	Faste eiendommer og anlegg		3 179 491	566 346	335 774	0	68 352	250 000	0	2 630 567	2 613 145
	Sum		3 218 969	582 195	336 638	0	72 135 795	250 000	0	2 651 275	2 636 774

Nedskrivning kommunale bygninger på 250 000 000 kroner gjelder Stuenes skole, som ved en feil har blitt aktivert i regnskapet både i 2015 og 2018.

Note nr. 5 Aksjer og andeler

Selskap	Antall	Pålydende	Beløp
BRL Kuviga, 4 andeler, gnr 7, bnr 2249 (12, 18, 22, 28)	4	150 000/250 000	800 000
ABBL - Andelsbevis	33	100	3 300
BRL Nyli II, andel 53, mnr 1277/1301	1	11 000	11 000
BRL Grasåsen, andel 1, mnr 1418/1419	1	12 000	12 000
BRL Grasåsen, andel 16, mnr 1418/1419	1	12 000	12 000
BRL Vollene, 8 andeler, mnr 1209	8	16 800/28 000	924 000
BRL Grasåsen, andel 40, mnr 1418/1419	1	12 000	12 000
BRL Grasåsen, andel 83, mnr 1418/1419	1	12 000	12 000
BRL Grasåsen, andel 88, mnr 1418/1419	1	12 000	12 000
BRL Grasåsen, andel 103, mnr 1418/1419	1	36 500	36 500
BRL Nyli II, andel 33, mnr 1277/1301	1	11 000	11 000
BRL Sollia I, andel 31, gnr 8, bnr 526	1	128 700	128 700
BRL Skibberhei, andel 14, gnr 5, bnr 549	1	19 000	19 000
BRL Kolbjørnsvik, andel 5, gnr 8, bnr 20	1	200 000	200 000
BRL Mariåsen, 2 andeler, gnr 32, bnr 380	2	26 000	52 000
BRL Lia, andel1, gnr 44, bnr 590	1	95 000	95 000
BRL Skrenten II, andel 45, gnr 7, bnr 1801	1	74 700	74 700
BRL 2 Nygårslia, lgh 30	1	160 000	160 000
Vollene seniorsenter, 6 andeler (2, 5, 6, 7, 8, 35 og 38)	6	2*569, 369, 500, 502, 659, 779	3 947 000
Sum			6 522 200

Note nr. 6 Salg av finansielle anleggsmidler

Arendal eiendom KF har ikke foretatt noe salg av finansielle anleggsmidler i 2019.

Note nr. 7 Langsiktig gjeld og avdrag på lån

Spesifikasjon over langsiktig gjeld

Långiver	År	Regnskap 31.12.2019	Regnskap 31.12.2018
Arendal kommune - oppr. gjeld ved etabl. av foretaket	2011	1 116 500 753	1 271 892 378
Total langsiktig gjeld 31.12			
Arendal kommune - nytt lån	2012	71 781 000	71 781 000
Arendal kommune - nytt lån	2013	79 636 314	79 636 314
Arendal kommune - nytt lån	2014	208 712 000	208 712 000
Arendal kommune - nytt lån	2015	110 855 000	110 855 000
Arendal kommune - nytt lån	2016	57 182 793	57 182 793
Arendal kommune - nytt lån	2017	116 001 024	116 001 024
Arendal kommune - nytt lån	2018	130 581 800	130 581 800
Arendal kommune - nytt lån	2019	147 534 000	
Totalt langsiktig gjeld pr. 31.12.18		2 038 784 684	2 046 642 309

I år 2019 er det betalt avdrag på 2011-lånet med 155 391 625 kroner.

Note nr. 8 Renter - sikring

Denne noten er ikke aktuell for Arendal eiendom KF.

Note nr. 9 Garantiansvar

Arendal eiendom KF har ingen garantiansvar.

Note nr. 10 Andre vesentlige forpliktelser

Pensjonsforpliktelser fremgår av note 3.

For foretakets langsiktige låneforpliktelser vises til note 7 og årsberetningen.

Note nr. 11 Finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til virkelig verdi, herunder MFO

Denne noten er ikke aktuell for Arendal eiendom KF.

Note nr. 12 Avsetninger og bruk av avsetninger

Del 1 Alle fondsavsetninger og bruk av avsetninger drifts- og investeringsregnskapet

Alle fond	KOSTRA-art	2019	2018
Avsetninger til fond	SUM (530:560) + 580	-2 641 089	-32 026 040
Bruk av avsetninger	SUM (930:960)	12 446 918	31 099 482
Til avsetning senere år	980	0	0
Netto avsetninger		9 805 829	-926 558

Del 2 Disposisjonsfond avsetninger og bruk av avsetninger

Disposisjonsfond	KOSTRA art/balanse	2019	2018
IB 01.01	2.56	-120 163	-649 846
Avsetninger driftsregnskapet	540	-2 346 918	-3 570 317
Bruk av avsetninger driftsregnskapet	940	1 800 000	4 100 000
Bruk av avsetninger inv.regnskapet	940	0	0
UB 31.12	2.56	-667 081	-120 163

Del 3 Bundet driftsfond avsetninger og bruk av avsetninger

Bundet driftsfond	KOSTRA art/balanse	2019	2018
IB 01.01	2.51	0	-5 780 965
Avsetninger	550	0	0
Bruk av avsetninger	950	0	5 780 965
UB 31.12	2.51	0	0

Del 4 Ubundet investeringsfond avsetninger og bruk av avsetninger

Ubundet investerings fond	KOSTRA art/balanse	2019	2018
IB 01.01	2.53	-14 231 893	-5 771 288
Avsetninger	548	0	-26 108 804
Bruk av avsetninger	948	8 300 000	17 648 200
UB 31.12	2.53	-5 931 893	-14 231 893

Del 5 Bundet investeringsfond avsetninger og bruk av avsetninger

Bundet investerings fond	KOSTRA art/balanse	2019	2018
IB 01.01	2.55	0	0
Avsetninger	550	0	0
Bruk av avsetninger	958	0	0
UB 31.12	2.55	0	0

Note nr. 13 Strykninger

Denne noten er ikke aktuell for Arendal eiendom KF i 2019.

Note nr. 14 Opplysninger om egenkapitalkontoene drift**Spesifikasjon over regnskapsmessig mer/mindreforbruk drift**

Regnskapsmessig merforbruk	Budsjett 2019	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Tidligere opparbeidet merforbruk	0	0	0
Årets avsetning til inndecking	0	0	0
Nytt merforbruk i regnskapsåret	0	0	0
Totalt merforbruk til inndecking	0	0	0

Resterende antall år for inndecking

Regnskapsmessig mindreforbruk	Budsjett 2019	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Tidligere opparbeidet mindreforbruk	2 346 918	2 346 918	2 346 918
Årets disponering av mindreforbruk	2 346 918	2 346 918	0
Nytt mindreforbruk i regnskapsåret		294 171	0
Totalt mindreforbruk til disponering		294 171	2 346 918

Note nr. 15 Kapitalkonto**KAPITALKONTO**

01.01.2019 Balanse	01.01.2019 Balanse (kapital)	-589 243 865
Debetposterings i året:	Kreditposterings i året:	
Salg av fast eiendom og anlegg	Aktivering av fast eiendom og anlegg	-336 637 643
Nedskrivninger fast eiendom 250 000 000	Oppskrivning av fast eiendom	
Avskrivning av fast eiendom og anlegg 72 135 795		
Salg av utstyr, maskiner og transportmidler	Aktivering av utstyr, maskiner og transportmidler	
Nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	Oppskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	

Avskrivning er av utstyr, maskiner og transportmidler

Salg av aksjer og andeler

Nedskrivning av aksjer og andeler

Avdrag på utlånte egne midler

Avskrevet andre utlån

Bruk av lånemidler 177 360 711

Pensjonsforpliktelser 10 560 462

Kjøp av aksjer og andeler

Oppskrivning av aksjer og andeler

Utlån egne midler

Oppskrivning utlån

Avdrag lån på eksterne lån -155 391 625

Pensjonsmidler -10 580 000

31.12.2019 Balanse -581 796 165

Note nr. 16 Investeringsoversikt

Prosjekt	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Tidligere års utgifter
06212 - Ny Roligheden skole 2013	60 920 568	62 979 037	213 711 963
06457 - Lokaler til ny kulturskole HP 2019-2022	10 822 056	9 086 000	0
06382 - Madshaven, 2 boenheter HP 20147-2020	10 368 235	10 429 114	1 440 886
06266 - Kjøp av boliger HP 2015 - 2018	6 203 350	2 572 105	11 689 944
06381 - Asdal skole, påbygg ressurscenter HP 2017-2020	2 660 023	2 909 961	9 734 039
06318 - Nybygg legevakt/KØH HP 2016-2019	2 625 427	1 530 901	3 096 099
06360 - Marisberg felt C1, opparbeidelse av tomt 2016	1 904 311	1 968 901	26 035 731
06418 - Agderparken nord - kjøp av næringsarealer 2017	1 555 335	2 141 542	8 554 458
06026 - Eiendomsutvikling (avs. 25399900)	1 197 986	1 320 481	14 008 183
06482 - Lia boligstiftelse - kjøp og omb 2018	256 258	0	5 680 050

Note nr. 17 Selvkost

Denne noten er ikke aktuell for Arendal eiendom KF.

Note nr. 18 Usikre forpliktelser og hendelser etter balansedagen

Det er ingen kjente hendelser etter balansedagen.

Note nr. 19 Spesifikasjon av uvanlige og vesentlige poster og transaksjoner

Arendal eiendom KF har i år 2019 solgt anleggsmidler for 20,4 mill. kroner. Alt er salg av bygninger og tomter.

Langsiktig gjeld til Arendal kommune er pr. 31.12.19 på 2 038 784 684

Note nr. 20 Virkning av endring av regnskapsprinsipper, regnskapsestimer og korrigering av tidligere års feil

Det er ingen endringer i prinsipper, estimer eller korrigeringer av tidligere års feil.

Note nr. 21 Eiendeler, gjeld og EK overdratt til KF ved etablering. Eiendeler, gjeld og EK mottatt fra KF ved avvikling

Denne noten er ikke aktuell for Arendal eiendom KF.

Note nr. 22 Fordringer og gjeld til kommunen, kommunale foretak og interkommunalt samarbeid

	Regnskap 31.12.2019	Regnskap 31.12.2018
Samlede fordringer	6 800 000	
Herav fordring på:		
Arendal kommune	6 800 000	
Foretakets samlede gjeld	2 076 524 568	2 046 642 309
Herav kortsiktig gjeld til:		
Arendal kommune	37 739 884	1 400 195

Note nr. 23 Overføringer til/fra § 27 samarbeid

I år 2019 er det overført 1 300 000 kroner (eks. mva) til Agder kommunale støttetjenester.

Note nr. 24 Fordeling inntekter og utgifter

	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Samlede inntekter	368 332 499	353 137 803
Herav inntekter på:		
Arendal kommune	263 019 500	259 039 500
IKT Agder IKS		
Arendal revisjonsdistrikt IKS/Aust-Agder Revisjon IKS		
Andre	105 312 999	94 098 303
Samlede utgifter (ekskl. renteutg.)	151 708 502	138 125 960
Herav utgifter til:		
Arendal kommune	7 804 800	6 508 581
IKT Agder IKS	49 985	28 247
Arendal revisjonsdistrikt IKS/Aust-Agder Revisjon IKS	152 000	90 000
Agder Arbeidsmiljø IKS	19 122	27 367
Andre	143 682 595	131 473 765

3 Årsregnskap Arendal havnevesen KF

Økonomisk oversikt drift

Tall i hele 1000	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Opprinnelig budsjett 2019	Regnskap 2018
Brukerbetalinger	0	0	0	0
Andre salgs- og leieinntekter	-41 628	-26 119	-26 119	-32 482
Overføringer med krav til motytelse	-6	0	0	-88
Rammetilskudd	0	0	0	0
Andre statlige overføringer	0	0	0	0
Andre overføringer	0	0	0	-10
Skatt på inntekt og formue	0	0	0	0
Eiendomsskatt	0	0	0	0
Andre direkte og indirekte skatter	0	0	0	0
Sum driftsinntekter (B)	-41 634	-26 119	-26 119	-32 579
Lønnsutgifter	6 689	6 695	6 695	6 387
Sosiale utgifter	1 594	1 524	1 524	1 485
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	8 943	6 086	6 086	6 221
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	11 762	1 510	1 510	5 634
Overføringer	1 513	0	0	401
Avskrivninger	8 280	0	0	8 986
Fordelte utgifter	0	0	0	0
Sum driftsutgifter (C)	38 782	15 815	15 815	29 114
Brutto driftsresultat (D = B-C)	-2 852	-10 304	-10 304	-3 466
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-989	-250	-250	-359
Gevinst på finansielle instrumenter	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	0	0	0	0
Sum eksterne finansinntekter (E)	-989	-250	-250	-359
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	4 018	4 010	4 010	2 968
Tap på finansielle instrumenter	0	0	0	0
Avdrag på lån	5 583	5 583	5 583	5 095
Utlån	0	0	0	0
Sum eksterne finansutgifter (F)	9 601	9 593	9 593	8 063
Resultat eksterne finansieringstransaksjoner	8 612	9 343	9 343	7 703
Motpost avskrivninger	-8 280	0	0	-8 986
Netto driftsresultat (I)	-2 520	-961	-961	-4 748
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	-4 958	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0
Bruk av bundne fond	0	0	0	-210
Sum bruk av avsetninger (J)	-4 958	0	0	-210
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	4 958	961	961	0
Avsetninger til bundne fond	0	0	0	0
Sum avsetninger (K)	4 958	961	961	0
Regnskapsmessig mer- mindreforbruk (L = I+J-K)	-2 520	0	0	-4 958

Regnskap 2019 viser regnskapsmessig mindreforbruk.

Regnskapsskjema 2A

Tall i hele 1000	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Opprinnelig budsjett 2019	Regnskap 2018
Investeringer i anleggsmidler	18 648	14 663	35 000	23 242
Utlån og forskutteringer	0	0	0	0
Kjøp av aksjer og andeler	0	0	0	0
Avdrag på lån	51 460	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0
Avsetninger	0	0	0	0
Årets finansieringsbehov	70 109	14 663	35 000	23 242
Bruk av lånemidler	-68 335	-12 888	-34 670	-18 558
Inntekter fra salg av anleggsmidler	0	0	0	0
Tilskudd til investeringer	-1 774	-1 775	-330	-5 584
Kompensasjon for merverdiavgift	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	0	0	0	0
Andre inntekter	0	0	0	900
Sum eksternt finansiering	-70 109	-14 663	-35 000	-23 242
Overført fra driftsregnskapet	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	0	0	0	0
Sum finansiering	-70 109	-14 663	-35 000	-23 242
Udekket/udisponert	0	0	0	0

Regnskapsskjema 2B - Investeringer i anleggsmidler

Tall i hele 1000

Prosj. nr	Prosjekt	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Opprinnelig budsjett 2019
11110	Småbåthavn plan og egenproduksjon	0	0	600
11111	Småbåthavn plan og egenproduksjon	901	810	0
11150	Gjestehavn - ny	178	178	0
11390	Fergekai lokalfarger 2014	1 347	1 347	0
11410	Nytt havnebygg Eydehavn	5 243	1 671	0
11454	Oppgradering Langbryggen - 2015	350	350	0
11455	Pollen oppgradering 2016	37	0	0
11458	Ny verkstedløsning 2016	2 181	1 676	0
11460	Fiskemottak i Barbu - utvidelse av kai 2016	1 651	1 651	0
11465	Kommunale brygger 2018	0	0	1 000
11466	Teknisk utstyr 2018	501	819	500
11467	Ny gjestehavn og flytende badeanlegg 2018	340	340	500
11472	Steikeritomt Eydehavn-forurensingsoppdrydding 2018	892	749	10 000
11473	Ny havnekran - fast arm bulkvolum 2018	0	0	10 000
11478	Strømsøyler/lys i Barbubukt, Kuviga og Bekkevig 2018	73	73	0
11480	Småbåthavner 2019	47	0	0
11482	Ny infrastruktur Eydehavn (ISPS-gjerde/port/asfalt)2019	682	337	3 000

Prosj. nr	Prosjekt	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Opprinnelig budsjett 2019
11483	Ny utvidelse av restaurantbygg gjestehavn (nye toaletter) 2019	610	610	2 300
11484	Forsering areal N4 (Bekkvik) 2019	577	664	1 000
11485	Miljøtiltak elektrifisering maskinpark cover landstrøm 2019	19	19	1 500
11486	Gjestehavn (trekk/isolasjon/badstue) 2019	0	0	1 800
11487	Sandvikodden (oppgradering bygg fjellhall) 2019	0	0	1 500
11488	Elektrifisering Tyholmen 2019	982	982	800
11489	Ny bilpark (servicevogn/Caddy) 2019	0	350	500
11491	Kittelsbukt - plan 2018	-45	-45	0
11492	Landstrøm Barbu	2 084	2 084	0
11494	Hjullaster 2019	1	0	0
Sum prosjekter		18 648	14 663	35 000

Balanseregnskapet

Tall i hele 1000	Regnskap 2019	Regnskap 2018
EIENDELER		
A. Anleggsmidler		
Faste eiendommer og anlegg	188 402	167 796
Utstyr, maskiner og transportmidler	25 881	17 041
Utlån	0	0
Konserninterne langsiktige fordringer	0	0
Aksjer og andeler	2	2
Pensjonsmidler	5 914	4 546
Sum anleggsmidler	220 199	189 384
B. Omløpsmidler		
Kortsiktige fordringer	7 856	9 005
Konserninterne kortsiktige fordringer	4 976	0
Derivater	0	0
Premieavvik	-212	-177
Aksjer og andeler	0	0
Sertifikater	0	0
Obligasjoner	0	0
Kasse, bankinnskudd	10 939	17 024
Sum omløpsmidler	23 559	25 853
Sum eiendeler	243 757	215 237
EGENKAPITAL OG GJELD		
C. Egenkapital		
Disposisjonsfond	-5 824	-866
Bundne driftsfond	0	0
Ubundne investeringsfond	-30	-30
Bundne investeringsfond	0	0
Regnskapsmessig mindreforbruk	-2 520	-4 958
Regnskapsmessig merforbruk	0	0

Tall i hele 1000	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Udisponert i investeringsregnskapet	0	0
Udekket i investeringsregnskapet	0	0
Kapitalkonto	-45 529	-26 619
Endring av regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	0	0
Endring av regnskapsprinsipp som påvirker AK (investering)	0	0
Sum egenkapital	-53 902	-32 472
D. Gjeld		
Langsiktig gjeld		
Pensjonsforpliktelse	-5 689	-5 076
Ihendehaverobligasjonslån	0	0
Sertifikatlån	0	0
Andre lån	0	0
Konsernintern langsiktig gjeld	-155 531	-172 928
Sum langsiktig gjeld	-161 220	-178 004
Kortsiktig gjeld		
Kassekredittlån	0	0
Annen kortsiktig gjeld	-8 635	-4 761
Annen konsernintern kortsiktig gjeld	-20 000	0
Derivater	0	0
Premieavvik	0	0
Sum kortsiktig gjeld	-28 635	-4 761
Sum egenkapital og gjeld	-243 757	-215 237
Memoriakonti:		
Ubrukte lånemidler	0	0
Ubrukte konserninterne lånemidler	-13 450	15 238
Andre memoriakonti	0	0
Motkonto for memoriakontiene	13 450	-15 238
Sum memoriakonti		

Ubrukte lånemidler står til kredit pga. ekstraordinær nedbetaling på lån i desember 2019.

Beskrivelse av regnskapsprinsipper

Regnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven, forskrifter for kommunalt foretak og god kommunal regnskapsskikk.

Regnskapsprinsipper

All tilgang og bruk av midler i løpet av året som vedrører foretakets virksomhet fremgår av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet. Regnskapsføring av tilgang og bruk av midler bare i balanseregnskapet gjøres ikke. Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger er regnskapsført brutto. Dette gjelder også interne finansieringstransaksjoner. Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke. For lån er kun den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året ført i investerings-regnskapet. Den delen av lånet som ikke er brukt, er registrert som memoriapost. I den grad enkelte utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger ikke kan fastsettes eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, registreres et anslått beløp i årsregnskapet.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for foretaket. Andre eiendeler er omløpsmidler. Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon, samt markedsbaserte verdipapirer som inngår i en handelsportefølje er omløpsmidler. Andre markedsbaserte verdipapirer er klassifisert som omløpsmidler med mindre foretaket har foretatt investeringen ut fra næringspolitiske eller samfunnsmessige hensyn. I slike tilfeller er verdipapirene klassifisert som anleggsmidler. Andre fordringer er omløpsmidler dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Ellers er de klassifisert som anleggsmidler.

Foretaket følger KRS (F) nr. 4 Avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Standarden har særlig betydning for skille mellom vedlikehold og påkostning i forhold til anleggsmidler. Utgifter som påløper for å opprettholde anleggsmiddelet kvalitetsnivå utgiftsføres i driftsregnskapet. Utgifter som representerer en standardheving av anleggsmiddelet utover standarden ved anskaffelsen utgiftsføres i investeringsregnskapet og aktiveres på anleggsmiddelet i balansen.

Klassifisering av gjeld

Langsiktig gjeld er knyttet til formålene i kommunelovens § 50 med unntak av likviditetstrekkrettighet/ likviditetslån jf. kl § 50 nr. 5. All annen gjeld er kortsiktig gjeld. Neste års avdrag på utlån inngår i anleggsmidler og neste års avdrag på lån inngår i langsiktig gjeld.

Vurderingsregler

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler er vurdert til virkelig verdi. Utestående fordringer er vurdert til pålydende med fradrag for forventet tap. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningene starter året etter at anleggsmidlet er anskaffet / tatt i bruk av virksomheten. Avskrivningsperiodene er i tråd med § 8 i forskrift om årsregnskap og årsberetning.

Anleggsmidler som har hatt verdifall som forventes ikke å være forbigående er nedskrevet til virkelig verdi i balansen. Vurderingene for eiendeler gjelder tilsvarende for kortsiktig og langsiktig gjeld. Opptakskost utgjør gjeldspostens pålydende i norske kroner på det tidspunkt som gjelden oppstår. Låneomkostninger (gebyrer, provisjoner mv.), samt over- og underkurs er finansutgifter og inntekter. Over- og underkurs periodiseres over lånets løpetid som kortsiktig fordring/gjeld etter samme prinsipp som gjelder for obligasjoner som holdes til forfall.

Mva-plikt og mva-kompensasjon

Foretaket følger reglene i mva-loven for de tjenestekområdene som er omfattet av loven.

Noter til årsregnskapet

Noter er utarbeidet iht. KRS nr. 6 (F)

Standarden trådte i kraft fra regnskapsåret 2014.

3.1 Noter

Note nr. 1 Endring arbeidskapital

Del 1 Endring i arbeidskapital drifts- og investeringsregnskapet

	Konto	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Anskaffelse av midler			
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	Sum (600:670;700:780;800:895)	41 634 105	32 579 149
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	Sum (600:670;700:770:800:895)	1 773 968	4 684 330
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	Sum(900:929)	69 323 421	18 916 727
Sum anskaffelse av midler		112 731 494	56 180 207
Anvendelse av midler			
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	Sum (010:285;300:480) - 690	-30 501 875	-20 127 781
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	Sum (010:285;300:480) - 690	-18 648 291	-23 241 914
Utbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	Sum (500:529)	-61 061 058	-8 062 535
Sum anvendelse av midler		-110 211 225	-51 432 230
Anskaffelse - anvendelse av midler		2 520 270	4 747 977
Endring i ubrukte lånemidler	Bal: 2.91(Rt) - 2.91(Rt-1)	-28 688 655	5 168 416
Endring i arbeidskapital		-26 168 385	9 916 392

Del 2 Endring i arbeidskapital balansen

	Kontogruppe	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Omløpsmidler	2.1		
Endring kortsiktige fordringer	2.13 - 2.17	3 826 549	773 555
Endring aksjer og andeler	2.18	0	0
Premieavvik	2.19	-34 882	-71 231
Endring sertifikater	2.12	0	0
Endring obligasjoner	2.11	0	0
Endring betalingsmidler	2.10	-6 085 713	11 429 179
Endring omløpsmidler		-2 294 046	12 131 502
Kortsiktig gjeld	2.3		
Endring kassekredittlån	2.31	0	0
Endring annen kortsiktig gjeld	2.32 - 2.38	-23 874 339	-2 215 110
Premieavvik	2.39	0	0
Endring arbeidskapital		-26 168 385	9 916 392

Note nr. 2 Ytelser til ledende personer og revisor

Lønn og godtgjørelser til ledende personer	2019	2018
Daglig leder	1 058 134	1 050 719

Aust-Agder Revisjon IKS har mottatt følgende godtgjørelser, ekskl. mva	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Regnskapsrevisjon	85 440	
Forvaltningsrevisjon		
Rådgivning		
Andre felleskostnader	21 360	
Sum	106 800	65 000

Note nr. 3 Pensjonsforpliktelser

Arendal kommunale pensjonskasse

Tall i hele 1000

Pensjonskostnad	2019	2018
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	626	634
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	196	168
Brutto pensjonskostnad	822	802
Forventet avkastning på pensjonsmidler	(242)	(183)
Netto pensjonskostnad ekskl. adm.kostn.	580	619
Sum amortisert premieavvik	(32)	(21)
Administrasjonskostnad	82	68
Samlet pensjonskostnad (inkl. adm.)	630	666

Kommunen har følgende amortiseringstid:

Foretaket har følgende amortiseringstid:

Premieavvik t.o.m. 2010 amortiseres over 15 år

Premieavvik f.o.m. 2010 amortiseres over 10 år

Premieavvik og amortisering	2019	2018
Årets regnskapsførte premieavvik (kostnad)	63	83
Årets amortisering av tidligere års premieavvik (inntekt)	-32	-21
Gjenstående premieavvik 31.12 til amortisering (inntektsføres senere år)	-186	-156

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser

Balanseført pensjonsforpliktelse	Estimat 31.12.2019	Estimat 31.12.2018
Brutto pensjonsforpliktelse	5 717	5 011
Brutto pensjonsmidler	5 914	4 546
Netto forpliktelse	(197)	465
Arb.g.avgift av netto forpliktelse (balanseført)	(28)	66

Spesifikasjon av brutto pensjonsforpliktelse UB - Estimat	2019
Brutto pensjonsforpl. IB 1.1 - estimat i fjor	5 011
Årets opptjening	626
Rentekostnad	196
Utbetalinger	(7)
Amortisering estimatavvik - forpliktelse	(109)
Brutto pensjonsforpl. UB 31.12. - estimat	5 717
Gjenstående amortisering - forpliktelser	-
Brutto pensjonsforpl. UB 31.12. Estimat - fullt amortisert	5 717

Spesifikasjon av brutto pensjonsmidler UB - Estimat	2019
Brutto pensjonsmidler IB 1.1 - estimat i fjor	4 546
Innbetalt premie/tilskudd (inkl. adm.)	612
Administrasjonskostnad	
Utbetalinger	(7)
Forventet avkastning	229
Amortisering estimatavvik - midler	534
Brutto pensjonsforpl. UB 31.12. - estimat	5 914
Gjenstående amortisering - pensjonsmidler	-
Brutto pensjonsmidler. UB 31.12. Estimat - fullt amortisert	5 914

Antall personer i ordningen	2019	2018
Aktive	11	18
Oppsatte	69	52
Pensjonister	1	1

Premiefond	2019	2018
IB	244	210
Bruk i årets regnskap	248	63
UB	11	244

Økonomiske forutsetninger	2019	2018	2017
Avkastning på pensjonsmidler	4,50 %	4,50 %	4,50 %
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %	4,00 %
Årlig lønnsvekst	2,97 %	2,97 %	2,97 %
Årlig G-regulering	2,97 %	2,97 %	2,97 %

Note nr. 4 Anleggsmidler

Kommunen følger inndelingen av anleggsmidler og avskrivningsplan i henhold til regnskapsforskriftens § 8. Detaljert oversikt foreligger i eget dokument. Kommunen har følgende anleggsmiddelgrupper med tilhørende avskrivningsplan:

Anleggs- gruppe	Avskrivningsplan	Eiendeler
Gruppe 1	5 år	EDB-utstyr, kontormaskiner
Gruppe 2	10 år	Transportmidler, maskiner, verktøy, inventar, utstyr, anleggsmaskiner
Gruppe 3	20 år	Tekniske anlegg (VA), renseanlegg, pumpestasjoner, forbrenningsanlegg, parkeringsplasser, trafikklys
Gruppe 4	40 år	Boliger, skoler, barnehager, idrettshaller, veier, ledningsnett (VA)
Gruppe 5	50 år	Forretningsbygg, lagerbygg, administrasjonsbygg, aldershjem, institusjoner, kulturbygg, kirker, brannstasjoner

Tall i hele 1000

Utstyr, maskiner og transportmidler

Under kapittel	Tekst	Avskriv- nings- periode	Anskaffel- seskost	Akkumu- lerte avskriv- ninger	Tilgang i regnskaps- året	Avgang i regnskaps året	Avskriv- ninger i regnskaps året	Nedskriv- ninger	Rever- serte nedskriv- ninger	Bokført verdi 31.12.2019	Bokført verdi 31.12.2018
22499301	EDB-utstyr og kontormaskiner	5 år	206	206	0	0	0	0	0	0	0
22499300	Maskiner, verktøy, inventar og utstyr	10 år	14 172	11 073	11 513	0	824	0	0	13 788	3 099
22499302	Anleggsmaskiner og transportmidler	10 år	30 263	16 321	0	0	1 849	0	0	12 093	13 942
2.24	Sum utstyr, maskiner og transportmidler		44 641	27 601	11 513	0	2 673	0	0	25 881	17 041

Faste eiendommer og anlegg

Under kapittel	Tekst	Avskrivningsperiode	Anskaffelseskost	Akkumulerte avskrivninger	Tilgang i regnskapsåret	Avgang i regnskapsåret	Avskrivninger i regnskapsåret	Nedskrivninger	Reverserte nedskrivninger	Bokført verdi 31.12.2019	Bokført verdi 31.12.2018
22799000	Brygger	20 år	4 818	4 108	5 632	0	410	0	0	5 932	710
22799000	Småbåthavn	20 år	73 905	11 852	715	0	3 414	0	0	59 354	62 052
22799100	Bygninger	50 år	87 788	9 182	19 866	0	1 756	0	0	96 716	78 606
22799101	Bygninger, veier, ledningsnett	40 år	1 099	100	0	0	27	0	0	972	999
22799300	Eiendommer	Avskrives ikke	25 428	0	0	0	0	0	0	25 428	25 428
2.27	Sum faste eiendommer og anlegg		193 038	25 243	26 213	0	5 607	0	0	188 402	167 796

Sammendrag 2.24 og 2.27

Under kapittel	Tekst	Avskrivningsperiode	Anskaffelseskost	Akkumulerte avskrivninger	Tilgang i regnskapsåret	Avgang i regnskapsåret	Avskrivninger i regnskapsåret	Nedskrivninger	Reverserte nedskrivninger	Bokført verdi 31.12.2019	Bokført verdi 31.12.2018
2.24	Utstyr, maskiner og transportmidler		44 641	27 601	11 513	0	2 673	0	0	25 881	17 041
2.27	Faste eiendommer og anlegg		193 038	25 243	26 213	0	5 607	0	0	188 402	167 796
	Sum		237 680	52 843	37 727	0	8 280	0	0	214 283	184 836

Note nr. 5 Aksjer og andeler

Selskap	Antall	Pålydende	Beløp
Cruise Norway AS	2	1000	2000
Kommunal Bank	1	1	1
Sum			2001

Note nr. 6 Salg av finansielle anleggsmidler

Arendal havnevesen KF har ikke foretatt noe salg av finansielle anleggsmidler i 2019.

Note nr. 7 Langsiktig gjeld og avdrag på lån

Spesifikasjon over langsiktig gjeld

Långiver	Regnskap 31.12.2019	Regnskap 31.12.2018
Arendal kommune - lån	155 530 639	172 927 754
Total langsiktig gjeld 31.12		
Total langsiktig gjeld pr. 31.12.19	155 530 639	172 927 754

I år 2019 er det betalt avdrag på lånet med 57 043 115 kroner.

Note nr. 8 Renter - sikring

Denne noten er ikke aktuell for Arendal havnevesen KF.

Note nr. 9 Garantiansvar

Arendal havnevesen KF har ingen garantiansvar.

Note nr. 10 Andre vesentlige forpliktelser

Pensjonsforpliktelser fremgår av note 3.

For foretakets langsiktige låneforpliktelser vises til note 7 og årsberetningen.

Note nr. 11 Finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til virkelig verdi, herunder MFO

Denne noten er ikke aktuell for Arendal havnevesen KF.

Note nr. 12 Avsetninger og bruk av avsetninger

Del 1 Alle fondsavsetninger og bruk av avsetninger drifts- og investeringsregnskapet

Alle fond	KOSTRA-art	2019	2018
Avsetninger til fond	SUM (530:560) + 580	7 477 852	4 957 583
Bruk av avsetninger	SUM (930:960)	-4 957 583	-209 606
Til avsetning senere år	980	0	0
Netto avsetninger		2 520 269	4 747 977

Del 2 Disposisjonsfond avsetninger og bruk av avsetninger

Disposisjonsfond	KOSTRA art/balanse	2019	2018
IB 01.01	2.56	-865 999	-865 999
Avsetninger driftsregnskapet	540	-4 957 583	0
Bruk av avsetninger driftsregnskapet	940	0	0
Bruk av avsetninger inv.regnskapet	940	0	0
UB 31.12	2.56	5 823 582	-865 999

Del 3 Bundet driftsfond avsetninger og bruk av avsetninger

Bundet driftsfond	KOSTRA art/balanse	2019	2018
IB 01.01	2.51	0	-209 606
Avsetninger	550	0	0
Bruk av avsetninger	950	0	209 606
UB 31.12	2.51	0	0

Del 4 Ubundet investeringsfond avsetninger og bruk av avsetninger

Ubundet investerings fond	KOSTRA art/balanse	2019	2018
IB 01.01	2.53	-29 648	-29 648
Avsetninger	548	0	0
Bruk av avsetninger	948	0	0
UB 31.12	2.53	-29 648	-29 648

Del 5 Bundet investeringsfond avsetninger og bruk av avsetninger

Bundet investerings fond	KOSTRA art/balanse	2019	2018
IB 01.01	2.55	0	0
Avsetninger	550	0	0
Bruk av avsetninger	950	0	0
UB 31.12	2.55	0	0

Note nr. 13 Strykninger

Denne noten er ikke aktuell for Arendal havnevesen KF i 2019.

Note nr. 14 Opplysninger om egenkapitalkontoene drift

Spesifikasjon over regnskapsmessig mer/mindreforbruk drift

Regnskapsmessig merforbruk	Budsjett 2019	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Tidligere opparbeidet merforbruk	0	0	0
Årets avsetning til inndecking	0	0	0
Nytt merforbruk i regnskapsåret	0	0	0
Totalt merforbruk til inndecking	0	0	0
Resterende antall år for inndecking			

Regnskapsmessig mindreforbruk	Budsjett 2019	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Tidligere opparbeidet mindreforbruk	0	4 957 583	4 957 583
Årets disponering av mindreforbruk	0	4 957 583	0
Nytt mindreforbruk i regnskapsåret		2 520 270	0
Totalt mindreforbruk til disponering		2 520 270	4 957 583

Note nr. 15 Kapitalkonto

KAPITALKONTO

01.01.2019 Balanse		01.01.2019 Balanse (kapital)	-26 618 527
Debetposteringer i året:		Kreditposteringer i året:	
Salg av fast eiendom og anlegg		Aktivering av fast eiendom og anlegg	-37 726 313
Nedskrivninger fast eiendom		Oppskrivning av fast eiendom	
Avskrivning av fast eiendom og anlegg	8 280 011		
Salg av utstyr, maskiner og transportmidler		Aktivering av utstyr, maskiner og transportmidler	
Nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler		Oppskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	
Avskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler			
Salg av aksjer og andeler		Kjøp av aksjer og andeler	
Nedskrivning av aksjer og andeler		Oppskrivning av aksjer og andeler	
Avdrag på utlånte egne midler		Utlån egne midler	
Avskrevet andre utlån		Oppskrivning utlån	
Bruk av lånemidler	68 334 655	Avdrag lån på eksterne lån	-57 043 115
Pensjonsforpliktelser	612 517	Pensjonsmidler	-1 368 000
31.12.2019 Balanse			-45 528 772

Note nr. 16 Investeringsoversikt

Prosjekt	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Tidligere års utgifter
11410 - Nytt havnebygg Eydehavn	5 242 565	1 671 003	99 995
11458 - Ny verkstedløsning 2016	2 180 658	1 675 518	90 482
11492 - Landstrøm Barbu	2 083 690	2 083 690	0
11460 - Fiskemottak i Barbu - utvidelse av kai 2016	1 651 157	1 651 157	18 914 824
11390 - Fergekai lokalfarger 2014	1 346 975	1 346 975	97 649
11488 - Elektrifisering Tyholmen 2019	982 220	982 220	0
11111 - Småbåthavn plan og egenproduksjon	900 839	809 605	210 395
11472 - Steikeritomt Eydehavn- forurensingsoppdydding 2018	891 616	749 000	0
11482 - Ny infrastruktur Eydehavn (ISPS- gjerde/port/asfalt)2019	681 535	337 000	0
11483 - Ny utvid. av restaurantbygg gjestehavn (nye toaletter) 2019	610 261	610 000	0
11484 - Forsering areal N4 (Bekkvik) 2019	576 797	664 000	0
11466 - Teknisk utstyr 2018	501 283	818 677	812 060
11454 - Oppgradering Langbryggen - 2015	350 033	350 033	183 340
11478 - Strømsøyler/lys i Barbubukt, Kuviga og Bekkevig 2018	72 512	72 512	874 241

Note nr. 17 Selvkost

Selvkostregnskapet for havneavgiften viser en underdekning på 1 140 361 kroner.

Note nr. 18 Usikre forpliktelser og hendelser etter balansedagen

Det er ingen kjente usikre forpliktelser og hendelser etter balansedagen.

Note nr. 19 Spesifikasjon av uvanlige og vesentlige poster og transaksjoner

Lån til Arendal kommune er pr. 31.12.19 på 155 530 639 kroner.

Note nr. 20 Virkning av endring av regnskapsprinsipper, regnskapsestimer og korrigering av tidligere års feil

Det er ingen endringer i prinsipper, estimer eller korrigeringer av tidligere års feil.

Note nr. 21 Eiendeler, gjeld og EK overdratt til KF ved etablering. Eiendeler, gjeld og EK mottatt fra KF ved avvikling

Denne noten er ikke aktuell for Arendal havnevesen KF.

Note nr. 22 Fordringer og gjeld til kommunen, kommunale foretak og interkommunalt samarbeid

	Regnskap 31.12.2019	Regnskap 31.12.2018
Samlede fordringer		
Herav fordring på:		
Arendal kommune	4 976 000	
Foretakets samlede gjeld	175 530 639	172 927 754
Herav kortsiktig gjeld til:		
Arendal kommune	20 000 000	172 927 754

Note nr. 23 Overføringer til/fra § 27 samarbeid

I år 2019 er det overført 195 000 kroner (eks. mva) til Agder kommunale støttetjenester.

Note nr. 24 Fordeling inntekter og utgifter

	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Samlede inntekter	41 660 313	32 497 565
Herav inntekter på:		
Arendal kommune	688 030	300 403
IKT Agder IKS		
Arendal revisjonsdistrikt IKS/Aust-Agder Revisjon IKS		
Andre	40 972 283	32 197 162
Samlede utgifter (ekskl. renteutg.)	20 705 293	11 854 887
Herav utgifter til:		
Arendal kommune	744 858	378 726
IKT Agder IKS	35 061	
Arendal revisjonsdistrikt IKS/Aust-Agder Revisjon IKS	96 000	65 000
Andre	19 829 374	11 411 161